

27610

СВІТ дитини

Число: 4.

19

3

6

и. Бѣтович.

КВІТЕНЬ.

З нагоди Празника Світлого Воскресення ХРИСТОВОГО — пересилаємо всім нашим Передплатникам, Читачам і Прихильникам — тут у краю, як поза межами Рідної Землі — слова щирих побажань із традиційним староукраїнським привітом:

Привіт від Читачки з Америки.

Любий мій Світику! Передай на своїх сторінках усім Читачкам і Читачам Твоім щирий привіт від мене — Твоїї читачки з Карнеджі. А Тобі, любий Друже, бажаю, щоб заходив до кожної української хати тут за Океаном, та щоб згуртував нас усіх тут до праці для нашої Будуччини — бо ми тут цінимо Україну понад усе!

Леся Кучер.

Замітка: — Читачки «Світика» — подякуйте Лесі Кучер за її пам'ять і любов до Вас тай напишіть до неї листика або карточку (з гарним видом Вашої місцевости). Справите їй цим велику радість.

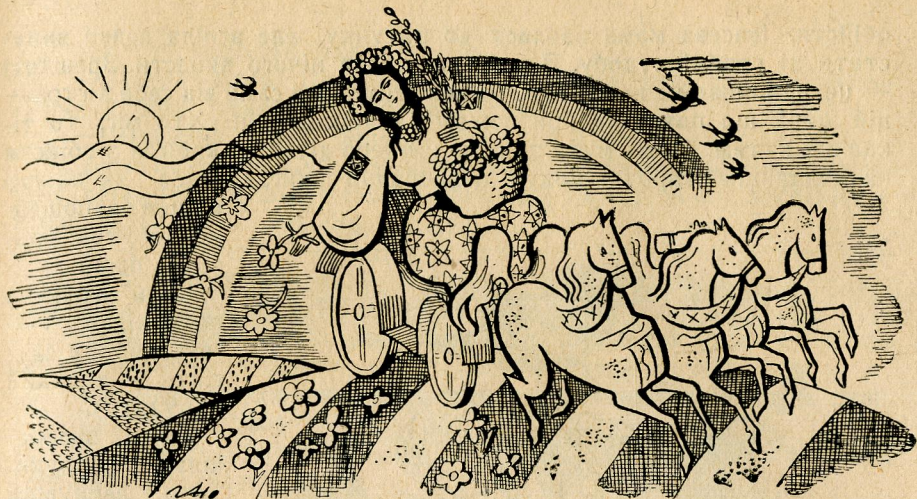
Адреса до неї така: Lesia Kucher, 303 Jane Str. P. O. Carnegie, Pa. U. S. of America.

ПЕРЕПИСКА з ЧИТАЧАМИ.

Стефця Гарах у Крідорі (Канада): Твій сердешний листик дуже мене зворушив. Дякуєш мені за всі ті радісні хвили, що їх Тобі справляю своїм змістом. Пишеш, що в школі граєте ті комедійки, які я на своїх сторінках приношу, що деклямуєте віршики на всяких святах, що співаєте ці пісеньки, які подаю, що голосно читаєте в школі ті оповідання про геройські вчинки ваших ровесників тут у Старім Краю з часу недавно минулих і незабутніх днів змагань... Це, любя Стефцю, я Тобі, Твоїм шкільним товаришкам і вашому доброму панови вчителеві — дякую, що стараєтесь мене всеціло обійняти і всі мої вказівки та науки у своїх палких серденьках утревалити. За те ви всі прийміть від мене подяку...

Я думкою лину в тій хвилині до вашої школи, що зветься «Запороже» і бачу ваші розрадовані личка. Бачу, як скупчується коло мене і кожне витягає до мене руку... Чи ваш «Дніпро» не залив цього року «Запоріжжя»? Чн робите прогульки до «Січі» — вашої найближчої сусідки? Чому ніхто із «Січового Братства» мене не закличе до себе в гості? Чому не загукають до мене: «Пугу, пугу!» — «Приходь „Світику“ наш другу!» Чиж-би в їх братській СІЧОВІЙ скарбоні не можна було назбирати центів на квоту ОДНОГО доларя? Цих 50 центів, що Ти призначила на прес. фонд — я дописав як доплату за газетку за час: від 1 липня до 31. грудня 1935. На рік 1936 маєш вивірвану передплату по кінець грудня. Чи одержала «Роксоляну»? Здоровлю Тебе щиро, а Таткові поклонися від мене.

ЖЕРТВИ: На «Музей Визв. Боротьби» в Празі Оксанка і Неля Меренівні з Буська надіслали 4 зл.

Їде весна...

Їдуть, їдуть до нас гості
По кедровому помості...
У препишному ридвані
Їде до нас Весна-пані...

В золотом тканих оксамітах,
В довгих косах, ще й у квітах—
Блеск веселки у короні —
Весна їде у розгоні...

І серпанок розстеляє...
Цілу землю ним вкриває...
Строїть ниви, гей би дружки,
У барвисті квітів смужки...

По кедровому помості
Їдуть, їдуть до нас гості.
У препишному ридвані
Їде до нас Весна-пані!

Іванна Трешневська.

Чари кооперації.

I.

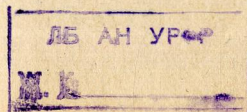
Весна 1934 року. Село Денисів ладилось зустрічати Великдень. Діти заздалегідь придумували нові гри й забави, щоб вивести їх в час «галілок» на подив цілого села.

Дівчата вишивали сорочки й запаски, хлопці примірювали нові блюзи та мріяли про мазепинки з робітні «Українських Інвалідів». А наймолодші раділи згадкою про пасочку та галунки.

Та не так склалося—як думалося. В Страшний Четвер занялася саджа в комині одної хати на «Лапаївці». Страшний буревій, що шалів тої днини, розкинув іскри по сусідніх стріхах. Не минуло пів години, а ціле село стануло в огні.

Мешканці «Вигона» пішли на поміч «Лапаївці», несподіваючись, що заки вернуть—застануть лиш згарища зі своїх будинків.

Івасів батько теж побіг на рятунок. Аж тут вихор перекинув через три вулиці горючий сніпок на стодолу. Вмить занялося ціле

обійстя. Івасева мама взялася до рятунку, але вспіла ледви випустити зі стайні худобу. З хати не змогла нічого винести. Зрештою — це однаково не допомогло б, бо все займалося само від себе в страшній жарі, що повстала при пожежі з усіх сторін. Хто міг, то тікав з життям. Отже мати зібрала четверо дітей та вибігла з обійстя на подальший город. Звідти безпорадно приглядалася, як пожар

нищив безпощадно добуток людської праці.

Івась згадував приповідку: «Огонь добрий служити — а лихий панувати».

Мама задеревила з розпуки. Тато, вернувши домів, застав лиш згарища.

Спочатку ходили всі мов непритомні. Але коли перед вечором заревіла голодна худоба, а діти собі впімнулися за їду — Івась з острахом побачив, як його тато вибухнув плачем, неначе мала дитина. Той тато, що ніколи не плакав й Івася навчав, що козакові плакати не пристало, плакав.

Приїхала бабуня, що мешкала далеко на полях, щоб забрати до себе цілу родину. Але діти вдарили в плач. Ніяк не хочуть їхати «з дому». А цей дім, то чотири недопалені стіни й димар.

■ Не мала мама сили переперти чотирьох плаксів. Осталися ночувати на згарищах. Полягали в кутку в тім, що на них і поснути голодні. А батько з мамою до ранку носили воду і заливали недогарки. Вранці пішов тато в село. Оглянув страшне пожарище двох соток господарств і злякався його. 800 людей за кілька годин з заможних господарів сталися крайніми нуждарями без хати, хліба й одежі... Вернувся на своє обійстя почорнілий з жури.

— Погинемо з голоду, як мухи! 800 людей нагодувати — це не жарт! — сказав до жінок повний розпуки.

Аж тут надбігає Івась:

— Мамо, мамо! Паски везуть! — кличе вже здалека, показуючи круглу, румяну, пшеничну пасочку.

— Плоти́ча везе 2 фіри пасок! Тай 8 фір соломи везуть!

Тато не вірив. Але ось заторохкотіли фіри. Івасів батько пізнав кооператорів з сусіднього села, що, на чолі з Михайлом Кушнірем, йшли побіч фір. Звitalися.

— Не журіться! — кажуть прибувші. — Не дамо вам загинути. Повіт з'організований в кооперативних рядах. Ви-ж знаєте наш клич: «Один за всіх, а всі за одного!»

Івась слухав, але не розумів нічого. Він нераз ходив до місцевої кооперативи з мамою, або й сам, купувати дещо.

Але про кооперативні кличі не чував ніколи. Не знав їх сили.

Тож не розумів розмови батька з плотичанами.

А розпитувати не мав сміливості, бо батько стався якийсь суворий і мовчаливий.

Фіри з пасками поїхали до «Районової Молочарні». Там, у великому кітлі, варилася кава. Погорільці з цілого села прямували туди, бо миттю рознеслася вістка, що «Районова Молочарня» сніданок лагодить. Побіг туди й Івась з трьома сестричками. Дивиться — а з усіх сторін йдуть до села фіра за фірою. Всі прямують до «Народного Дому».

Івась поспішно випив горня теплої кави, хопив кусень паски тай бігцем подався за фірами.

І бачить — до «Народного Дому» зносять з фір: паски, баби, м'ясиво, пачки з яйцями, міхи збіжжя, бульби, тощо.

Виділові читальні перебирають харчі та питають: від кого?

Кооператива «Єдність» з Іщкова, кооператива «Поступ» з Настасова, кооператива «Дніпро» зі Слободи, кооператива «Єдність» з Купчинець...

Не розуміє хлопець в чім річ. Вернувся до дому.

Тепер бачить, що тато вже не такий сумний.

«Не погинемо — каже до жінки — бо кооператори з цілого повіту на поміч нам йдуть!»

«Подільський Союз Кооператив» візав їх до цього.

І знов Івасеві неясно стало, а питати несміє.

II.

Великдень! — Не заграли воскресні дзвони; не понеслися селом веселі гагілки.

Але вполудне зібралося 300 дітей під церквою на спільне свячене. Аж засіяли Івасеві оченята на вид багато заставлених столів.

Була там не лиш паска і ковбаска, але було й багато, багато солодошів. Тут опять довідався Івась, що це теж українські кооператори подбали про дітей, щоб не сумували на Великдень.

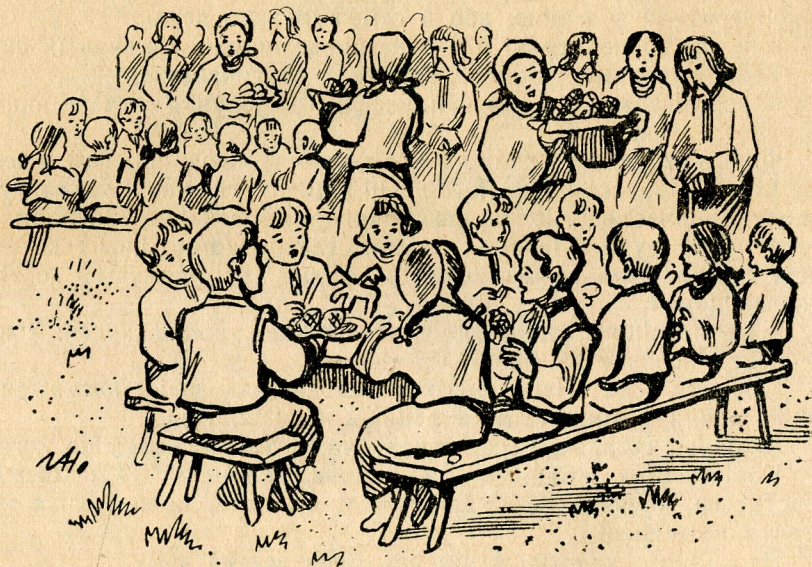
Посвятили столи. Обділили дітей — забулося на хвилю страшне горе.

На третій день свят зібралися погорільці на віче. Мов ті бузьки, що спільно нараджуються перед відлетом в теплі краї, так нараджувалися денисівські погорільці: як спільно перевести відбудову села.

Нарадам проводить кооператор Ладика. Вирішили одноголосно:

»Дерево спроваджуємо спільно через кооперативу «Відбудова» з Купичинець. Дахівку, вікна, двері — через «Кооперативу Інженерських Робіт» (К. І. Р.) у Львові».

»Худоби не випродувати, бо «Районова Молочарня» доставить два вагони грису».

Хто ще не обсіяв свого поля, тому допоможуть кооператори з Богатковець і насіння їм дадуть.

Слухають старі тай простують згорблені журбою плечі.

Слухають діти тай заслухане толкують на свій лад. Кооперация — це по їхньому було якесь зачароване царство, що в нім проживали заворожені князенки та царівни... І ось під впливом пожежу вони збудилися до життя, щоб добро творити погорільцям.

За кілька днів, наслідком тих чародійств, просторі салі «Народного Дому» виповнилися по береги хлібом, зерном, мукою та іншими харчами. А на площі, побіч «Районової Молочарні» то не мов з неба впала така величезна стирта соломи, що навіть у дворі ніколи такої великої не кладуть...

Як звичайно в таких випадках — зіхалися з усіх усідів купці, щоб викупити за безцін худобу. Але не купили ні одної корови, бо всі знали, що паші нікому не бракне.

Солома вже є. «Маслосоюз» дав гроші на грис, а «Подільський Союз Кооператив» телефонував, що грис на днях приставить.

Отряслися люди з першого пригноблення тай починають про майбутнє думати.

Перша річ — треба покінчити засіви.

А тут нема чим в поле виїхати. Упряж погоріла.

Але чародій «Пе-ес-ка» з Тернополя і тут зробив «чудо» і прислав 20 пар упряжі, з чого й Івасів батько дістав одну пару.

Але лиш мама падькає, що нема чим білля попрати. Кури погоріли, яєць нема, купити мила нема за що.

Але Іванко вже знає, що чари кооперації мають велику силу. І тому вже не дивувався, що кожний погорілець дістав $\frac{1}{4}$ кг мила з кооперативної фабрики львівського «Центросоюза». Мило розділила місцева кооператива «Народня Сила».

Перед пожегом Івась навіть не звертав уваги на цю назву місцевої кооперативи.

Але тепер нераз передумував: чому то вона так зоветься.

І додумався: що в спільності-єдності, в гурті — лежить утаєна сила народу. І то могутня сила, що несе поміч у найбільшому горю! Коб так хоч трохи часу в батька-неньки, побалакавби Івась з ними, щоб більше дечого довідатися, звідки ця кооперація взялася. Але до того не ского прийде, бо при відбудові пожеарищ багато-багато роботи.

Тимчасом діти заводять нові забави:

Гасять вогонь, заїздять з сикавками, а опісля йде велика забава в «кооперацію».

Брат братові спішить на поміч

І віз за возом заїздить —

Хто везе паску, хто ковбаску,

Хто фіру сіна готовить.

Марево голоду пропало,

Верта охота до життя.

І розпочали відбудову

Пішла розпука в забуття.

І на руїнах-пожеарищах

Нове село зацвило знов,

А память помочі братської

Скрипила в нім братерський зов

Спілчанства клич:

Христос Воскрес!

Іванна Блажкевич.

На Великдень.

Ясний день настав — і сонце

Ярко ген вгорі горить,

Вітер теплий дує зіпдня,

Оживляє та пестить.

Небо наче поширало,

Піднеслася висота —

І воскресла вся природа

Із воскресним днем Христа.

Наче б Він, що встав із гробу,

Наказав журчать струмкам

І в лісах, в садках зелених

Поручив співать пташкам.

Дзвінко ллються голосочки

З піль широких і з лісів,

Разом з милим звуком дзвонів

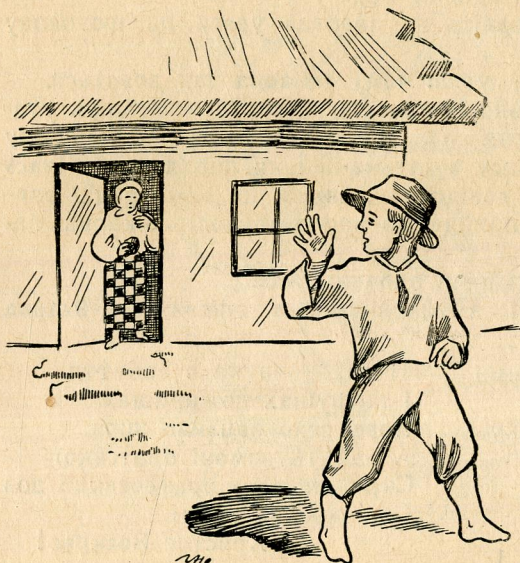
В небо йде пташинок спів.

За Іваном Білоусовим переспівав: Ярослав Вільшенко.

Малий скорострільчик.

Того дня, як на валі здовж дороги, що веде до Потутор, закопали скоростріл, Василько знову не знав, що зі собою зробити.

Не було це вперше. Батька вбили на війні, мати вмерла на тиф, — кому було в голові займатися сиротою, коли до того в кожній хаті була біда. Війна позабирала людям коні й корови, порозвалювала хати, а поле стояло

облогом. Василько сам бачив, що хоч радіб, нічого йому дати не можуть. Тимто і забирався з хати стрийни, як тільки рано встав і волочився увесь день то по селі, то по недалекім лісі, де якраз достигали малини і — теж не вперше — сам ними напихався і стрийні приносив у шапці. Хоч тільки віддячувався, бо що міг робити? Пастки не було що, до роботи на городі був малий. Отже клав шап-

ку з малинами в хаті, дивився сумно на стрийну і йшов. Вчора вона клинула за ним:

— Васильку, на хліба!

Але він гордо відповів, що не голоден і пішов. Радо був би взяв його, але ні! Не візьме, бо стрийна сама випрошує в людей.

— Так було, кажу, не вперше. Нині було остільки інакше, що до села прийшла сотня війська й було що оглядати. І коні, і кріси, і скоростріли, і багато дечого взагалі. І Василько ходив просто від хати до хати, ходив за військовими, діставав навіть від одного пів військового хліба. Бачив теж, як виходила стежа кудись в поле, як зникла в лісі і як закопували на валі біля дороги скоростріл.

Знав добре. Малий був, але розумів, що це „свої“,

бо по своєму говорили й такі добрі були. А коли стежа вернулася і звітувала сотникові (за тим сотником ходив здалека, як тінь), що за лісом бачила ворожу кінноту, коли стрільці почали здовж валу копати ями, пізнав, що не добре буде. Це він бачив і з поведінки вояків і з того, що в селі все вщухло і втихло.

— Буде бій! — думав Василько і снувався здовж валу, аж сотник, що стояв біля скорострілу, завважив його.

— Ти чому не йдеш, хлопче, до хати? — спитав його.

— Не маю.. — почав Василько, а потім згадав, що сотник не мусить знати всього і спитав: — Йти?

— Йди, йди! — сказав сотник і погладив його по голові.

Василькові від цього зробилося мягко на серці. Поглянувши на сотника, був би найрадше залишився, але ні. Пішов. Куди мав зрештою йти? Зайшов за перший пліт у селі, де росли отакі лопушища і сховався в них. Нехай сотник думає, що в нього є хата.

Кілько там сидів, не знає. Потім чув, як сотник щось кричав, і рові загупали постріли. З тамтого боку теж почалася крісова пальба і над Васильковою криївкою засвітали кулі. Десь звідтам, з того боку, куди ходила стежа, чути було вереск і крик. Сотник знову кричав щось (хіба в пострілах можна було вчути — що?) і постріли загупали ще частіше. Нарешті знову хтось ближче до нього крикнув і скоростріл затаркотів, як млинок. Це було щось таке, ніби те, що робив іноді Василько: біг здовж залізних штахет під церквою і тягнув по них патином, Тільки-ж міцніше й таке лунке, що аж сіпало повітрям, аж, здавалося, підкидало лопуховими листками, де сидів Василько.

— Па-па-па-па! — прислуховувався пильно Василько, потім обережно виліз зі своєї криївки. Поглянувши обабіч на дорогу — нікого. Тоді схилився й побіг. В повітрі клекотало. Скоростріл бив, ніби хтось шив величезною машиною, гупали кріси і свистали кулі.

Так перебіг шматок рова. Стримався аж біля першого стрільця, що напів лежав, напів сидів за валом. Кріс бахнув так, що йому аж у вухах задзвонило. Бачив ще, як стрілець відсунув замок. Довкола гримало далі.

— Сотник! — подумав Василько. Чомусь хотів бути біля нього й ніби вчув знову його руку на своїй голові.

Він був там, де скоростріл аж термосив повітрям. Побіг. Ось другий стрілець, третій. Кріс знову grimнув, трохи не підкосив його. Ще два стрільці, ще один.

Сотник обсервував крізь далековид передпілля. Поруч трьох стрільців обслуговувало машину, що кидала вогнем і гупала аж кидалася взад. Від гримоту, здається гримав мозок. Смерділо порохом.

Становище скорострілу було трохи вкопане у вал і Василька не завважили. Він бачив усе, але дивився най-

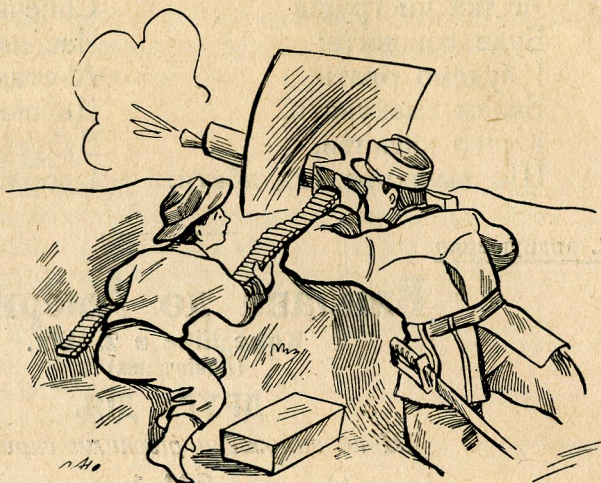
більш на сотника, що клячав і дивився кудись, потім щось кричав у вухо одному зі стрільців. Скоростріл ніби захлипувався вогнем. Василько бачив, як стрілець відчинив залізну скриньку й подав ленту зі стрільними тому, що ціляв. На момент скоростріл утих, потім закланцав ще міцніше, втягаючи ленту в себе. Так пішла одна лента, друга...

А враз сталося щось страшне. На краю копанки скорострілу заскакала земля раз коло разу, щось по чортівськи засвистало й Василько бачив, як стрілець, що подавав ленту, скрутився і врився обличчям у землю, а той, з-за скорострілу, перекинувся взад і кров бухнула йому з рота. Довкола рвало землю, скоростріл втих і підняв дуло до хмар.

Скорше, ніж Василько зрозумів, що це з тамтого боку хтось теж періщить скорострілом, сотник схопився й ки-

нувся до машинки. Василько чув, як він крикнув: „Один до мене!“ — в тім моменті він підбіг і вже тримав ленту.

— Я вмію, пане сотнику! — крикнув він над гук і швидко приляг на землю. Кивнув лентою зовсім, як той стрілець, що ще хвилину тому був живий — і скоростріл закланцав, загупав і задрижав, знову, рвучи ленту з малих рук Василька.

Сотник глипнув один раз на нього. Василько швидко підсунув собі скриньку з новою лентою. Його серце било в такт зі скорострілом.

Боронив свого села і своїх піль, в одній лаві зі стрільцями.

Остан Далекій.

Дітоньки - вишеньки.

У зеленім лісі
Заспівала пташка,
По стеблі травички
Повзає мурашка;
Пчілка роботяща
Грає над лугами —
Гей, весна трудяща,
Гей, весна між нами!

Соковита брунька
Ось-ось розіветься,
Кукавка-зозулька
З гаю озоветься;
Затягнуться шумом
Весняним зеленим
Тремтючі осики
І листаті клени.

А одного ранку
Сади забіліють,
Серденька дитячі
З тривоги зомліють:
Що це? Сніги впали?
Стали сніговії?
Ні, ви не лякайтесь,
Пташечки малії!

То біленьким цвітом
Запашним і пишним
Весна обсипає
Ябліночки й вишні,
Черешеньки й груші
В пахучім інею
Білими хмарками
Висять над землею.

А з кожного цвіту,
Як діждемо літа,
Ягідка чи груша
Буде соковита;
І будемо рвати,
Бедем смакувати,
І того хвалити,
Що вмів про сад дбати.

Отак і ми, діти,
Тепер мов ті квіти —
Сонечком науки
Час нам румяніти;
А станем великі,
Доспієм мов вишні,
Будуть нами люди
І горді і пишні.

Роман Завадович.

Е. Андрущенко

Виправа до Америки.

Комедійка в 2. діях.

(Докінчення)*).

ДРУГА ДІЯ.

Шопа заложена ріжними скринями.

ЯВА 1.

Петрусь і Ромко.

Петрусь: (*увиходить*) Ходи, не бійся... Приготови свого ножа! Якесь шопа! Спічнемо тут!

Ромко: Спічнемо... Я трохи змучився...

Петрусь: Та вже пізно... Темніє... Дальше буде годі йти...

Ромко: Егеж... А знаєш, чи не переночуватиб нам дома?

Петрусь: Боягуз.

Ромко: Чи там — не дома я хотів сказати — а тут... А завтра рушимо далше...

Петрусь: Гм... Хай буде й так... Тут доволі тепло — постелім загортки й лягаймо... То ще ніщо. В Америці, друже, прийдесться спати на голому камінні. Тигри, давуни, крокодили — а тут що... Ось місто видно. (*Задумується*) Ось, бачиш, там за дзвіницею наш дім... Таня і Гануся певно пишуть тепер писанки... (*Ромко зітхає*) Чого зітхаєш? Пройде п'ять літ — і, може бути, в цей самий день ми зявимося, відчинимо двері та скажемо: — Що це ви робите? Писанки пишете? і тарах усі яйця враз із красками під стіл... Чи не хочете золотих яєчок... саморідних? І нуж добувати золоті злитки величини як кулак... Довкола «ахи» та «охи»... Відкіля, мовляв, як? А ми ні чи-чирк... Для сміливих і рішучих нема ніщо неможливого. (*Мовчанка*) Ромку!

Ромко: Що?

Петрусь: Ану, присягнім собі, що ніколи не кинемо нашого підприємства... що ніякі небезпеки й перепони не спинять нас...

Ромко: Та на віщо маємо присягати? Я й так згідний в усім з тобою.

Петрусь: Що тобі, важко?

*) Початок — гляди «Світ Дитини» ч. 2. за лютий, на стр. 37—42.

Ромко: Що тобі! Я навіть не вмію присягати. От, краще їдимо шинку. *(Витягає шинку й відрізує собі кусень).*

Петрусь: З тобою зовсім не цікаво подорожувати.

Ромко: Слухай, Петрусь, щож ми властиво робитимемо в Америці?

Петрусь: Як, що робити? Полювати будемо на бізонів.

Ромко: А з ними що робитимемо?

Петрусь: З ким?

Ромко: Та з тими бізонами?

Петрусь: Продаватимемо...

Ромко: А кому вони потрібні?

Петрусь: Забирайся... Чого ти вчепився мене! *(Мовчанка)* М'ясо бізонів їдять, а з їх шкір робиться обувка... Череси теж роблять...

Ромко: А чим ми будемо полювати на бізонів?

Петрусь: Як чим? Рушницями!

Ромко: А деж маємо рушниці?

Петрусь: Очевидно, що купимо їх собі!

Ромко: А гроші де?

Петрусь: В мене... та в тебе.

Ромко: А на дорогу не треба? В дорозі все видається багато грошей...

Петрусь: Тьфу, а то недотепа! Придбаємо грошей.

Ромко: Як придбаємо?

Петрусь: Якнебудь... працюватимемо... На пристанях носитимемо вантажі.

Ромко: Нам не дадуть... Треба бути сильним.

Петрусь: А чиж я не сильний? *(Вдаряє Ромка).*

Ромко: Не бий мене! Ми ще малі, то не дадуть нам такої роботи...

Петрусь: Коли ти малий, то вертайся додому... А я вже великий.

Ромко: Петрусь!

Петрусь: Що?

Ромко: Вернімся додому!

Петрусь: Боягуз! Коли хочеш — вертайся сам! Я з такою бабою як ти, навіть знатися не хочу!

Ромко: Ну, ну, я так лиш жартую. *(Довга мовчанка).*

Петрусь: *(Зривається та бється по чолі)* А то дурак із мене, а то туман!

Ромко: Що ти, що ти?!

Петрусь: Знаєш, чим ми будемо займатися.

Ромко: Ну чим?

Петрусь: Золото будемо добувати! Ну, як я про це міг забути? Приїдемо в Америку, пішки зайдемо в Каліфорнію й зараз станемо копати золото. Видатків ніяких; будемо харчуватися хлібом, а тимчасом наше багатство буде рости й рости! Ну, скажи сам, чи дорого коштуватиме лопата? А цеж усе, чого там треба буде до добування золота. Ну, ще якнебудь мотика та рискаль... Ромку? А?... *(Чути хрюпіння, а потім голосне по-зіхання)* Що це? *(Кидаються до стіни, при чому держаться за руки. Отвиряються двері. З шопи виходить обдертий волоцюга та мовчки глядить на хлопців.)*

ЯВА 2.

Ті самі й волоцюга.

Петрусь: Вибачте, що може ми вам перешкодили? Коли ми вам перешкадаємо, то підемо собі. Ми так тільки трохи хотіли спочити. Чи не хочете з нами перекусити? (*Усі сідають. Волоцюга бере шматок шинки й починає лакомо їсти*) Ах, вибачте, ми забули хліб. Ромку, як це ми забули? Ось позов'ольте представити вам — це мій товариш Ромко... Ромко Кудрицький — з першої класи, як і я! Ми з ним в одній лавці сидимо. Це мій найкращий товариш! Може ще з'їсте? (*Крає шинку*),

Волоцюга: Давайте!

Петрусь: Колиб ви знали, як ми тепер злякалися. Сидимо ми з ним, розмовляємо й нараз... Я думав, що це лев ричить, або тигр... Ха, ха! А то ви так захропіли... Ви, будь ласка, не церемоньтесь, візьміть шинку собі... Ах, ви вже взяли... ось і знаменито! Ми хоч і далеко йдемо, та харчі роздобудемо, коли буде потрібно! Ми, бачите, йдемо, себто, поки що тільки йдемо, а потім, очевидно, поїдемо в Америку...

Волоцюга: Куди-и?

Петрусь: В Америку... Тільки, будь ласка, нікому не говоріть про це, а то можуть нас завернути... Не скажете?

Волоцюга: Не скажу. (*Мовчанка*)

Петрусь: А ви тутешній?

Волоцюга: Не тутешній.

Петрусь: Деж ви живете?

Волоцюга: А вам на навіщо це знати? В Америці...

Петрусь: Справді? Ви не жартуєте? Правда?

Волоцюга: Правда.

Петрусь: Знаєте що? Підемо разом. Ах, якби це було гарно! (*Волоцюга облизує пальці*) Що, не маєте чим витерти рук? Ромку і сервету забули? Ось платок, візьміть, будь ласка... Він ще чистий... Ви знаєте, ми постановили добувати зслото. В Америці, в копальнях, золота — кілька хоч.

Волоцюга: Самоварного...

Петрусь: Ні, чогож... справжнього. Ви не можете собі представити, як то легко добувати золото. Потрібно тільки лопати.— Я вже говорив про це Ромкові. Часом золоті саморідки є в піску висохлих рік — так там не треба навіть лопати... Тільки зігнути, підняти та в кишеню класти.

Волоцюга: А кілька миль до Америки?

Петрусь: Ми ще не вчилися цього... то не знаю. Але мусить бути далеко.

Волоцюга: Дальше як до Львова?

Петрусь: О, певно... Багато дальше... Крім цього в Америку треба їхати через океан кораблем...

Волоцюга: (*свище*) Ф-ф-ю...

Петрусь: Що ви?

Волоцюга: Такого як я не допустять і близько до пароходу...

Петрусь: Коли в вас нема грошей — не тривожтеся. Ви покищо житимете на наш рахунок. Вистане й для вас! У нас є гроші..

Волоцюга: Ей, ви дурите!?

Петрусь: Їй Богу, що ні! В мене є десять золотих і Ромкових золотий 70 сотиків.

Волоцюга: А ну, покажи-но!

Петрусь: А ось, маєте, глядіть... *(показує гаманець з грішми)*

Волоцюга: *(бере гроші й уважно приглядається їм)* Темно... Не видно... Може це мідяки? *(Підходить до виходу й ховається. Довша мовчанка).*

Петрусь; *(встає та заглядає в двері)* Деж він? Утік! Ромку, та чеж рабівник!

Ромко: Петрусь, я боюся... Тікаймо відсіля!

Петрусь: Тихо, тихо!

Ромко: Петрусь...

Петрусь: Стрівай... І шинку взяв... Тепер не матимемо що їсти...

Ромко: І мій ніж узяв. *(Хлипає)* Петрусь, вертаймося. Переправи-мося лодкою через ріку.

Петрусь: А чим заплатимо? Грошей нема. Стрівай! Тихо!

Ромко: Петрусь, що такого? Я боюся!

Петрусь: Та стрівай... *(За сценою чути голос Тані: Петрусь, Ромку, Петрусь!)*

Ромко: Таж це нас кличуть!

Петрусь: Не видумуй.

Ромко: Слухай... *(Крики зближаються).*

ЯВА 3.

Ті самі й Таня та Нуся.

Таня: *(кидається до Петруся)* Петрусь, Петрусику!

Петрусь: Таню!

Таня: Петрусь! Ти є! Боже, як ми боялися, що не найдемо вас! Ну, Слава Богу! *(Входить Нуся)* Нусечко, гляди, ось вони!

Нуся: Ах, найшлися вкінці!

Таня: Я говорила, що це вони... Ми зараз по вашій втечі зміркували!

Нуся: *(показує за двері)* Ось і татко з мамою йдуть...

Таня: Так за вашими слідами ми йшли. Допитувалися всіх дорогою... Добре, що вас бачило багато людей. Ах, яка я рада!... Бачиш Нусю, я говорила, що цей обідранець сказав правду...

Петрусь: Який обідранець?

Таня: Ми стрінули тут недалеко якогось прошака та спиталися його, чи не бачив двох хлопців, себто вас... Він питає — «американців»? Я зараз здогадалася, що це ви... Ах, як я тішуся! Як я тішуся! Татку, татку, мамцю! Сюди, сюди! Вони є тут!

Петрусь: Таню!

Таня: Що, що, Петрусь?

Петрусь: Знаєш, хто був цей прошак!

Таня: Хто?

Петрусь: Рабівник... Він нас ограбив... і унеможливив нам дальшу подорож.

Таня й Гануся: Слава Богу, що так сталося! (*Заслона паде*).

КІНЕЦЬ.

Хрущикове пробудження.

В пеньку, під лісом, за селом
Дрімав безжурно хрущик;
Всю зиму безтурботний сон
Так любо очка плющив.

Сердитий вітер пролітав
На білогривих конях —
А хрущик спав, про це не знав,
Попискував спросоння.

Та звідки цей бадьорий шум,
Що з далі ллється жваво? —
Прорвалась нитка сонних дум
І позіхнулось мляво.

Та вже до сну щось не кортить,
(Згадав, що довго постив)
І простягнувшись у туж мить
Простує хрущик кости.

Вже бадьоріше живчик бе —
Ні, годі так лежати!
Наш хрущик з лежанки встає,
На двір біжить із хати.

Тут сонце: блись! Він аж осліп,
Потер лапками очі;
Тепленький вітер на окіп
Присів і шелепоче.

Весела пчілка на пеньку
Зо скрипкою присіла
І вмить підскачну пісоньку
Заграла, як уміла.

Пан Хрущ, дарма, що ще слаб-
Узявшись попід боки, [кий,
Урізав гопака як стій
На всі лади й підскоки.

А бузькові, що понад став
Летів спокійним рухом,
Привітно лапкою махав
І кивав капелюхом.

Потім пенькові дяку дав
За зимівлю й домівку
І поміж трави почесав
На весняну мандрівку.

Роман Завадович.

Двістіліття народин Джемса Вата*).

В цьому році англійський нарід, а з ним й увесь культурний світ, святкував двістіліття народин славного механіка-винахідника Джемса Вата.

Хтож він був?

Джемс Ват народився в Грінок (Greenock) у Шкотії дня 19 січня 1736 р.

Не мав він змоги покінчити високі школи, а всеж таки прислужився він чимало для науки.

*) Хто має річник «Світа Дитини» з 1931 — то на стр. 83-88 найде гарне оповідання про те: як Джемс Ват став винахідником. (З а м. Р е д.).

Цей геніяльний самоук улiпшив парову машину, що до його часiв була ще дуже первiсна. Джемс Ват винайшов у 1765 р. кондензатор, а 1784 р. придумав до парових машин рiвнолежник.

Всi ви, дiти, знаєте, що парова машина потрібна при паровозах у залiзницi, яку кiлькадесять лiт опiсля, винайшов iнший англiець Джордж Стiфензон. Колиб Джемс Ват не улiпшив був парової машини, то хто знає, чи Стiфензон мiг би був придумати залiзницю.

Джемс Ват — це гарний примiр для всiх тих дiтей i молодi, що не мають змоги покiнчити вищих шкiл, що й без вищих шкiл можна прислужитися для розвитку культури, коли тiльки є охота до умової працi й витревалiсть та пильнiсть. Треба тiльки пильно читати книжки, що пишуть про всякi винаходи, вiдкриття й т. п. Спершу лекшi, а потiм, коли вже чимсь одним зацiкавитесь, братися до читання вже труднiших книжок про це, що вас цiкавить. При витревалостi й пильностi та охотi не один iз вас мiг би стати з часом винахiдником i так прислужитися для культури, а рiвночасно придбати славу не тiльки собi, а й родинi та українському народовi.

Тепер послухайте як англiйцi вiдсвяткували ювілей свого винахiдника:

Льондонський музей винаходiв Сут-Кенсінгтен звеличав це двiстiлiття великого винахiдника влаштуванням виставки памяток по ньому.

Є на цiй виставцi мiж iншими три оригiнальнi паровi машини Вата з рр. 1777, 1783 i 1797. Є також модель кондензатора, що його зробив сам Ват в 1765 р. Є навіть все уладження варстату. перенесене до музею з Гертфiльд Голь під Бiрмiнггемом. В цьому варстатi працював Джемс Ват часто вiд 1790 р. аж до смертi 1819 р.

Крiм цього зiбрали на виставцi багато рисункiв Вата, з яких пiзнати поступ у будовi парових машин в часi, коли він працював разом iз iншим винахiдником Бультоном (1775-1800). Є там також портрети Вата й Бультона та їх листи. А в його родинному мiсцi Грiнок виголосив славний англiйський учений лiорд Ратерфорд святочну промову про Джемса Вата та його заслуги.

Імператор і гренадир.

(Історичний нарис А. Льюгара).

Ярко і радісно світило весняне сонце, заливаючи золотом свого сяйва неоране поле, що було вкрите тисячами шатер і сотнями гармат та возів.

На тлі блакитного неба чорними цятками кружляли жайворонки, то підіймаючись угору, то падаючи вниз, як камінчики. Часом жайворонки цілком зникали, ніби їх і не було, а замість них, широко махаючи крилами, появлялися великі шуліки. Коли вони зникали з обрію тоді зі всіх сторін зліталися жайворонки і своїм дзвінким щебетом наповняли воздушні простори. Внизу того щебетання не було чути; воно губилося серед великої товпи людей та іржання коней.

На тому полі стояла табором велика французська армія, після перемоги над ворогами. При війську був сам імператор Наполеон Бонапарте.

На передодні Великодня до шатра імператора прийшов один з маршалів і сказав:

— Ваша Величносте, завтра Великдень! Як накажете провести вашим жовнірам це велике свято?

— Як звичайно! — невдоволено відповів імператор. Жовнір на війні повинен святкувати тільки перемогу, а інших свят для нього не повинно бути!

Маршал вийшов з шатра блідий і задуманий.

Ніщо не нагадувало в таборі першого дня Великодня. Праця, чистка зброї і звичайні щоденні військові заняття. Правда, на обличчах багатьох жовнірів яскраво відбивався святочний настрій, але разом з тим помітна була повздержливість у виявленні цього настрою. Всі жовніри добрі католики, щиро вірують в Бога, шанують свята і набожно їх святкують. Але виявити своїх почувань не можуть, бо сказав імператор: що жовнір святкує тільки перемогу, — то інших свят не повинен знати.

Часом у серцях жовнірів родилося неприязне до імператора почування:

— Сам невіруючий, але чому нам забороняє святкувати Великдень!?

Одначе ця думка негайно гасла під впливом глибокої любови до свого вождя, що вів їх завжди до перемоги і слави..

Було коло десятої години зранку.

Наполеон прокинувся, як завжди, рано, вислухав рапортів маршалів та старшин для окремих доручень, поснідав і пішов оглядати табор.

Хай живе імператор! — Хай живе імператор! — лунало то в одному, то в другому місці і цей оклик нісся з одного кінця табору в другий.

Наполеон дбайливо заглядав у всі закутки свого табору і де тільки він появився, де був хоч один жовнір — там цей радісний оклик лунав у повітрі.

— А ти чого такий сумний і мовчаливий? — звернувся Наполеон до одного вартового — старого гренадира, що стояв на краю табору у повній зброї.

Гренадир знемакнув. Він дійсно не так зустрів, як завжди, свого улюбленого вождя.

— Ну, чому не відповідаєш? — запитав його Наполеон.

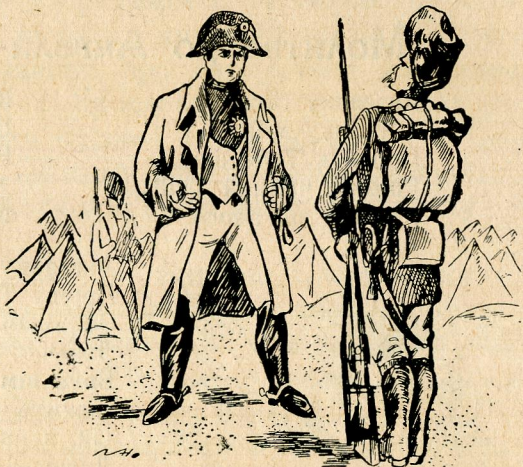
— Сьо-го-дня Великдень! — напів живий зі страху відповів старий гренадир.

— У нього на душі було багато смутку, що

його хотів розказати імператорови. Він хотів йому оповісти, яке то велике щастя бути на Великдень у себе на батьківщині, в далекій Бретанії, де люди набожні; де так радісно проводять це свято, щиро моляться; де стільки гарних звичаїв, про котрі тут, у таборі, нема навіть і згадки... Але старий гренадир не найшов слів, щоби міг це як слід висловити. Йому здавалося, що словами: „Сьогодні Великдень“ він все сказав імператорови, що в нього було на душі, а цей повинен його зрозуміти.

І Наполеон дійсно його зрозумів. Він зрозумів, що старий гренадир у це велике свято тужить за своєю батьківщиною та її гарними звичаями.

Імператор добув з бокової кишені свого плаща маленьку золоту табакерку, відчинив її і протягнув до жовніра:

— Візьми нюх табаки, мій друже!.. Імператорської табаки... у цей великий день...

Хвилину стояв гренадир мов закам'янілий, але непереможня сила підштовхнула його і він простягнув руку і взяв з імператорської табакерки шипту табаки і здивований несподіванкою стояв нерухомо на своєму місці, навіть коли Наполеон відійшов. Тільки за кілька хвилин він опам'ятався, серце радісно забилося і з його уст понісся грімкий оклик:

— Хай живе імператор!

На мову українську переклав: *Ол. Вітенко.*

Молитва до Ангела-Хоронителя.

Ангелику Божий,
Ангелику мій!
Просить Тебе щиро
Ромчик чемний Твій...
Хорони від злого

Коника і віжки,
Щоби в перегонах
Не зломив де ніжки,
Хоч це деревний
Мій малий пестій...

Ангелику Божий,
Прошу Тебе ще:
Захищай від злого
Ліжечко мале —
Бо в нім ляля хора
Лежить вже від вчора,
Ой, з нашою лялею
Дуже — дуже зле!

Ангел-Хоронитель
Всміхнувся - зрадів —
Простенько на крилах
В небо полетів...
В коника —
Здорова ніжка,
Ляля —
Швидко встане з ліжка
Як Ромчик хотів...

Іванка Трешневська.

ПРИШЛІТЬ

„ЛИСАНКУ“
для „СВІТИКА“

в виді вирівнання

залеглої передплати!

6. До Ярослава.

За порадою вуйка вибрався Славко з Перемишля до Ярослава. Славко казав:

— Вуйко мені дуже добре радять. Я читав і в історії про те, що Ярослав заснував князь Ярослав М. і читав теж історичне оповідання про заснування Ярослава в нашому „Світику“. А з Ярослава, вуйку, я поїду до Любачева, Чесанова, Рави Руської та до Сокаля, а з Сокаля вернуся до Львова. Матиму вже що дома оповідати.

— А не забудь оповісти про свою купіль у Городку — засміявся вуйко.

— Ні, не забуду, вуйку! — відповів Славко весело.

Тета наповнила Славкову валізку різними присмаками й вуйко відпровадив Славка на стацію. Тут мав Славко щастя. Якийсь знаючий вуйка купував саме білет до Ярослава й узяв Славка до свого білету.

Надїхав поїзд і Славко попрощався з вуйком і з паном Чемеринським (так звався вуйків знайомий) подався на перон. Всіли у вагон. Пан Чемеринський спершу випитувався Славка про його пригоди, а потім у часі їзди пояснював усе, що бачили з вікна вагону.

— Скоро будемо в Ярославі, хлопче, бо тут усього чотири стації. Поїзд їде трохи більше, як пів години.

Коли поїзд спинився на стації Радимно, сказав Славко:

— Я читав оповідання, що Радимно заснував боярин Радим тоді, як князь Ярослав М. заснував Ярослав.

— Цікаво! — відповів п. Чемеринський — я цього не знав.

7. В Ярославі.

Заїхали на стацію Ярослав:

— Ну, козаче, — сказав п. Чемеринський підемо тепер до міста оглядати старий червенський город.

Зо стації до міста було недалеко.

— Не маємо великих клунків — сказав п. Чемеринський — то підемо пішки.

Пішли. Пан Чемеринський дорогою оповідав:

— За часів наших князів Ярослав не стояв тут, де стоїть тепер. Старинний город стояв там на узгір'ю за ярмом. В 1619 р. на городищі княжна Ганна Острозька побудувала там монастир Бенедиктинок. Цісар Йосиф II. під кінець XVIII. ст. зніс цей монастир, а будинок забрав на касарні для війська. За польських часів перенесено місто тут, де тепер стоїть. Ось там, де ті вали, стояв гарний замок — в XVI і XVII ст. власність Острозьких, а потім Любомірських. Тепер із нього нема сліду, лишилися тільки вали.

В давних часах відбувалися в Ярославі великі ярмарки, другі в Європі, бо більші від ярославських були тільки ярмарки в німецькому місті Франкфурті. На ті ярмарки зіздилися до Ярослава італійські, німецькі, угорські, татарські й вірменські, а навіть перські купці. Купці ті розбивали тут свої намети, а в них виставляли різні товари, нераз велетенської вартости. Так було аж до XVII ст. Тоді в часі одного ярмарку зірвалася пожежа. Згоріло все місто й намети чужинецьких купців разом із усіми товарами. Від тієї пожежі місто підупало та всеж таки, хоч ще разів кілька нищили Ярослав пожежі й пошести, був він в часі, коли 1772 р. перейшла Галичина під Австрію, найкращим містом по Львові.

Зайшли на ринок.

— Гарний ратуш! — завважив Славко. — Вежа краща як на львівському ратуші.

— Так — відповів п. Чемеринський — він збудований в XVII ст. себто тому яких триста літ, а на кілька літ перед світовою війною відновлений. А ось, гляди, ця камениця збудована ще 1570 р. Її називають чомусь „старим замком“, хоч вона не має ніщо спільного з замком. Спершу була вона власністю італійських купців Орсеттіх.

Славко приглядався цікаво камениці та сказав:

— Гарна камениця, та вона так як би не мала даху!

Пан Чемеринський засміявся та відповів:

— Ні, вона має дах, тільки аттика, себто насада над головним вистромом закриває його. Стил, що в ньому

збудована ця камениця — називається „ренесанс“, по українськи „відродження“.

Пішли на схід від Ринку.

— Оця церква збудована в XVII столітті, тільки фасада з XIX століття. Баня, як бачиш, у візантійському стилі. Ну, тепер підемо щось зісти, бо я зголоднів і ти певно вже голодний.

І пішли в ресторан у ринку.

Коли вийшли з ресторану, пан Чемеринський розпрощався зо Славком.

— Я мушу йти за своїми справами, а ти, Славку, підеш хіба на двірць.

— Ні, — відповів Славко — я ще бажав би оглянути околицю.

— І це добре. Піді собі вулицею Крашевського до міського парку на Ольшанівці; до дерев'яного мосту на Сяні, відсіля один кілометр, там є старенька церква „на Грабарах“.

— А звідки найкращий вид на місто? — спитав ще Славко.

— А то мусів би ти йти відсіля два кілометри аж там, де коршма „Видна“. Відтам найкращий вид — сказав пан Чемеринський.

І обидва розійшлися.

Славко пішов насамперед до парку. Там проходили пани й пані з дітьми, або й самі діти бавилися та сміялися весело. Славка самого кортіло прилучитися до забави, так щож — діти його не знають, а він їх.

Аж нараз побачив, як малий хлопчик і дві старшенькі дівчинки бавилися бальоником. Говорили з собою по українськи.

Славко пристанув. Нараз хлопчик кинув бальоником, бальоник відбився від дерева й поціливі Славка в голову.

Найстарша дівчинка скартала хлопчика:

— Славчику, як ти кидаєш!?

— Я, не хотів, Галюсю! — оправдувався хлопчик.

А Галюся сказала:

— Іди зараз перепроси!

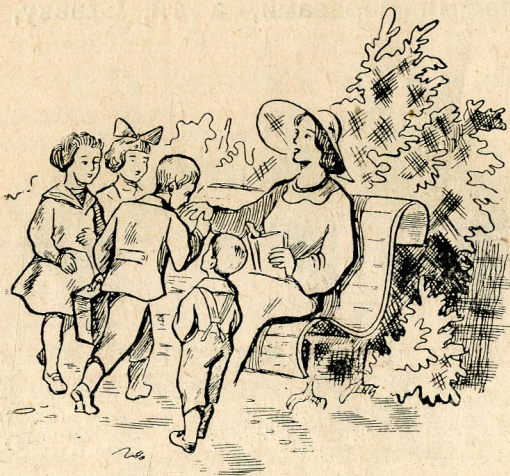
Хлопчик негайно побіг до Славка та сказав:

— Я Святослав Колядницький, будьте вибачні, що я вас ударив, та я зробив це нехотячи.

Славко відповів:

— Ніщо, ніщо, Славчику, мене це не боліло.

Дівчата, як почули, що Славко говорить по українськи, приступили й собі та представились.

— Це наш братчик — говорила Галя, а це моя сестричка Ірка. Наш татко є тут лікарем.

Славко представився і сказав, що він з Львова й їздить по Галичині, щоб пізнати рідну країну.

— Я зараз пізнала, що ви не тутешні — сказала Галя.

— А з чого? — питався Славко.

Галя розсміялася:

— Бо маєте валізку в руках.

Славко розпрощався з дітьми і сказав:

— Дуже радо я розмовляв би з вами та бавився, однак мушу спішитися, бо хочу ще побачити Ярослав з гори, від коршми „Видної“, а потім треба їхати далше.

На це сказала Галя:

— Лишіться з нами, Славку! Мамця завтра їдуть із нами до Рави Руської то й ви поїдете. Мамця є тут! Ходім до мамці!

Пішли. Невподалік на лавочці сиділа молода ще чорнява пані й читала книжку. Це була п. Колядницька, мамця Галі, Ірки та Славчика.

Галя представила мамці нового знайомого та оповіла про пригоду з бальоником і про те, що „пан Славко“ їздить по Галичині.

Славко привитався з мамцею дітей, а вона сказала:

— Добре, Славку, переночуєш сьогодні в нас, а завтра рано поїдемо всі разом до Рави Руської.

І Славко лишився. По обіді ще тільки пішов разом із дітьми аж під коршму „Видну“, щоб поглянути відтам на Ярослав.

Антін Лотоцький.

Павлусь подорожує...

Павлусь взяв
батьків капелюх
І чорний плащ —
як чорний дух.

При нім приятель —
песик Дріт

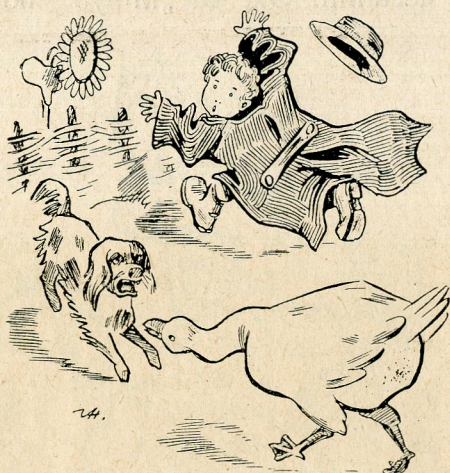
Разом тікають з хати в світ...

Аж тут по стежці
суне гусь!

Поблід, як смерть,
втікач-Павлусь,

І нишком скочив
поза пліт,

За ним стрибнув
»відважний« Дріт.

Іванна Трешневська.

»Практична« забава

Малий Юрчик каже до своєї молодшої сестрички Нусі, яка дістала від мами гарне яблочко:

— Ходи, Нусю, будемо бавитися в »Адама і Еву!«

— А як будемо бавитися? — питає цікаво Нуся.

— Цілком просто — ти даш мені яблуко, а я зім його!

„Мінус“.

Не думайте, що це є знак віднімання в арифметиці, ні! Це була маленька, біленька, кудлата собачка з породи шпіців. Чорненькі очка й носик виглядали, як живі вуглики.

Назвали його „Мінусом“ тому, що як його вперше принесли до хати, батько сказав: „Та це нема що в руки взяти — це чистий мінус!“ Так його й прозвали.

Я „Мінуса“ дуже любила і не могла натішитись ним. Його часто мили і тому він був завжди чистенький і гарно причесаний. Ох, як „Мінус“ любив, щоб його чесали! Нераз батько говорив:

— Мінус, може б ми тебе причесали?

„Мінус“ дуже тішився, ставав перед батьком на задні лапки і гавкав, ніби казав:

— Так, так, чешіть мене!

— Ну, так біжи й попроси гребінця у господині!

Мінус біг до господині, ставав перед нею на задні лапки і гавкав, скося поглядаючи на батька, а потім з гребінцем у зубах біг до

батька. Мінус любив дуже грітись на сонечку і наша бабуня також це любила. Одного разу бабуня сиділа на стільчику проти сонечка і пряла. Мінус сидів проти бабуні та

ввесь час дивився на неї. Видно, що йому хотілось теж погрітися на сонечку. Коли бабуня скінчила прясти та занялася іншою роботою, Мінус став на задні лапки перед бабуню та почав тихо гавкати.

— Це він хоче, щоб його пустили на стільчик! — пояснила мені бабуня. І справді: коли бабця встала зі стільчика, Мінус скочив туди, покрутивсь кілька разів довкола себе і ліг вдоволений. Часом Мінус підходив до господині і просив, щоб взяла його на коліна.

— Ні, не візьму, бо ти мені спідницю забрудиш. Іди, принеси фартух! — говорила господиня.

Мінус стягав з лавки фартух і приносив його господині.

Часом рано, як батько довше лежав у постелі, Мінусові також хотілось скочити до нього трохи погрітись. Коли його не пускали на ліжку, він брався на хитрощі: підбігав до дверей і починав проситися на двір.

Батько вставав, щоб випустити його, але Мінус чим скорше біг і скакав на ліжку.

Підчас обіду, коли хтось раптом згадував про собачку і говорив: „Де ж то наш Мінус? Нема Мінуса? — „Гав“, відзивався він зпід столу й вибігав на середину кімнати.

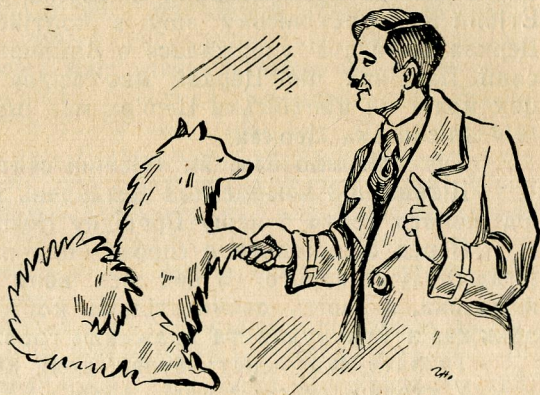
Часом, коли батько збирався йти на прохід, або за якимсь ділом і не хотів брати з собою Мінуса, говорив: — Мінус, ти зі мною не підеш! — Тоді Мінус страшно ображався, залазив під канапу на свою подушку і там сидів.

— Ну, Мінус, бувай здоров, дай лапку, бо я вже йду! — казав батько.

Мінус не відзивався і не вилазив зпід кянапи, аж по короткім часі, як його дуже просили, виходив звідти і з великою неохотою подавав лапку, відвертаючись від батька.

Такий то цікавий та розумний був наш Мінус.

Галина Піндичук.

Абісинський Великдень.

Про Абісинію й абісинців, які тепер ведуть завзяту війну з Італією, вже вам писав »Світ Дитини«. Знаєте вже теж, що абісинці є християнами. Тепер тільки пригадаємо вам, що абісинці прийняли християнство дуже давно, багато скорше, як наш український нарід, бо ще в першій половині четвертого століття по Христі.

Тоді один подорожний християнин їхав кораблем Червоним морем. Зірвалася велика буря й корабель розбився. Християнин подорожний виратувався на беріг Африки в Етіопії (в теперішній Абісинії). Населення прийняло його гостинно й він лишився в них та голосив Христову науку. Йому так пощастило, що місцевий цар покликав християнських єпископів, які навернули всіх жителів Етіопії на християнську віру в коптійському обряді. Коптійська Церква ще й досі удержалася в Вірменії, Сирії, в Єгипті та в Абісинії. Патріарх цієї Церкви має осідок у Каїрі. Та в кожній із цих країн ця коптійська Церква має різні відміни в обрядах. Має їх і абісинська Церква,

Тут опишемо вам: як абісинці святкують Великдень.

Цікаво, що абісинський Великдень припадає тиждень пізніше від нашого, себто в нашу Провідну Неділю.

Перед Великоднем є сорокденний піст, що його абісинці зберігають дуже строго. В цей піст вони не тільки не їдять мяса й молока, а навіть овочів, тільки коржики з тефу, найціннішого збіжжя, з кукурудзи та пражений горох.

Та зате яка радість буває, коли кінчиться вже піст!

У столиці Абісинії Аддіс Абебі в Страсну Суботу починаються святочні торжества. Тоді духовенство всіх церков столиці (а є їх там до 30) мають явитися в негуса (цісаря) та сповістити його, що приходить Воскресення.

Всі ідуть у прийомну світлицю негуса.

Негусова палата збудована на великому горбі, що увесь обгороджений частоколом. Вся ця обгороджена частина поділена на кілька подвір'їв, а середину займає прийомна світлиця.

Вскорі з'являється сам негус. Він зодягнений так, як і всі його піддані, в довгу білу сорочку, в білі шаравари та в шовкову мантилю (пелерину). Тільки, що він має ще на ногах довгі білі панчохи та пантифлі, а всі інші є босі.

Негус їде на низькому ослі. Його окружає почот озброєних від ніг до голови стрільців. Вони зодягнені в довгі шовкові сорочки, що блищать тисячами красок і прикрашені багатьма золоченими гузиками. Львині гриви й золоті або срібні вінці покривають їх голови й надають їм страшного вигляду. У всіх в руках блищать щити, рушниці та шаблі.

Посеред прийомної світлиці є в горі широка заслона, що закриває від сонця високий поміст зо ступенями, вкритий східними килимами. Посередині помосту є престіл негуса, від якого до самої землі тяжка тканина з гербами володаря: лев із трьома коронами.

Ліворуч від престола тягнеться ряд крісел для європейців, запрошених на це свято.

Коли негус засяде на престолі, обобіч нього сідають два епископи.

Напроти великого шатра стовпилися священики, черці і вся церковна прислуга. Дальше станули вівколом священики в бархатних мантиях найрізніших красок. Щоб закрити перед палким промінням священні предмети, які держать у руках, вони поотвирали різнобарві, широкі парасолі.

На килимах лежать велитенські, важкі барабани. Відправа починається в десятій годині рано. Спершу виступають священики головної церкви. Вони співають псальми в коптійській мові, яка є в Абісинії церковною мовою. Візантійські священики підхоплюють із розміреними рухами, а черці бють до такту в барабани.

Спів спершу повільний, майже плачливий. Увесь гурт порушається наперед і кожну строфу супроводить відповідним рухом і коротким подзвонюванням у малі мідяні інструменти.

Коли дійдуть до негусового престолу, всі священики припадають доліниць, потім відходять назад, тепер уже швидко. Прискорюють zarazом спів і рухи. Відтак знову вертаються й роблять це щораз то швидше, що під кінець аж задихуються. Спів кріпне й переходить у крик. Накінець увесь крик і метушня стихають відразу у стіп негуса

Така відправа відбувається до самого вечора, а навіть усю ніч абісинці співають псальми.

На другий день, на перший день Великодня, всіх вояків запрошують до негусового стола, на незвичайно достатний пир.

В перший день Великодня всі стараються винагородити собі за довгий піст і зїсти як найбільше.

Ще надовго перед обідом збираються вже абісинці довкола низького стола та сідають на землі. Старший член родини говорить голосно молитву. Це не якась постійна молитва, а просто видумана ним самим. Потім усі півголосом говорять »Отченаш«.

На столі перед кожним абісинцем лежить кілька хлібів. Ці хліби спечені або з тефа, або з дагуса (іншого сіяного в цій країні збіжжя) і бувають двоякі або енджера (коржі) або дабо (бохонці).

Слуга обхедить довкола стола з горшком дуже смачної і густої юшки з гарбуза та власною пригорщею розкладає її всім на верхній хліб.

Коли зїдять верхній хліб, слуга накладає юшку на другий, потім на третій і так аж поки гість не скаже, що вже не бажає собі.

Коли всі наїдяться цієї гарбузяної юшки, подають у такому самому порядку юшку з сіля і тефу, з дрібнопокрайними шматочками мяса. Потім іде на чергу юшка з дагуса, й іще кілька родів юшки.

По юшках подають на стіл сиру воловину. Подають воловину не кусниками, а цілими частинами нпр. цілу ногу, ціле стегно.

Кожен добуває ножа, крає собі кілька хоче та їсть. М'ясо сильно посипають перцем і приправляють гіркими травами.

Найбільший присмак абісинців — це печеня з диких птиць. Люблять абісинці також м'ясо гіпопотама.

Коли гості з'їдять печеню, подають їм на стіл сметану, приправлену пахучим зіллям.

Потім слуги подають солодкий хмільний напитек — щось в роді нашого пива, змішаного з медом.

По такому обильному обіді починаються забави, співи, стрілянина. З усіх сторін лунають вистріли, вибухають гранати. Всюди шум, гамір, крик, радість і так до самої ночі, поки темрява не розжене розвеселений нарід домів на спочинок.

Картини зі «Світикового Альбому».

Дві сестрички.

Перед вами дві сестрички,
Як дві зірки ясні,
На них одяг український,
Мережаний, красний.

Ви цікаві зараз знати,
Як дівчатка звуться?
Скажу — це Галушаківні
Стефця та Маруся.

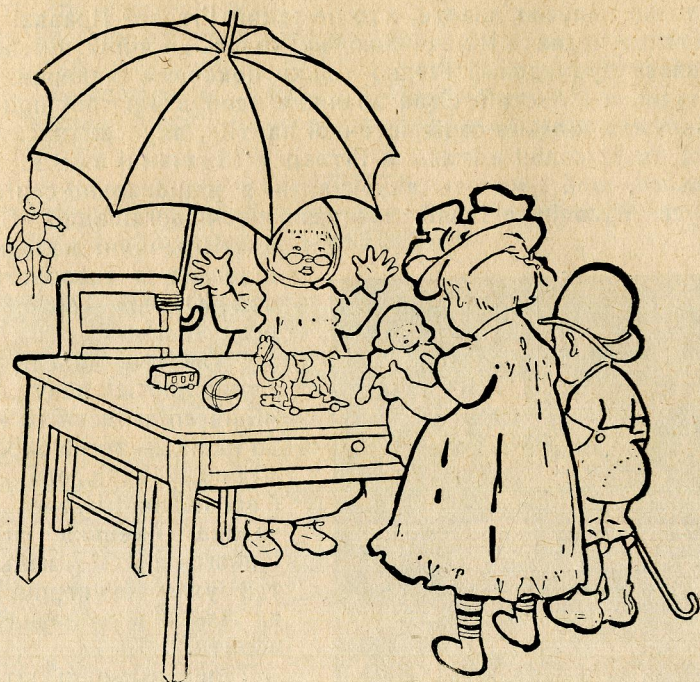
Сяють ці зірки в Оплицьку,
(Коли знати раді)
В радехівську повіті,
А почта Оглядів.

»Світика« це читачки дві —
Пильні та завзяті,
Стефця ще лиш в другій класі,
Маруся вже в пятій!

Виростає дівчаточка
На славу родині,
На добро народу всього,
На честь України!

ДІТИ! Памятайте, що на 10-го травня ц. р. припадає: „**ДЕНЬ МАТЕРИ**“!

Мала купчиха.

Я сьогодні продаю все,
Що лиш тільки хто захоче,
Все прекрасне і чудове
Заманює ваші очі.

Лялька вбрана ніби краля,
І червоний цей бальоник,
Самоходик, що сам їде,
Із сідлом буланний коник.

Стоїть Ганя, як купчиха,
Натягнувши окуляри
Й просить, щоби Славця й Юрчик
Оглядали всі товари.

Осип Подільський.

Робінзон Крузо по латині й по грецьки.

За старанням міністерства освіти Зєдинєнних Дєржав Північної Америки перевели славний твір Данила Дефо «Робінзон Крузо» на латинську та старогрецьку мову й цього перекладу мають уживати до науки латинської та грецької мови в американських гімназіях. Американський міністер освіти тому велів перекласти «Робінзона», бо думає, що учні скоріше та краще навчаться греки й латини, коли в цих мовах читатимуть цікаві пригоди Робінзона. А що сказали б на це гімназисти наших українських гімназій?

Гітлерівська молодь в Німеччині.

Ви вже напевно знаєте, хто це такий Гітлер? Правда! Знаєте, що він тепер править Німеччиною, як колись до війни німецький цісар. Колись був Адольф Гітлер тільки покоєвим малярем і то не в Німеччині, а в Австрії. Своє значіння здобув він собі при допомозі «німецької національно-соціалістичної партії», яку сам заснував. Та таксамо, як Мусоліні в Італії й Гітлер у Німеччині вже зразу взявся до цього, щоб і молодь виховувати в національно-соціалістичному дусі. Мусоліні в Італії, заснував діточі організації «Балілля»,

а в Німеччині молодь зорганізована в товаристві «Гітлер-Югенд» себто: «Гітлерова Молодь».

Гітлерова молодь учиться слухняности, ладу й розуміння спільности та єдности, бо нарід — то не окремі громадяни, а одна велика цілість і всі повинні чути як одна велика німецька спільнота. І цього вчать німецьких дітей уже від перших років, як тільки діти навчаться говорити.

Тепер німецькі діти виростають в шумі маневрів, походів серед гуку барабанів і звуку сурм, в гаморі радія, що служить для тієї ж мети. Вже від третього року життя носять німецькі діти однострій та бавляться тільки вояками та гарматами. А коли доростуть до шкільної лавки, привикають помалу до цього життя, якому досі тільки приглядалися. Працюють разом

із іншими, роблять спільні походи по місті, мають спільні обіди та хвилини німецької пісні й деклямації. Крім цього читають у своїх часописах, бачать у кіні та в театрі вже тільки таке, що говорить їм тільки про спільноту та єдність.

Зараз по скінченні вселюдної школи, входить молодий німець у «Юнг Фольк» (Молодий нарід). Тут уперше дістає вже урядово свій однострій. Походи й таборування забирають більше часу, як наука.

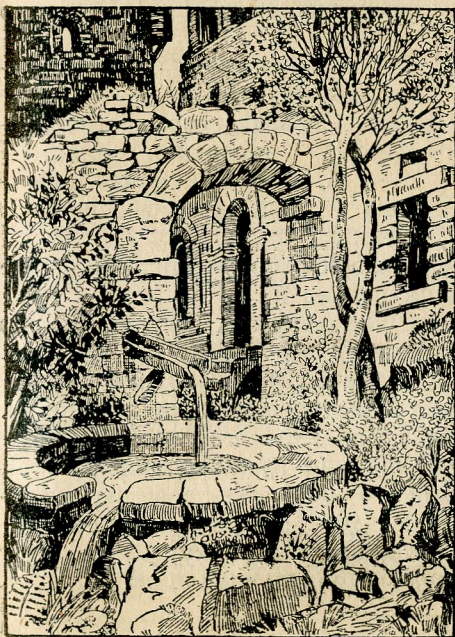
По чотирнадцятому році життя хлопці й дівчата переходять у «Гітлер-Югенд». Разом із «Юнг Фольком» є їх тепер до шість мільйонів. Тут перебувають вони до 18 р. життя. Хлопці приготівляються тут до праці для держави, а дівчата до домашньої праці.

По 18 р. переходить німецька молодь в «службу праці» (Арбайтсдінст). Тут студенти першого року університету роблять тяжкі роботи при будові шляхів.

Так зростає молодий німець увесь час в однострою й виховується в дусі національно-соціалістичнім та приготовляється до будови й закріплювання ладу нової Німеччини.

На світліні бачите такого члена «Юнг Фольку», що здає звіт перед Гітлером.

Де русалка?

Біля міста є криниця,
В ній русалка красавиця,
Кажуть, все було сидить —
Не прийшла на час до хати
І за те заклала мати:
»Стань русалкою в цю мить!«

І русалка було тужить,
Все співала сумно дуже
До недавних ще часів;
То не шум води в кринці,
То русалки - красавиці
Там тужливий нісся спів.

Та тепер вважайте, діти,
Зовсім вже затих там спів той,
Бо русалки вже нема,
Чи сховалась, чи пропала,
Пошукайте всі помало,
Мусить бути тут вона!

Я. Вільшенко.

Чарівник Ромко.

Склянка сама посувається.

Раз сказав Ромко до гуртка товаришів:

— Бачите, я цю мармурову плитку уставляю трохи скісно.
Підложи, Влодку, осьтам угорі під плити зшиток.

Коли Влодко підложив сшиток, Ромко говорив дальше:

— Тепер кладу на плити склянку горі дном і хоч плита стоїть скісно, склянка не зісунеться.

І поклав склянку на вищий кінець плити.

— Справді не зісувається! — закликав Славко, а повинна б!

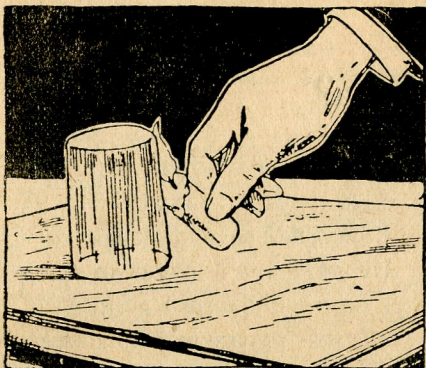
— А я тепер зроблю так, що вона буде сама посуватися, — сказав Ромко.

— Як? — спитався Юлько.

— Ну, як? — відповів Ромко. — Насамперед зачарую її. Ось глядіть і слухайте. Беру склянку й зачаровую.

І взяв склянку та потягаючи пальцем по її берегах говорив :

Мій лій твій,
Гальо пасе —
Рушай не стій,
Хай тебе несе!

І засвітив свічку та наблизив до склянки так, що полум'я черкалося горішньої частини склянки.

І склянка стала помало посуватися наперед.

— Справді, справді посувається! — закликали хлопці.

— А може він тручає її свічкою — завважив недовірчивий Зенко.

— Ні, я добре вважаю! — відповів Юлько — він свічкою не торкається склянки, тільки полум'ям черкає її

— Дивно — сказав Ярмо — перше не хотіла посуватися, хоч плита гладенька та стоїть скісно, а тепер від полум'я посувається.

І всі дивувалися. А це зовсім звичайна річ. Склянка спершу не посувалася, бо береги її рапаві та здержували склянку в руху. Коли ж Ромко вимовляв своє заклинання й потягав беріг склянки пальцем, то намастив його товщем, що мав трохи на пальці. А як підгрівати склянку полум'ям свічки, то розігріте повітря старається відістатися із склянки. Однак тому, що беріг склянки натовщений, не може відістатися й підносить склянку, а що беріг товстий, то тертя куди менше й тому склянка помало посувається.

Користайте з весни життя!

На весні орач все оре,
Зерном поле засіває,
А коли жнива наспіють —
Тоді плоди він збирає.

Так у школі, любі діти,
Є та наша нива —
Тож працюйте щоб наспіли
Для вас гарні жнива.

Користайте з весни життя —
Ум свій просвіщайте
І на славу України
В праці виростаєте!

Вінніпег (Канада).

О. Цукорник.

Загадки.

Складова загадка (2 точки).

А, му, са, ре, мо, ко, яч, Свя, дак, мінь, ре, мин, гай,
Ши, корд, бе, то, не, пос, ни, тол, ри, слав.

З порозкиданих 23 складів зложіть 9 слів, яких кінцеві букви, читані згори вниз, дадуть назву весняного радісного свята.

Значіння висказів:

1. Український князь.
2. Озеро в Карпатах.
3. Ученик Христа.
4. Жителі Африки.
5. Торба до ношення лука і стріл у козаків.
6. Найвищий осяг у змаганню.
7. Великий збірник води.
8. Має кожний дім.
9. Рід збіжа.

Шаховий коник (4 точки).

день	бо	бут	Ми	зим	ла	жа	ла
за	кля	Для	та	єди	та	день	та
ро	ній	ний	тих	ну	Збли	вже	лись
про	не	ред	нас	Нас	наш	зима	лик
Чет	лась	гом	Ос	пе	Ве	Ве	йСтраш
кий	із	Ве	лі	Субо	шним	дні	про
ча	вер	тан	Стра	та	Вже	на	ли
ня	ли	по	та	У по	ко	кля	Свята

Загадки (2 точки).

1. Стоїть стріла серед села — а в тій стрілі сімсот і дві?
2. Стоїть панна у куті, у чорному кабаті?
3. Тато дітей годує — а як помре, то його ніхто не погребє?
4. Під припічком сидить, а серед хати їсть?
5. Крутиться, вертиться, а берега держиться?

Починаючи від складу **Ми** ідіть слідом шахового коника — а відчитаєте фрагмент із одної Франкової поеми. Назвіть її!

Фігуральна загадка (3 точки).

×					
	×				
		×			
			×		
				×	
					×

1. Місто на Волині.
2. Мужеське ім'я.
3. Прикметник.
4. Вояк, що помагає раненим на полі битви.
5. Дівоче ім'я.
6. Гора у Карпатах, знана з боїв УСС.
7. Гори в Італії.

Букви на місці хрестиків мають дати назву ігор і забав, що їх виводять дівчата на Великдень.

Марічні квадрати (1 точка).

(Уложили Ірка і Мирон Збудовські).

<table border="1"> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>							1. Один із змислів. 2. Дівоче ім'я. 3. Водна животина.	<table border="1"> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>							1. Багато дерев. 2. Назва дерева. 3. Збір овоч. дерев.	<table border="1"> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>							1. Місце осідку запорожців. 2. Гора в Анатолії. 3. Напиток.

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць вобемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1936: В краю річно 5 зл.
Для Америки й Канади 1 доляр; для Чехословаччини 25 кор.;
для Румунії 200 леїв річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Лвів, ул. Зіморовича 3.**
Конто П. К. О. Лвів, ч. 503.330. Телефон 257-87.

Від Адміністрації.

Прохаємо вирівнювати біжучі передплати на рік 1936. за »СВІТ ДИТИНИ« і »ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ«. Ми вислали до всіх передплатників в січневім числі чеки згл. перекази розрахункові.

Рівнож прохаємо остаточно поладнати справу з вирівнювання належитості за книжку Жіль Верна »ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ«. Долучаємо до цього числа — до всіх довжників за цю книжку — виповнені перекази розрахункові, якими прохаємо заповдані на них квоти нам надіслати.

Маємо надію, що наше прохання не остане без успіху! Тому ждемо терпеливо.

Вияснення.

Багато наших передплатників звертається до нашої адміністрації з запитом в справі ДОПЛАТИ цих 3 зл. за рік 1935. Кожний думає, що квота 5 зл. — покриває цілковито належитість передплати за рік 1934/35.

Всі, що надіслали квоту 5 зл., то мали заплачену газетку від 1 вересня 1934 до 30 червня 1935 (за рік шкільний 1934/35).

Одначе видавництво постановило повернути до року календарного і тому видавало газетку дальше, починаючи від 1 липня 1935 — з черговою нумерацією чисел (від 11—16). Отже за цих 6 місяців (від 1. VII до 31. XII. 1935) належить ця ДОПЛАТА в квоті 3 зл. АДМІНІСТРАЦІЯ.

Н О В І К Н И Ж К И :

1. Антін Лотоцький: »РОКСОЛЯНА« — іст. оповідання з XVI. ст. про доньку рогатинського пароха, що попала в татарський полон — а відтак стала жінкою одного з найславніших турецьких султанів — Сулеймана I. Пишного. Книжечка має 16 образків і портрет Роксоліани, Ціна 1 зл. (з перес. 1'20 зл.).
2. Ярослав Вільшенко: »ЧЕРВОНА ШАПОЧКА« — здраматизована казка в 2 гях, зі співами і хоравами. Є це 2-ге і змінене видання цієї сценки, яка тішиться великою популярністю в дитячих гуртках — головню по »Дитячих Садках«. Ціна книжечки 60 сотиків.

ЧОРНА ЛИСТА

»ГРОБОВОПАТЕЛІВ« НАШОГО ВИДАВНИЦТВА.

Тим разом подаємо список наших заграничних »гробовопателів«, які від довшого часу не дають знаку життя про себе і вже мабуть зовсім »забули« за тії довги. Тому ми бодай на тому місці їм це пригадаємо.

16. п. Сильвестер Калинець — Куритиба — Бразилія . . .	113 00 зл.
17. о. Михайло Фірак — Рускі Керестур — Югославія . . .	11'80 «
18. Інж. Кость Ліневич — Ганіце — Чехи . . .	9'40 «
19. п. А. Дунічевський — Подебради — Чехи . . .	26'50 «
20. о. Мих. Григорійчук — Канада . . .	75'00 «
21. о. Михайло Пелех — Сіфтон — Канада . . .	60'00 «
22. о. Михайло Костюк — Козарац — Босня . . .	10.00 «
23. Українська Книгарня в Торонті — Канада . . .	44'00 «
24. п. С. Микитюк — Гудеве — Канада . . .	65'00 «
25. Редакція »Укр. Молоді« — Чікаго — Америка . . .	10'00 «

(Продовження буде у слідуячому числі.)

27610

СВІТ дитини

Число: 5.

ТРАВЕНЬ.

Леся Кучер у Карнеджі (Америка): Твій привіт до всіх моїх Читачок і Читачів — передав я до відома в попередньому числі на своїх сторінках. Дуже мене радує це, що я так припав Тобі до вподоби. Чи Леся Онишків одержала газетку? Подякуй Мамусі в моїм імені за промощування мені шляху до деяких діточок в Америці. Чи книжечку — мою сестричку ч. 4 з минулого року — Ти вже одержала? Незабувай про мене і пиши частіше! Па!

Михайло Крайник у Вашківцях (Буковина): Висилку газетки до помершого Твого приятеля застановляю. Посилай гроші на газетку також через вуйка! Чому не зробив цього відразу? Тому »Д. Б.« я зможу посилати на адресу вуйка, а Ти собі будеш звідам збирувати. Отже подумай про це і напиши! »Д. Б.« на цілий рік коштує (для Буковини) 6 зл.

Геньо Нарушевич в Ст. Олексинці: Адреси таких моїх читачів, що займаються »філіателістикою« я подав Тобі в окремій карточці. Чи вже написав до них листики? В Африці немаю передплатника — лиш 1 передплатницю. Чи одержав »Роксолянку«? Вихід цієї книжечки припізнився із-за цього, що ілюстрації не були на час зроблені. Зате книжечки на березень і квітень Ти мусів також одержати. Постарайся улаштувати виставку комедійки »ЖИВИЙ СТРАХОПУД«. Запропонує може, щоб це зробила ваша школа на закінчення року шкільного.

ЛИСТИК »СВІТИКА« до УКРАЇНСЬКИХ МАМІВ.

Дорогі серцю мому МАМИ!

В світлий ДЕНЬ ВАШОГО РОКОВОГО СВЯТА — яке є ДНЕМ дитячої радості в цілому культурному світі, звертаюся до Вас отсею дорогою з проханням, щоб не призабули в тім яснім Дні і про мене — Вашого помічника та приятеля Ваших діточок — бож ми спільно трудимося для них і добра їм бажаємо.

Прошу Вас, МАМИ, щоб Ви в дні 10 травня ц. р. переглянули мене цілого — »Від початку аж до кінця« — а відтак, щоб поділилися думками про мене з тими МАМАМИ, які мене ще зовсім не знають, ні не чули ще досі про мене — маленького »Світика«.

Скажіть їм — цим Мамам, — що я прецьнь бодай хоч трошечки щось таки варта і що вони повинні мене до своїх діточок у гості запросити.

»Кошти подорожі« для мене невеличкі — бо всего 5 зл. на цілий рік — а я за це буду кожного місяця з'являтися між їх діточками. Це не такий »страшний« видаток і кожний може на нього спромогтися.

Маю надію, що Ваше прихильне слово про мене в тім святочнім Дні, коли весь світ клонить голови перед достоїнством МАТЕРИ — може багато доброго для мене вчинити. Тому дуже Вас прошу про це пам'ятати.

Приятель Ваших діточок — »СВІТИК«.

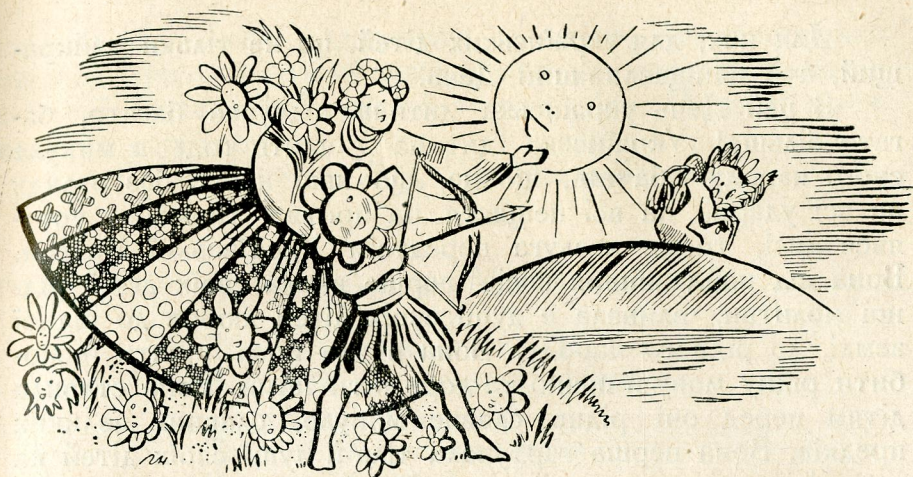
Оповідстка.

Хто бажає найти гарні побажання для своєї Матусі, — щоб навчитися їх — то нехай купить собі книжечку п. з. »СЕРДЕЧНИЙ ВІНОЧОК«, яку зладив Юра Ігорків, а видав »СВІТИК«. Ціна книжечки 1 зл. (з пересилкою 1'20 зл.).

Крім цього багато підходящих деклямацій можна найти в маєвих числах »Світа Дитини« з років: 1930, 1931 і 1934. Ціна 1 числа 50 сот. Хто їх не має — то нехай собі ці числа спровадить, бо вони вже на вичерпанню.

ЖЕРТВИ: 1) Ірця й Зеня Мазурівні з Глуська на Фонд Інвалідів 2 зл. і для голодних поліщуків 2 зл.

2) Українські школярки з Братіславля зібрали на »Рідну Школу« 14'40 кор. чеських. (На це зложили: Леся й Оксанка Бризгунівні 4 кч. Данилик 1 кч. Кузьмин 50 сот., Когут 5 кч.; для ГОЛОДНИХ на БУКОВИНІ 9'50 кч. (на це зложили: Л. й О. Бризгунівні 4 кч., Данилик 1 кч., Кузьмин 50 сот., Пучач 1 кч. Кравець 3 кч.)

Прийшов май!

Май, май,
А ти, квітне, утікай...
Геть щезайте зимні вітри,
Бо вже май.

Цвітуть бзи,
Зеленіється, мигоче шовк трави,
Сонце висушить сирітці
Блеск сльози...

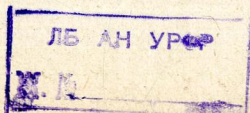
Гей-же в гай!
Вже прийшов зелений май!
Весно красна — Весно люба,
Нам вітай!..

Іванка Трешневська.

День Української Матери.

„День Матери“ — це для дітей усього світа найкращий день у році, не тому, що він припадає у найгарнішому місяці — в місяці травні. Хоча й це має своє глибоке значіння, бо місяць травень — місяць найбуйнішого розцвіту в природі, місяць Найвищої Матери — Пречистої Діви, а в ньому одна неділя, в якій діти усього світа приносять своїм мамам найкращі квіти душі: квіт дитячої любови, квіт привязання та квіт вдячності — три-зілля чистого дитячого серця. Та не тому це найкращий день для дітей, а тому, що в той день діти пригадують усю посьвяту, всю жертву, всі терпіння, всю глибину безмежної любови їх матерей для них.

Так діти всього світа. А українські діти?!

Для них, для українських дітей, це не тільки найкращий, а й найщасливіший День.

В цей День українська дитина відчуває багато, багато більше! Українська дитина глядить тоді в минуле свого народу і бачить, що це, що наш нарід, без огляду на всі удари, на всі нещастя на протязі тисячліть устоявся досі, то це заслуга передусім Української Матери. Вона від найдавніших часів перша вчила своїх дітей рідної молитви, вливала в душі своїх дітей любов до рідної землі, до рідного народу. Вона вчила його цінити й любити рідну мову й пісню та дорожити ними. Вона ставила дітям перед очі рідне славне минуле, славних великих предків. Вона перша гартувала тіла й душі своїх дітей на важкий шлях життя, на службу й посвяту для рідного народу, для України.

Дитина для української матери, це її найбільший скарб. Крови свого серця для її щастя вона не пожаліла б, а однак, коли прийшла рішуча хвиля, коли рішалося „бути, або небути“ українського народу вона сміливо говорила своїм дітям, синам і донькам: „Не жалійте нічого для рідної справи, навіть крові власної, навіть життя!“ І висилала дітей на жертву за рідну справу, хоча важко в душі терпіла. Ставила собі тоді перед очі цю Найсвятішу Матір, Матір усіх Матерей — Пречисту Діву, що для спасення людського роду віддала без нарікань єдиного сина на муки й на соромну смерть. За цим світлим зразком ідучи й Українська Мати слала своїх синів і дочок на жертву за велику справу.

Цій Українській Матері українська дитина віддає в „День Матери“ найнижчий поклін — за цю любов безмежну, за всі терпіння, за муки, за самовідречення — поклін і подяку й zarazом приречення, що все життя не забуде наук і вказівок і йтиме шляхом Правди й Посвяти, який Вона вказала своїм прикладом і наукою. Цій Українській Матері складає українська дитина приречення, що поки житиме — то для неї слово: МАМА буде найбільшою святістю і найкращим словом, як було воно для нашого безсмертного Кобзаря, що найвище цінив і в своїх творах найкраще з усіх поетів світа звеличав достоїнство Матери.

Українська дитина, за прикладом великого Кобзаря,

свідома цього: що жадна мати в світі не зазнала стільки терпінь і горя, як українська; що ніодна мати не виявила стілької Любови й Посвяти й тому в „День Матери“ кличе вона з повної молодечої груди, з глибини серця:

— Слава й честь Тобі, Українська Мати!

У Свято Матери.

Сьогодні, Нене, знову днина,
В котрій так кожная дитина
Матусі своїй дорогій —
Таки зі самого вже раня,
Складає щирії бажання,
Які містить в душі своїй.

Складає бажання щиренькі
За всі ті клопоти тяженькі,
За стільки горя, сліз і мук,
І за опіку, за турботи,
І за мозолі від роботи,
За піт її невтомних рук.

Отож в той день, моя ти Ненько,
Ціле моє тремтить серденько
Від вдяки щирої тобі...
Повір мені! Для тебе буду
Помічником у всяких трудах
І сонця промінем в журбі.

Бо срібла, перлів я не маю,
Щоби зложить тобі, мій раю,
За роботу твоїх долонь;
Тож за любов прийми любов ти,
Що в серденьку жевріє, ковта,
Як жертви радісний вогонь.

Прийми любов і сильну віру,
Що все за ширую офіру
Дає велику плату світ;
На зачет вдячності голошу:
Що Бога я у серці прошу
Щоб ти нам жила много літ!

Щоби з дітей своїх маленьких
 Діждалась втіхи у стареньких
 Своїх колись тяжких літах;
 Щоб в час неволі і негоди
 Були медочком насолоди
 Тобі по всі ті дні життя!

Теодор Курніта.

Антін Лотоцький.

ХАЙ ЖИВЕ НАША НЕНЬКА!

Сценка в 1 дії.

О с о б и : НЕНЬКА; ЛЕСЯ, ДАРУСЯ, МАРУСЯ, ЯРЦЬО, СЛАВЦЬО —
 її діти.

Діється в дитячій кімнатці.

Я в а 1.

ДАРУСЯ й ЛЕСЯ.

ДАРУСЯ (*пробує ходити*): Боже, яка я щаслива! Я тепер знову
 можиму ходити, а потім і бігати, як перше! Ой, як мені сумно
 було, Лесю, як важко на душі — ви всі ходите, бігаєте, а я
 лежу в постелі вже аж боки болять і підвестися невилі. А на
 дворі так гарно! Увесь сад у цвітах, мов молоком облитий,
 а в квітнику квіти цвітуть, а сонячко світить так любо, так
 ясно, так тепленько! Я все це знаю, а бачити не можу! Тільки,
 що в вікно бє розцвіла гилька яблуні. Ах, як мені любо було,
 Лесечко, тоді, як наша любя мамця принесла мені в фляко-
 нику свіжі квіти й поставила на столику біля мого ліжка!
 Я подумала собі: »Яка добра моя ненечка, як вона тямить
 про все!

ЛЕСЯ (*піддержує Дарусю*): Бачиш, Дарусю, а як часто ти перше
 не слухала мамці. Мамця кажуть тобі: »Не дармуй, Дарусю,
 вчися!« — а ти зараз в плач, що мамця не дає тобі спокою!
 А ця твоя недуга з чого?! З цього, що ти мамці не слухала!
 Кажуть мамця: »Дарусю, вважай на себе! Ще на дворі холодно,
 це ж ще лиш початок березня, візьми шалик, позачіпай добре
 плащик і кальоші взуй!« А ти: »Е, е! Ніщо мені не буде!«
 і вибіжиш порозпинана, в мештиках на двір, а там сніг то-
 питься, мокро — ну, й перестудилася!

ДАРУСЯ (*сїдає*). Так, Лесю, я тепер уже це розумію! Я була не-
 добра, нераз робила мамці наперекір, бо мені здавалося, що
 мамця говорять так тільки, щоб мені докучити.

ЛЕСЯ (*сїдає й собі*): Мамця тобі докучити! Як ти могла таке хоч
 би й подумати?

ДАРУСЯ: Так було, Лесю! Аж у часі недуги зрозуміла я, що дуже
 зле я поводитися, що я була недобра, що я була зла! Я ба-

чила, як ненечка ходять коло мене, ночей не досипляють, дбають, щоб я точно в приписаний час взяла ліки, лід мені до голови прикладають. — Я хоч була в горячці, маячила, а бачила, як мамця заходяться коло мене, як дбають про мене, журяться. І ввесь час недуги ні словечком не то не скартали мене, але й ні словечком не згадали про це, що я сама своїй недужі причина, що не слухалася їх, робила на перекір. Все це за цих сливе два місяці недуги я передумала й усе це зрозуміла й постановила собі в душі, що відтепер буду завжди слухняна та старатимуся, щоб не зробити ні найменшої прикрости нашій любій ненечці.

ЛЕСЯ: А чи ти знаєш, Дарусю, що сьогодні за день?

ДАРУСЯ: Неділя!

ЛЕСЯ: Ба, неділя! Але яка?!

ДАРУСЯ: Як то яка? Неділя, як кожна! Хіба, що в травні!

ЛЕСЯ: Мало того, що в травні, та котра в травні?

ДАРУСЯ (бє себе по чолі): Ах, правда, Лесю! Яка-ж я недогадлива! Якже-ж я могла забути — та ж це сьогодні »день матери!«

ЛЕСЯ: Так, Дарусю, сьогодні »день матери«.

ДАРУСЯ (з жалем): Видно, що я ще не зовсім добра, що ця довга й важка недуга мене ще не зовсім поправила, коли я могла забути, коли могла не думати про сьогоднішній день! Я повинна була щось приготувати ненечці на »День Матери«. Боже, як мені прикро, як мені важко тепер знову на душі!

ЛЕСЯ: Не сумуй, Дарусю! Знаєш, яку я тобі дам раду...

ДАРСЯ: Раду! Яку? Говори, я слухаю.

ЛЕСЯ: Знаєш, Дарусю, ми вже думали над цим із Марусею та з Ярцем і Славцем. Ти подякуєш мамі за це, що ввесь час недуги ходили біля тебе, що не відступали від твого ліжка, ночей недосипляли й приречеш, що відтепер будеш завжди слухняна, ніколи не робитимеш ненечці наперекір. Приготуватися тобі до цього не треба, бо говоритимеш із широго серця, а всі ми знаємо, що ти вмієш гарно говорити!

ДАРУСЯ (радісно): Ах, справді це буде найкраще! Я так зроблю! Та який дарунок я дам ненечці? З вас кожне певно щось гарне пргоотовило, а я!

ЛЕСЯ: Тим не журися, Дарусю! Мамця розуміють, що ти була недужа й не могла ніщо приготувати. Приречення поправи буде для ненечки найкращим дарунком від Дарусі.

ДАРУСЯ: Ти, Лесю, завжди вмієш потішити! А як ви повітаєте ненечку?

ЛЕСЯ: Ми? Кожне з нас виголосить віршик, вивчений на »День Матери« й накінець усі разом заспіваємо пісню в шану матері.

ДАРУСЯ: А даруночки для мамці десь дуже гарні приготували ви всі?

ЛЕСЯ: На який кого стало! Побачиш їх, бо ми рішили робити

»День Матери« тут у тебе, бо знаємо, що мамця не дозволили б тобі виходити ще відсіль...

ДАРУСЯ: Які ви всі добрі.

Я в а 2.

ТІСАМІ й МАРУСЯ та СЛАВЦЬО.

МАРУСЯ (*несе вінок з віття*). Ти тут, Лесю? А ми тебе всюди шукаємо!

СЛАВЦЬО (*несе молоток і цвяхи*): Добре, що ти тут, допоможеш нам прибрати кімнатку.

ЛЕСЯ: А Ярцьо де?

МАРУСЯ: Ярцьо викінчує напис-красками.

ДАРУСЯ: А який буде напис?

СЛАВЦЬО: »Хай живе наша дорогенька ненецька!«

(*Леся, Маруся та Славцьо уставляють під стіною крісло та прибирають стіну портретом матери й вінками*).

МАРУСЯ: Угорі в вінку помістимо напис: »Хай живе дорогенька ненецька!«, а над дверми з цвіття напис: »Вітай нам, наша нене!«

ДАРУСЯ: То буде гарно!

ЛЕСЯ: А ти, Дарусю, приглядайся, чи добре все уложене, чи гармонізує з собою.

ДАРУСЯ (*по хвилині*): Я радила б дати навколо портрету цей вінок із червоних квітів.

СЛАВЦЬО: Чому саме?

ДАРУСЯ: Не знаю сказати чому, однак мені здається, що так буде краще.

ЛЕСЯ: Червоні квіти скажуть нашій ненецьці, що наша любов до ненецьки така палка, як ці червоні квіти.

СЛАВЦЬО: Як так, то справді даймо вінок із червоних квітів.

((*Прибирають портрет вінком із червоних квітів*)).

Я в а 3.

ТІСАМІ й ЯРЦЬО (*входить*).

МАРУСЯ: А, Ярцьо вже викінчив напис!

ЯРЦЬО: Уже! Та бачу, що й ви звиваєтеся добре. А де вмістимо мій напис?

СЛАВЦЬО: Маруся каже, щоб дати його в вінку над портретом.

ЯРЦЬО: Я думаю, що краще під портретом.

МАРУСЯ: Під портретом не впадатиме так в очі.

ЯРЦЬО: А на горі, то напис немов придавлюватиме портрет. Я раджу портрет дати вище, а напис під портретом.

ЛЕСЯ: Так, як портрет висітиме вище, то напис не буде губитися, бо ж букви великі, виразні тай краски такі, що впадають в очі.

МАРУСЯ: Як так, то й я годжуся, щоб напис дати під портретом. Тільки портрет справді треба піднести вище.

СЛАВЦЬО (знімає портрет і прибиває цвях вище та завішує портрет): А тепер чи добре! Приглядайтеся всі.

ЯРЦЬО (прикріплює шпанеглями напис): Добре, добре!

СЛАВЦЬО: Е, здалека треба глядіти!

ЛЕСЯ: Я дивлюся здалека, добре буде! Подай, Марусю, вінок із »незабудьок«, то обведемо ним напис.

ДАРУСЯ: Незабудьки скажуть мамці від нас, що ми ніколи не забудемо всього цього добра й посвяти, що ненечка пожертвувала для нас і що любитимемо її все життя.

МАРУСЯ: Ну. ця стіна вже готова! Тепер над дверми ще напис: »Вітай нам, наша нене!«

(Мовчки укладають над дверми букви з квіття та прибивають їх).

ЯРЦЬО: Ось уже й напис готовий! Ну, як тобі, Дарусю, виглядає — гарний він так у віночку з незабудьок.

ДАРУСЯ: Так, дуже гарний!

МАРУСЯ: Тепер уже можна просити тут мамцю!

СЛАВЦЬО: Не знати, чи пані Сільська, що прийшла в гості до мамці, вже відійшла, бо як ні, то мусимо заждати...

ЯРЦЬО: Вже відійшла. Пращалася саме, як я йшов тут. Я чув через двері.

ЛЕСЯ: Як так, то добре! Тепер ти, Марусю, й ти, Славцю, йдіть просити мамцю, щоб зайшли тут!

ЯРЦЬО: А не кажіть чого, щоб це була несподіванка.

СЛАВЦЬО: Ба, та що сказати? Неправди не можемо говорити!

МАРУСЯ: Скажемо, що Даруся просить.

ЛЕСЯ: А вжеж і це буде щира правда, бо Даруся має дійсно мамці щось сказати й то дуже важне.

(Маруся та Славцю відходять).

Я в а 4.

ТІСАМІ крім МАРУСІ та СЛАВЦЯ.

ЯРЦЬО: А ми уставимось тут з китицями в руках. Як тільки Славцю та Маруся впровадять неньку, ми всі враз заспіваємо: »Вітай нам наша ненько!«

(Леся, Даруся, Ярکو, беруть у руки китиці та стають напроти крісла).

ЛЕСЯ: А ти, Дарусю, укладай собі в думці, що маєш мамці сказати.

ДАРУСЯ: Я вже собі уложила. Тільки, коли я говорити маю? Хто перший говоритиме?

ЯРЦЬО: По старшині — починає Леся, а ти, Дарусю, перед Славцем, бо він найменший, то й останній говоритиме.

ЛЕСЯ: Тихо, тихо, вже йдуть!

Я в а 5.

ТІСАМІ й МАТИ з МАРУСЕЮ та СЛАВЦЕМ.

МАТИ (глядить зчудовано на прибрану кімнатку).

ДІТИ (співають):

Вітай нам, наша ненько.
Вітаємо щиренько.

Із повних, повних грудей
Тебе, тебе, тебе у твій День!

ЛЕСЯ (*приступає до матери, подає їй китицю квітів і говорить*):

О, нене рідна! В цей твій День
Тобі я хочу побажати,
Та годі слів таких дібрати —
Немає слів, нема пісень,
Щоб все сказати можна ними,
Що серце відчува моє
У свято, Ненечко, твоє!
Писать словами золотими,
А всього цього не віддаш,
Що серце висловить бажає,
Ти нашим щастям, нашим раєм,
Ти Янгол-Хоронитель наш!
Ось тільки я сказати можу,
Та то далеко ще не те,

Бо слово «мати» нам святе,
Хіба слова ще ті доложу,
Що висловив їх наш Тарас:
»Нічого кращого не має,
Як тая мати молодая!»
Така ти, Ненечко, й для нас!
І правду щирю Кобзар мовив,
Що слово «мамо» понад всі,
Нема рівні його красі —
Найкраще це на світі слово!
Ні, більш сказать не всилі я!
Хіба, що решту невеличка
Ще скаже квітів ця китичка—
Прийми їх, ненечко моя!

(*Подає квіти й мережану блюзку, чи що інше; мати бере китицю й цілує Лесю*).

ЯРЦЬО: Нене рідна, нене мила!
Вже снігів у нас нема,
Вже весна кругом зацвила,
Вже втекли: мороз, зима!
Вже так ясно сонце світить,
Шле нам теплий промінь свій,
Вже цвітуть у гаю квіти,
Вже співає соловій,
Вже царює місяць травень,
Місяць квітів і пісень.

Він, Марії місяць слави
І тобі дарує день!
У цей День твій і від мене
Щирі бажання прийми:
»Жий нам, жий нам, люба нене!»
Кличу повними грудьми.
Відтепер хай все весною
Будуть вже твої всі дні,
В щасті з нами жий в спокою,
Жий, не знай, що дні сумні!

(*Подає китицю й якийсь дарунок; мати цілує його*).

МАРУСЯ:

У твій День і я, Маруся,
Моя Нене, обізвуся,
Побажаю тобі враз
Щирим серцем, щирим словом:
Жий нам довго, жий здорова
Жий весела все для нас!
Любов наша щодень краща,
Щодень кріпша, все багатша,
Хай красить твоє життя,

Хай вона жене за гори,
В прірви, в дебри лихо, горе,
Йде до щастя здобуття!
Щоб ти жила, як у раю,
Я, Маруся, так бажаю
Й прирікаю тобі враз:
Що все буду чесно жити
І тебе завжди любити
Щиро, вірно, як ти нас!

(*Подає матері китицю й вишиту подушечку. Мати цілує її*).

СЛАВЦЬО:

І я, мамцю, хоч маленький,
Небагато маю літ,
Беру квіти із серденька
І несу вам на привіт!

Дай вам, Боже, щастя гоже
І здоровлячка і сил,
На дорозі самі рожі —
Так бажає мамі син!

(*Подає китичку й дарунок; мати цілує його*).

ДАРУСЯ: Люба ненечко! Будь вибачна, що не віршиком повітаю тебе в день Твого свята, але я була недобра й забула що сьогодні твій день! Я, невдячна твоя доня, забула про це й тому нічого не приготувала. Тепер, у часі недуги, я бачила, як ти, ненечко, припадала коло мене, як ночей недосипляла, щоб тільки я прийшла до здоров'я. І я докоряла собі в душі, що я могла бути недоброю, неслухняною, злою дочкою й рішила тоді, що вже буду інша. Та бачу, що я ще не зовсім змінилася, що я дальше ще невдячна, бо якже ж інакше могла б я забути про сьогоднішній день? Та прости мені моя люба ненечко! Сьогодні я прирікаю тобі святочно, що вже буду інакша, що слухатиму тебе й твою волю виповняти постараюсь, щоб не зробити тобі вже найменшої прикрости.

МАТИ (*встає з крісла й цілує Дарусю*): Дякую вам, діти, за ваші щирі слова й за ваші дарунки! Та найбільше дякую тобі, Дарусечко, що ти так щиро визнала свої хиби. Коли ти додержиш приречення, в що я сильно вірю, то це буде для мене найкращий дар, який я днесь дістала!

(*Діти оточують матір і співають пісню в шану матери*).

Заслона поволі паде.

Немає в мене мами...

(Деклямація на «День Матери» для сирітки).

Я сирітонька маленька,
Бо померла мені ненька;
В цілій хаті я газдую
І бабусенька старенька...

І за тії чоботята
Болять мене рученята,
Бо за сирітську роботу
Все маленька є заплата..

Не вишивана нитками,
Лиш мережана сльозами
В мене біла сорочина...
Бо я вже не маю мами...

Але хоч не маю мами,
Та радію нині з вами!..
Бо є в небі друга Мати,
Що опікується нами...

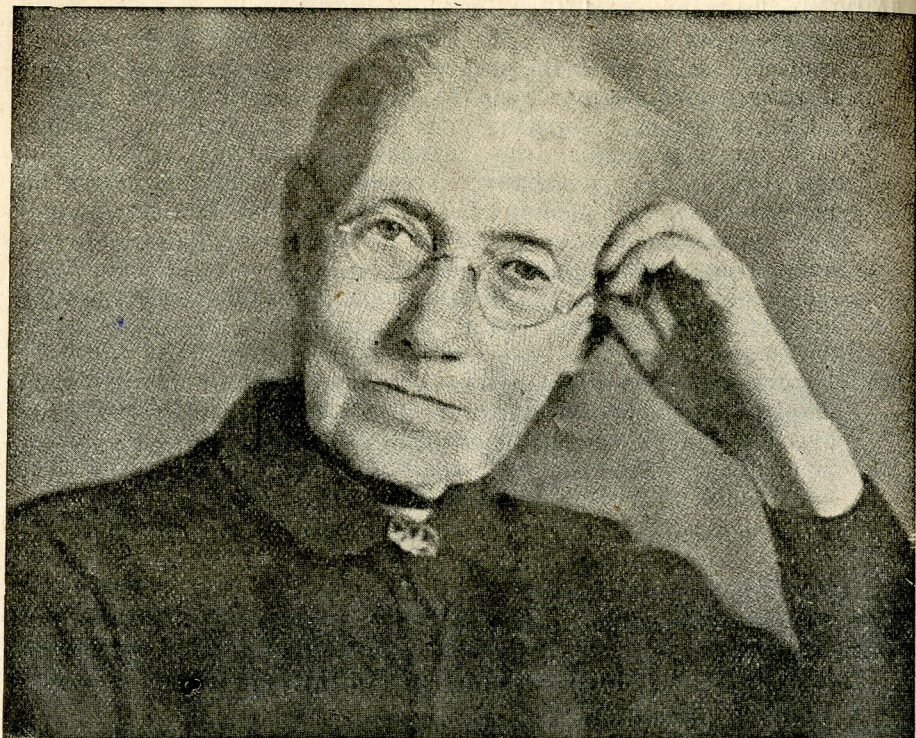
Іванна Трешневська.

Ювілей великої приятельки дітей.

Українські діти — ті „наші найменші“ — мають велику приятельку, що ціле своє довге життя (ще від ранньої молодости до нинішнього дня) посвятила й далі посвячує для них, для їх добра й дальше не кидає любові їй праці.

— Хто це такий? — подумає в тій хвилі кожде з вас.

— Це пані Софія Русова!

Софія Русова.

Вона з роду не українка, а шведка. Родинне її прізвище: Ліндфорс. Її батько був російським полковником у Києві. Вже тоді, ще як молоденька панна, Софія Ліндфорс разом із сестрою отворила в Києві дитячий садок, перший на Україні. Цікаве, що саме в цьому дитячому садку на Різдво 1872 р. виставлено вперше першу українську оперу „Різдвяна Ніч“ славного українського композитора Миколи Лисенка.

Незабаром віддалась вона за Олександра Русова. Вся родина Русових була вельми заслужена для української справи, а Олександр Русов був визначний український учений.

Часи, коли Софія Русова починала свою працю на Україні, були дуже тяжкі для українців. Не можна було тоді не тільки вчити по українськи в школах, але навіть заборонено друкувати українські книжки. Російський царський уряд переслідував усякий український рух, а свідо-

мих українців виселявав із України в Московщину, а то й на Сибір. Зазнали такої долі й Софія та Олександр Русові. Вони, переслідувані царською поліцією, мусіли перенестися з Києва до Чернигова, з Чернигова до Ніжина, а далі до Харкова, Полтави, а вкінці в Московщину до Петербурга. Для Русових було воно важке, але для української справи було корисне, бо де б вони не прибули всюди негайно запізнавалися зі свідомими українцями та підготовляли й організували працю для українського народу. Пані Софія Русова, попри інші праці, скрізь працювала для добра українських дітей. Вона не тільки засновувала дитячі садки і початкові школи, але й читала книжки про виховання дітей у чужих народів: німців, французів, англійців, американців і що найшла там доброго, про це писала в місцевих журналах, щоб запізнати українців із дослідами культурних народів: як виховувати малих дітей. Крім цього писала також цікаві книжечки — оповідання й описи — для дітей.

Трохи вільніше могла працювати по 1905 році, коли в Росії дозволено було видавати українські часописи та журнали. До всіх цих українських часописів і журналів пише вона цікаві статті, а найбільше про дошкільне виховання дітей.

Та вже найбільше могла працювати, коли російський царат упав і Україна проголосила свою самостійність. Її покликали до Центральної Ради на комісара дошкільної й позашкільної освіти. Тепер віддала п. Софія Русова всі свої сили для народньої справи, хоч була сама, бо чоловік її помер 1915 р.

Коли українська влада, під напором московських більшовицьких наїздників, мусіла тікати з України на чужину, виїхала з нею й п. Софія Русова. В Празі, в столиці Чехословаччини, є Педагогічний Високий Інститут ім. М. Драгоманова й п. Софію Русову покликали, щоб у цьому інституті викладала французьку мову і педагогіку (науку про виховання дітей). І вона працює там досі, а крім цього пише до українських і чужих часописів різні статті.

Осьтак повних 65 літ працює велика приятелька дітей, а тимсамим і для загальної української справи. Редакція „Світа Дитин“ враз із усіма своїми малими читачами кличе в 80-ті уродини Великої Народньої Трудівниці:

— Жий нам ще довгі, довгі роки й дай Боже, дожити ще Великої Хвилі, коли в вільному Києві замахуть жовто-блакитні прапори!

Антін Лотоцький.

Ой, не куй, не куй...

Народня пісня з Підляшша

Мел. записав П. Носуєць.

1. Ой, не куй, не куй, зо - зу - лень - ко,
2. Ой, як - же ме - ні в но - чі не ку-

в но - чі, бо ти ви - ку - єш
ва - ти по - гу - би - ла ді - ти.

сво - ї си - ні о - чі.

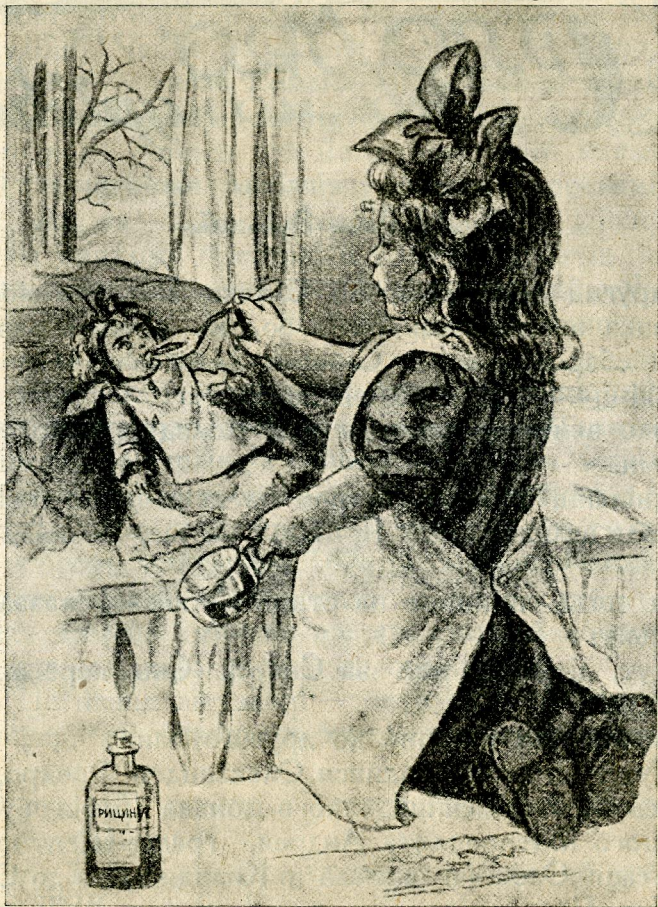
Мала мамуся.

Раз Ганусенька маленька,
Хоч яка вона кохана,
Була для своєї неньки
Непокірنا й неслухняна.

Бо хоч мамця боронила
Їсти яблука зелені,
То Гануся в сад ходила
Як не було дома нені.

І від яблук недозрілих
Заболів животик Гані...
Мамця й татко повеліли
Пити ліки препогані.

Ось Гануся вже здорова,
Та новий вже клопіт має:
Лялечка її чудова
Все із ліжечка спадає.

Раз упав — зломить ногу,
Впаде знов, — то зломить руку, —
І Ганусенька небога
Лялечці дає науку:

— Ти напевно, лялю, хора,
І тому падеш без сили,
Вилічу я без доктора
Так, як і мене лічили!

Ось виймає вже фляшчину
І зітхаючи із жалю,
Рицинусом, як дитину,
Лічить Нуся хору лялю.

Олесь Чмелик.

8. До Рави Руської.

На другий день раненько Славко вже був зібраний, як наймичка внесла мидницю з водою. Славко зараз обмився, а небаром з'явився Славчик та сказав:

— Мамця просять до снідання!

Славко ввійшов, звітався з п. Колядницькою та з усіма дітьми.

По сніданні поїхали фіякром на двірець, бо п. Колядницька мала великі валізи. Приїхали на час, на поїзд ждали недовго.

Коли поїзд спинився на стації Сурохів, сказала пані Колядницька:

— Тут, діти, ми вже за Сяном. Сян переїхали ми перед стацією.

А якийсь пан говорив до другого пана:

— Тут у Сурохові родився Олександр Фредро, славний польський письменник, якого донька Софія була матір'ю нашого Митрополита Андрея, графа Шептицького.

На стації Олешичі сказала п. Колядницька до Славка.

— Тут, Славку, є замок, збудований в XVII. ст. Цікавий тим, що його будували бранці-татари. Будували його магнати Сінявські, а тепер належить він до князя Сапіги.

Славко завважив:

— І Сінявські й Сапіги походили з давних українських родів.

— Так! — сказала п. Колядницька. — Рід Сінявських уже вимер, а рід Сапігів ще живе досі.

Доїхали до Любачева.

В Любачеві залізничий дворець у середині міста, так що Славко міг оглядати з вікон вагона місто.

Якийсь пан, почувши від п. Колядницької, що Славко їздить, щоб пізнати Галичину, говорив про Любачів:

— Любачів старий княжий город, може й сучасний Ярославові, що його, як певно знаєш, побудував князь Ярослав Мудрий. Часто згадується Любачів, головню в часах, коли по смерті князя Романа Мстиславича велися безнастанні бої за Романову спадщину. Тоді Любачів переходив з рук до рук. Зайняв був його польський князь Лешко, а в 1212 р. відібрав Любачів у Лешка угорський король Андрій. Аж як князь Данило Романович дійшов до літ і засів на княжому престолі в Галичі, Любачів знову вернувся до галицької держави. По упадку галицької держави, за давньої Польщі, був Любачів осідком одного з трьох каштелянств. Тепер Любачів занепав, бо ще за Австрії замість нього став повітовим містом Чесанів, що лежить 9 км. на північ від Любачева. Любачів належить до цих наших мість, де українців найбільше. Зате в Чесанові українців мало. Шкода, хлопче, що не можеш бути в Чесанові, бо тамтуди нема залізниці. Там побачив би ти татарську могилу з битви з татарами 1672 р., а в селі Пляжеві в церкві є дуже гарний іконостас.

Іхали дальше, минули ще дві стації й доїхали до Горинця. Тут висідало досить подорожних.

— Це певно лікуванці — сказала п. Колядницька, — бо Горинець це живець. Є тут купелеве заведення, з сірчаною водою.

Як рушили дальше зі стації Горинець-живець, цей-самий пан говорив:

— За Горинцем переїздить залізниця по хребті Розточчя водний діл між Сяном і Бугом.

Коли спинилися на стації Гута Зелена, говорив цей пан:

— Це стація містечка Потилич, що за наших князів було чималим городом, який славився цим, що мав багато величавих церков.

Поїзд доїздив до Рави Руської. Пані Колядницька стала збиратися та приготувляти валізи та клунки, щоб були готові.

І вкінці поїзд спинився на стації Рава Руська.

9. В Раві Руській.

Славко кинувся помагати виносити валізи та клунки. Вийшли зо стації. Пані Колядницька знову найняла фіякра.

— Хоч до міста всього один кільومتر — казала, — але я маю забагато клунків.

Заїхали на ринок, а відсіля в бічну вулицю, де жили батьки пані Колядницької, панство Моньки.

П. Колядницька представила Славка своїй мамі, бо батька не було, був чогось у місті, такими словами:

— Це, мамо, малий подорожник. Хоче за вакації видіти всю Галичину.

— Дуже гарно! — похвалила пані Монька. — Треба кожному свій край пізнавати.

Небаром прийшов пан Монька й усі засіли до обіду.

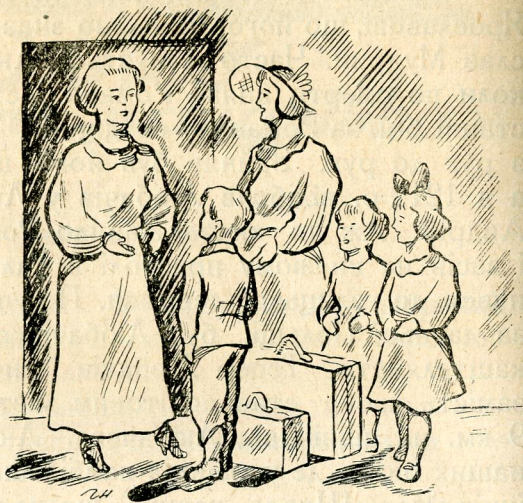
Пан Монька казав до Славка:

— Лишися, козаче, в нас бодай два дні, щоб добре оглянути Раву Руську та околицю.

По обіді оглядали місто. Пан Монька казав, що Рава Руська заложена в XV ст. В історії знана цим, що тут був тридневий зїзд польського короля Августа II з царем Петром В. в 1698 р.

На другий день оглядали околицю. Були на горі Вол-

ковиці. З неї стелився розлогий вид на села й міста від Жовкви аж до Томашова, що до світової війни належав до Росії. Потім, на прохання Славка, вибралися до Поті-

лича. Славко довідався, що тут була в ХІХ ст. фабрика фаянсової посуду. За Потиличем на горі оглядали сліди давньої словянської оселі з доісторичних часів.

Тут Славко мав маленьку пригоду. Якось посовгнувся на сухому листку й скотився коміть головою згори на долину. Та він, як би ніщо, зірвався скоро на долині й обтріпався та прибіг до товариства. Радий був, що ніхто не сміявся з нього, а Галя й Ірка ще й жалували його. Та Славко відповів їм:

— Це ніщо, то так як руханкова вправа!

Пан Монька похвалив його:

— Добре маєш, малий козаچه! Козак ніколи не плаче, а з найбільшого лиха завжди сміється!

Антін Лотоцький.

Як то киця-Миця манила горобчика.

— Де ти будеш ціле літо? —
Каже кіт до горобця...

— Там і тут, пурхну у жито,
В мене вдача вже така...

— Може зерно на подвір'ю
Ти будеш в полудне їсти?

— В лісі пташки в пестрім пір'ю
Краще вже на сосні сісти...

— Пташку! не ночуй високо!
Сам себе ведеш під ніж...

— Там не сягне твоє око —
Ти мене на землі зіш...

Киця далі манить пташка,
Він лиш крильми стрепенув —
Киця облизала вуса,
Бо воробчик десь пурхнув...

Іванна Трешневська.

Едмонд Амічіс.

Моя мати.

(Виїмок зі збірки «Серце»).

Перед учителькою свого брата ти показався невдячним супроти матері! Нехай це вже ніколи більше не повториться, сину, ніколи! Твоє невідповідне слово зранило моє серце, наче сталеве вістра ножа. Пригадав я собі твою матір, як перед кількома

роками пересиділа нераз цілу ніч, нахилена над твоїм ліжечком і прислухувалася до твого віддиху. Вона тоді гірко плакала зі страху про твоє здоров'я та, затискаючи зуби з болю, дріжала, що тебе втратить на віки. Я боявся, щоби через те вона не збожеволіла.

При тій пригадці ще збільшилося моє прикре почуття, що ти вразив свою маму, тоту маму, котра віддала би рік щастя, щоби тобі заощадити одну годину болю; яка жебрала би для тебе; що смерть приймила би радо, щоби тобі врятувати життя. Слухай, сину! Пам'ятай раз на все тії слова. Подумай собі, що тобі призначено в життю багато тяжких, болючих днів: Найтяжчий з усіх буде той день, в котрім утратиш свою маму, По тисячу разів, хоч будеш вже дозрілим мущиною, загартованим в життєвій боротьбі, будеш її призивати. З великою тугою схочеш хоч раз ще почути її милий голос. Схочеш ще раз побачити її, щоби упасти в обійми, як бідна дитина без опіки та без потіхи, як будеш собі пригадувати кожду прикрість, що ти їй колись зробив! А з якими викидами совісті будеш їх всіх нагадувати, нещаснику! Не надійся дуже на щастя свого життя, як ти засмутив маму. Будеш жалувати, просити вибачення, будеш шанувати її пам'ять; — дарма, — сумління тобі не дасть спокою. Той солодкий та добрий образ буде мати для тебе все спомин огірчення та закидів, що її терпіння лишить у твоїй душі. Ой, хлопче, гляди: любов матери — це одна з найсвятіших людських почувань. Нещасний, хто це почуття допче. Злочинець, що шанує свою маму, має ще хоч дрібку чогось чесного та благородного в серці. А хоч би й найславніший з людей, котрий би її не шанував та зневажив, не є нічим, лиш бідним сотворінням.

Нехай отже ніколи не вийде з твоїх уст тверде слово до тої, що тобі дала життя. А якби тобі ще (борони Боже!) таке колись притрафилось, нехай це не буде страх перед батьком, але спонукання твоєї душі, щоб ти кинувся їй до ніг з проханням вибачення твоєї невдячності.

Люблю тебе, синку мій, ти найдорожча надія мого життя. Одначе радше бачив би я тебе мертвим, як мавби ти бути невдячним для своєї матери! Твій батько.

Переклав — Богданко.

Шануй батька й неньку.

В кого батько, мати,
Треба шанувати,
Бо як їх не стане,
Будеш бідувати.

Ой, гіренько в світі
Без батька, без неньки,
Не життя дитинці,
Сирітці бідненькій.

Сирітка, ти ж знаєш,
Притулку не має —
Личко не водою,
Слізками вмиває.

Хто батьків шанує,
Бідати не буде
І його у світі
Пошанують люди.

Канада.

Іван Драбинястий.

Памяти Лесі-Верховинки.

Бл. п. Ярослава Лагодинська (Леся-Верховинка) одна з перших співробітниць
«Світа Дитини».

Сумну вістку в місяці лютім ц. р. принесли укр. часописи, подаючи відомість про смерть бл. п. др. Ярослави Лагодинської-Кучковської. На світліні бачите молоденьку панночку. Так виглядала бл. п. Ярослава Лагодинська в році 1921 — тоді саме, коли покінчила гімназію й почала писати для «Світика» свої прегарні оповідання. Всі ви, любі читачки й читачі, бачили певно на сцені дуже смішну комедійку п. з. «Іменини Влодка»! Цю комедійку написала ота сама молоденька панночка, що її бачите на світліні. А її інша сценка п. з. «Стріча в лісі» — дуже гарна. Представляє вона сумну долю бідних укр. сиріток воєнних, що їх у нас, по великій світовій війні, було дуже багато.

В «Світику» з року 1923 найдете прегарне оповідання різдвяне Лесі Верховинки п. з. «То Ісусик їм допоміг». Прочитайте його конче, а тоді пізнаєте: як чудово вміла ця молоденька панночка, що так поважно дивиться на вас з образочка, оповідати, як сер-

дешно зворушувала своїми оповіданнями всіх читачів, як старалася для бідних та бездольних прихилити людські серця, щоб добути для них бодай крихітку доброї долі і щастя, якого відтак у своєму власному житті майже не зазнала. Життя Її не було вистелене рожами і Вона, по передчасній смерті свого мужа — дра. Кучковського — запала з жалю і туги в тяжку недугу, якої Її зболіле серце не видержало і в дні 21 лютого ц. р. розпрощалась Леся-Верховинка із життям у тому самому Делятині, де в році 1903 — в дні 3 квітня — побачила перше світло денне. Вродилась Вона на Верховині і тому приbrane її ім'я й прізвище (псевдонім) ЛЕСІ-ВЕРХОВИНКИ перейде в пам'ять всіх тих, що для них Вона писала свої прегарні оповідання.

І «СВІТИК» на тому місці вшановує пам'ять своєї першої співробітниці та бажає цю пам'ять утрєвалити в серцях всіх колишніх і теперішніх читачів своїх отсим сумним спомином про незабутню Лесю-Верховинку.

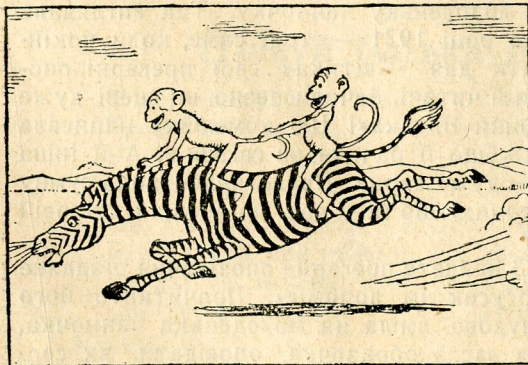
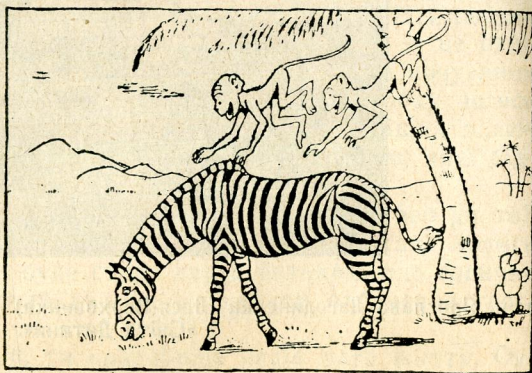
Покаране нахабство.

Дві малпочки —
Бім і Бома

Зебрі скочили
на плечі.

Чекай, кажуть:
— проїдемося

И побачимо
гарні речі!

Але зебра
була хитра

І як малпи
тільки сіли

Мигом скочила
і чвалом

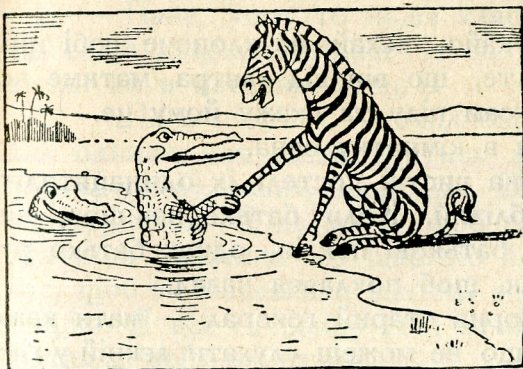
До річки біжить
що сили.

Там скинула
їх простісько

Крокоділям
у зубиська.

Подивились
малпенята

Таки смерті в очі
зблизька.

Дякували
хитрій зебрі

Крокоділі сіроземні,

А нахабство
Бім і Бома

Хай навчить всіх —
бути чемним!

Мати.

Як сонце світле ходить по небі
і розсіває радість круг себе,
золотом-сйвом світ заливає,
весну дає нам і квітом вбирає.

Так сонцем стала дитині мати.
Вміє любовю зачарувати.
Ласки у неї море бездонне,
ніжністю серденько бє невго-
[монне.

Очко в дитини лиш заболіло —
матернє серце з болю зомліло.
Бігла б, летіла б, до світа краю,
цілющу воду принести з раю.

В матері вічна журба сердеш-
[на,
щоб її квітка була безпечна;
щоб виростала здорова, дужа,
не докучав їй голод, ні стужа.

Ой, ти дитинко, білочко з дуба!
Чим ти віддячишся матінці лю-
[бій?

— Буду старатись доброю бути,
не завдавати болю, ні смуту.

К. З.

Батькова посвята.

(На основі правдивої події).

До старого японського генерала в відставці Мацудаіри приступила його жінка й заговорила:

— Мурото дуже трівожить мене.

— Що, гірше йому? — спитався старий генерал.

— Ні, це ні, тільки він безнастанно гризеться цим, що не може слухати викладів своїх професорів. Через те він і заснути не може. „Я потім не дам собі ради з наукою!“ — лепече разураз.

Старий Мацудаіро задумався хвилинку, однак зараз відповів уже спокійно:

— Скажи йому, Окайю, нехай не клопоче собі цим голови, я подбаю про те, що він від завтра матиме всі лекції. Або, стривай, я сам піду та скажу йому це.

І обидвоє подалися в кімнатку сина.

В кімнатці лежав на чистій постелі їх одинацятилітній син Мурото. Був блідий. Коли батько ввійшов, він зірвався, щоб зложити батькові поклін, однак батько рухом руки дав йому знак, щоб поклався назад.

— Мурото, — говорив старий генерал — мати каже мені, що ти журишся, що не можеш слухати лекцій у гімназії. Не журися — я від завтра подбаю, що ти матимеш списане все, що викладатимуть учителі. Будь спокійний!

Син вдячним поглядом глянув на батька та сказав:

— Вже буду спокійний, тату! Тепер я знаю, що той час, що я мусітиму лежати дома, не змарную.

І батько тихо вийшов із синові кімнати. При синові остала сама мати.

* * *

На другий день, ще перед восьмою годиною, вийшов старий Мацудаіро з дому та подався гамірними вулицями Токія до будинку гімназії ім. генерала Ногі. Перед будинком було вже повно молоді. Всі вони стояли терпляче під гімназією, дождаючи поки сторож не відчинить брами. Станув біля воріт і старий генерал Мацудаіро.

Вкінці сторож відчинив браму й учні гурмою подалися в ворота. Пішов за ними й Мацудаіро. Спершу учні не звернули на нього уваги, бо думали, що цей старий пан має якусь справу до директора гімназії.

Та здивувалася друга кляса, коли цей старий пан увійшов у їх клясу й, пождавши аж усі учні посідають на свої місця, сів в останню лавку, що була порожня.

Вроджене японським дітям поважання до старших, веліло їм сидіти тихо й не звертатися в цей бік, де сидить старий пан. Однак у душі всіх їх мучила цікавість: хто цей пан, чому увійшов у їх клясу та чому сів ув останній лавці.

Увійшов учитель. Учні привітали його поклоном, привітав його таксамо й Мацудаіро. Учитель зараз завважив старого пана та здивувався може ще більше, як його учні. Підійшов до нього, поклонився йому низько та спитався:

— Пане, чому то наша кляса діждалася такої чести, що ваша високодостойна особа загостила до неї й чому засіли ви в останній лавці?

— Пане вчителю! — відповів старий Мацудаіро. — Мій одинак має честь вчитися в цій славній гімназії під вашим наймудрішим проводом. Він тепер недужий, важко перестудився. Я не хочу, щоб мій син через недугу затрачував взаємини зо школою й тому прийшов просити вас, щоб ви дозволили замість сина ходити мені на кожну лекцію. Я все старанно собі запишу й перероблятиму це відтак з моїм одинаком.

Учитель знову поклонився генералові та відповів:

— Це таке небувале. Я вкінці не мав би нічого проти цього, та сам без директора не можу рішати. То хіба будьте ласкаві потрудитися до директора.

Мацудаіро поклонився вчителеві та сказав:

— Дякую вам, пане вчителю, піду до пана директора.

І подався в канцелярію директора.

Директор зараз пізнав Мацудаіра та привітавшись сказав:

— Яка це велика честь для мене, вельми достойний пане генерале, що ви загостили в нашу школу! Яка ж це щаслива причина спровадила вас до нас.

І старий Мацудаіро почав оповідати:

— Я вже старий, маю 60 літ. А з моїх трьох синів тільки цей один, наймолодший, лишився мені. Мій обов'язок зробити все, щоб мій одинак став доброю людиною й корисним громадянином нашої держави. Він тепер занедужав, важко перестудився й тому не може брати без-

посередньої участі в науці. Я не хочу, щоб через недугу потерпіла його наука й тому рішився ходити на всі лекції, а потім перероблятиму їх із сином. Я прошу дозволити мені на це.

Директор задумався, а по хвилі сказав:

— Воно небувале, однак я розумію вас, розумію вашу батьківську любов до сина й тому приймаю вас до гурту учнів, аж поки ваш син не виздоровіє.

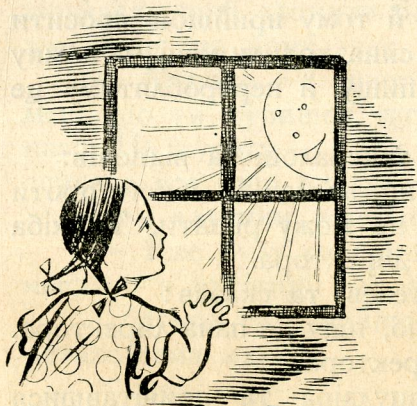
І директор повів старого генерала назад у клясу.

Від цього дня ходив старенький шістьдесятьлітній батько в школу, прислухався науці та все старанно записував, а потім переробляв усе з сином. Син був щасливий, що не занедбує нічого в науці.

Коли прийшов до здоров'я, не міг надякуватися батькові за його труд і посвяту.

Антін Лотоцький.

Соняшні зайчики.

Соняшні зайчики, ті побігайчики
Скачуть по стінах шпарко —
Галя у диві зложила пальчики
І кличе Варку.

— Чи бачиш, Варко, як скачуть
Стрибають гладко? [шпарко,
Чи вовк злякав їх, чи пес загавкав,
Що прийшли в хатку?

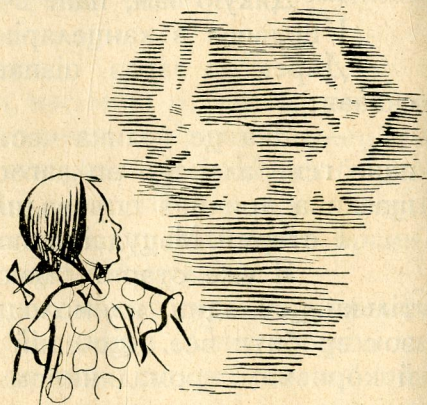
Глянуло сонечко в сонне віко-
нечко.

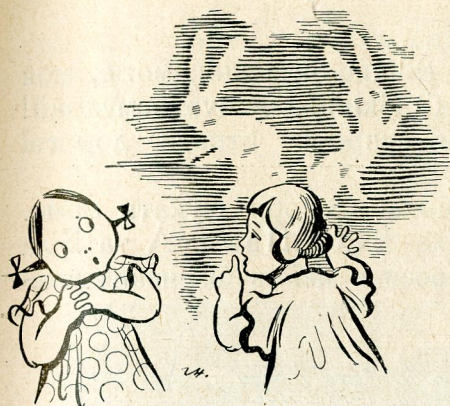
По стінах золотом маже:

— Добрий день, серце, маленька
До Галі каже. [донечко!

Кинуло сонечко через віконечко
Промінів золоту латку:

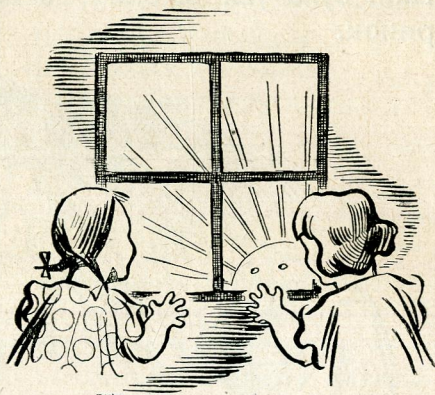
— Чи впустиш зайчиків, ма-
ленька донечко,
Соняшних зайчиків в хатку!

Зівяло сонце мов волоконце,
Висохли золоті плями,
Скочили зайки гуртом в віконце,
Щезли між пнями.

Але дівчаткам, як пташеняткам
Надія серце гріє —
Ждуть, як під хатку вслід
Весна прispіє. [зайченяткам]

Р. Завадович.

Може їх, душко, мороз у вушко
Щипнув, аж стали сльози;
Може в них, Варко, куці
Вітер зморозив? [кожушки,

— Ні, моя птичко, Галю, се-
[стричко —

То кажуть старші люди,
Як таких зайків по стінах
Що скоро весна буде. [видко,

Біла пані

(Казочка).

Мама пішла до праці, а Миха-
севі лишила тільки шматок хліба.
В коморі стояв горщик зі смета-
ною. Мама збирала сметану, бо
хотіла її продати і купити Миха-
севі чобітки.

Закортіло хлопця. Пішов до ко-
мори і почав здійсмати горщик
з полиці. Горщик вислизнувся йому
з рук, упав на землю і розбився,
а сметана розлилася по долівці.
Михасько дуже налякався.

— Ой, коби мама не вернула-
ся — подумав собі.

— Ніхто б не сварив тоді на
мене, ніхто мені не докоряв би...

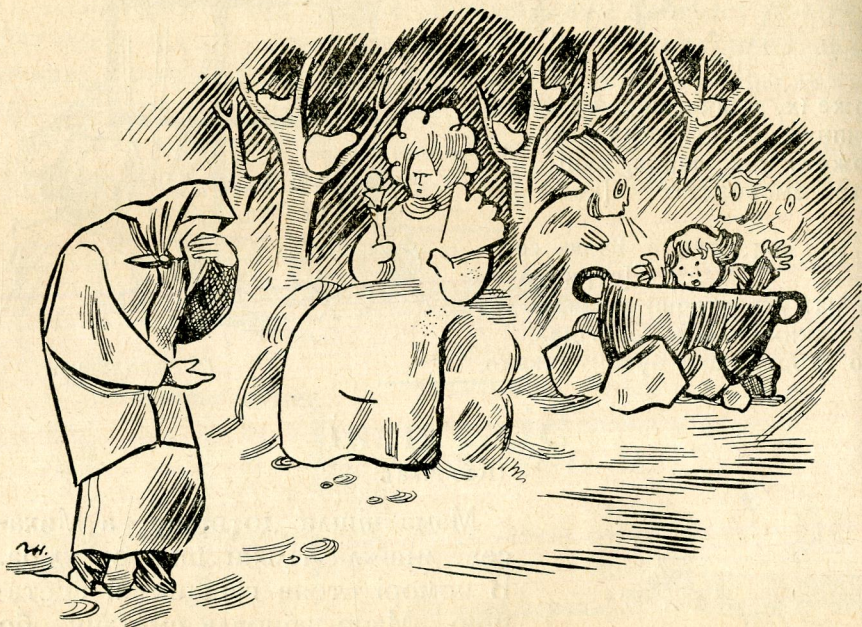
Посутеніло уже в хаті і на дворі, а мами нема.

Михась налякався.

— Може сповнилося моє грішне бажання, може, моя мама справді вже не вернеться? Який-же я був немудрий! Чим-же є справедливі докори супроти втрати дорогої неньки?

Михась обв'язав ноги ганчірками і побіг шукати мами. Прибіг він до ліса, де царювала Біла Пані. А та Біла Пані була уся зі снігу, а волосся в неї з біленьких хма-ринок.

— Зваріть мені цього хлопця, — каже Біла Пані до Вітрів, — бо дуже їсти хочу!

А в тої Пані була така піч, що не пече, тільки холодить. Взяли Вітри бідного Михася й почали його в ледянім казані варити.

Мама тимчасом вернулася додому. Побачила, що нема Михася, вибігла з хати і за його слідами зайшла аж до Білої Пані.

— Віддайте мені мого синочка! — просить мати.

— Втікай, бо і тебе зваримо! — сказала Біла Пані.

Мати поклонилося і Вітрам, та даремно. Вітри сміялися з неї. Тоді бідна мама почала плакати. Горячі мате-

ринські сльози стопили сніг і стопили Білу Паню. Як побачили Вітри, що сталося з їх Білою Панею, налякалися і повтікали далеко, залишаючи Михася з його мамою.

Мирослав Петрів.

Мурцьо при телефоні.

Білий котик Мурцьо
В тепленькій кімнаті,
На мягкій канапці
Ляг собі дрімати.

Нараз його будить
Дзвінок телефону,
Скочив зараз Мурцьо,
Де телефон, гонить.

Слухавку ухопив —
Хто дзвонить? — питає..
— Мишка Гризикнишка! —
Відповідь лунає.

— Як спите ви, Мурцю,
То спить аж до скону!
Спить, я вас не буджу —
І кінчу з поклоном!

А наш Мурцьо з люті
Телефон кусає,
Та дарма — де миш є,
Він ніяк не знає!

А мишки веселі
Неначе у раю
Із Мурця сміються,
Співають, гуляють.

„РОКСОЛЯНУ“

істор. оповідання А. Лотоцького

повинен
прочитати кожний!

Ціна книжечки 1 зл.
(з пересилкою 1'20 зл.)

Данилко.

Село розложилось унизу. По другім боці стояла гора, а за горою починався небозвід. Там мало бути щось ціка-

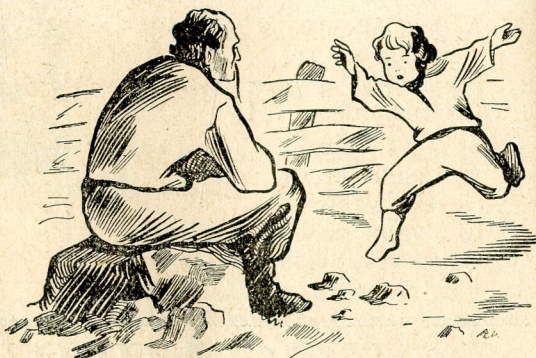
ве. Може там стоять палати князенків або царівна з казки. А може там стеляться широкі як море лани, засіяні квітами?

Малий Данилко задумав піти туди, щоб дослідити тамошнє життя. Він ще там не був, бо мав тільки шість років. Щоправда за це буде гніватись мати, але він був

захоплений своєю цікавістю так, що зрештою одного дня вирушив в дорогу.

Дорога ця для Данилка була нелегка. Треба було перейти греблею. Там стояв старий млин; в тім млині жили нечисті духи. Данилко одним махом перехопився через неї. Далі перебрив потік, який ховався в густих очеретах, а в тих очеретах жив собі якийсь невидимий гук. Незабаром він був близько гори. Пішов просто на неї, бо так скорше, думав собі, побачить те життя, яке має бути по другім її боці. Щось пурхнуло зперед його ніг і стрілою піднеслося високо вгору. Данилко аж присів з переляку. За хвилину побачив над своєю головою якусь чорну грудочку. Вона рухалась і співала над ним. То був сірий жайворонек.

Сонце стояло просто над головою й так припікало, що Данилкове личко рясно вкрилося потом. Та він не зважав на це, тільки іноді витирав його рукавом своєї сорочки. Ось він уже й на самім вершку гори. Глянув в далечінь і зчуду-

дувався. Там слались широкі, зелені лани. Вони досягали край неба. Але... щож воно таке рухається ген-ген? Щось велике, чорне наче велика, чорна хмара, а над ним має червоний прапор. Він пильно вдивляється, а це щось велике й чорне збільшується та наближується. Нарешті Данилко побачив, що це зближається якесь військо, але не своє, не українське. Від діда Лаврика він наслухався багато оповідань про татарву, яка в давні часи нападала на українські села, палила їх, а людей забирала в неволю.

Може це йде на нас татарва? — подумав собі Данилко. — Але ні! Дід Лаврик оповідали, що татарва тепер не чіпає нас. Мабуть якийсь інший ворог іде, бо наше українське військо пішло геть собі звідділя, а по хатах заховались його рештки, що походять з нашого села.

З такими думками Данилко вітром злетів з гори. Він був прудкий хлопець і незабаром був у селі. Прожогом вскочив до діда Лаврика й скричав нестямно:

— Татарва йде на нас!

— Яка татарва, де? Звідки йде?

Данилко вказав рукою в напрямку гори.

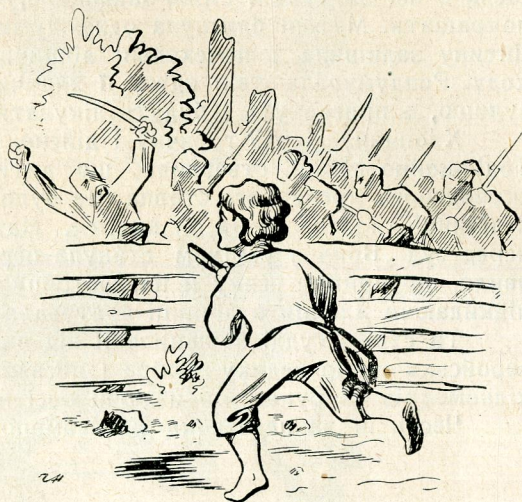
— Не татарва хлопче, а мабуть інший ворог!

Дід Лаврик побіг до сусідів. Незабаром з церковної дзвіниці загомонів дзвін на тривогу. Люди заметушилися й почали готуватись до оборони. Данилко побіг до дому. Там він мав захований малий обрізаний кріс, який подарував йому старий козак з українського війська.

— Оце тобі, хлопче, мій дарунок, щоб ти мав чим боронити свій край — казав бородатий козак, коли передавав йому кріс.

Данилко постановив тепер і собі озброїтись, щоб боронити своє село від ворога.

Іван Яремський.

Геройська мати.

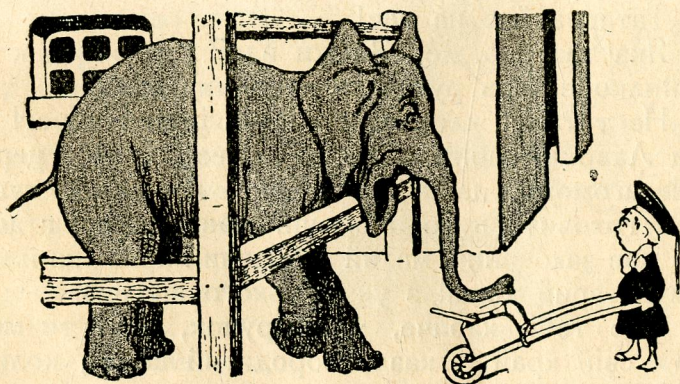
Селянці Савині Бажалуковій з села біля Білостоку занедужав 6-літній синок. Гмінний лікар заявив, що дитину доконче треба лікувати в лічниці. Бідна мати не мала грошей на дорогу, тому вибралася пішки з хорою дитиною на руках до Варшави (з Білостоку до Варшави віддаль поперх 200 км.). Коли вкінці дошкандибала до лічниці »Кароля і Марії« на Лешні в Варшаві, дижурний лікар, по огляненню хлопця, заявив, що побут хорого в лічниці непотрібний. Щож було робити бідній матері, яка бачила, що дитина гасла в неї на руках. Гірко заплакала, та від сліз не могло дитині покращати. Матері блиснула одна думка. Вже більше не плакала. Дитину залишила в почекальні лічниці, бо не бачила іншого виходу. Роздумувала так: адже її хлопчика тепер не викинуть на вулицю, а пригорнуть і будуть лікувати і так врятують його.

Хлопчина дістав горячку і дійсно примістили його в лічниці. Тоді щойно лікарі ствердили, що дитина має гостре запалення скривленого хребетного стовпа. Не було сумніву, що без лікування в лічниці хлопець мусів би вмерти. Матір віднайдено і поставлено перед суд. Вона з усміхом станула перед строгими суддями і заявила, що прийме всяку й найгострішу кару за свій »злочин«, бо підкидаючи хлопця в лічниці врятувала йому життя.

Та строгі судді звільнили її від вини й кари. Адже доказала геройська матір велику любов і посвяту, несучи хору дитину 200 кілометрів на руках, оббиваючи босі ноги об каміння.

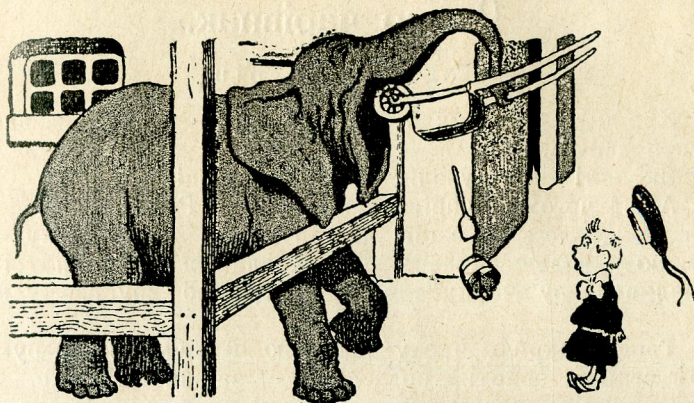
Чесць їй за це велике діло самопосвяти!

Як слон дістав нові зуби.

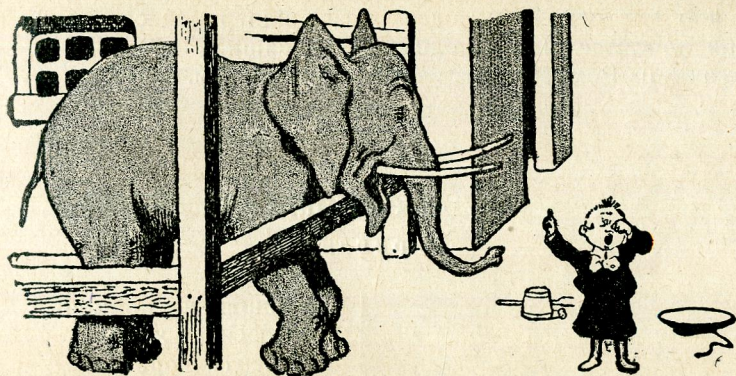
Станув Славцьо коло слона
Й каже: Слоню нахилися —

Я тачки новенькі маю,
Ану візьми й подивися!

І підїхав близько слона,
Щоби добре показати.

А слон вхопив їх трубою
І давай до рота пхати.

Славцьо в крик. Счинився гамір,
Збіглися до слона люди —

Дивляться — а з тачок Славця
Зробив слон собі два зуби.

Весна на дні моря.

Морське дно має теж свої пори року. Весна там зовсім так як на землі, найгарніша з них. Кораль розпукає, а губки повними легеньми вглітають синю воду. Ліс червоних оленів наслухує лоскоту корабельної шруби. Лоскіт доходить із великої висоти аж до морського дна. Морські квіти, анемони, сплять на стоячки й подеколи кивають головками мов на розстання. Рибки осідають на горі та порхають широко по морі. З освітлення та декорацій здавалося б нам, що ми в світливця (фотографа). Весна всюди гарна навіть і на дні моря.

Ромко чарівник.

Подвоєний гріш.

— Хлопці! — закликав раз Ромко — хочете, я вам цього золотого подвою?..

— Як, як?! — чудувалися його товариші.

— А від чогож я чарівник — відповів Ромко — щоб не вмів зробити таких легких чарів! Ось глядіть: беру чарку на вино й наповняю її водою по береги та вкладаю в воду золотого.

І налив повну чарку води та обережно впустив у воду золотого.

— Тепер накрию чарку тарілкою й бум, шум, рум, чарка йде дном вгору і золотий подвоєний! — закликав Ромко.

І скоро та обережно, щоб вода ні трошечки не виплила, перевернув чарку разом із тарілкою вгору, так, що чарка стояла на тарілці перевернена горі дном.

— Справді, справді золотий виглядає якби подвоєний! — сміялися товариші. Знали вже, що це тільки золотий відбився подвійно, або як то кажуть відсвітвся, відзеркалився, що це відзеркалення повстало через заломання соняшних проміннів у воді, та всеж таки ці Ромкові »чари« подобалися всім.

Де є мама?

(Скрижанка).

Вийшла до криниці
Галюся із хати
Начерти водиці
Мамі до збаняти.
Та той Ромко Гриців,
То не добрий хлопчик,
Галі до криниці
Пустити не хоче.

І Галюся плаче:
— Скажу твоїй мамі,
Як прийде тут, бачиш,
Вже вийшла із брами! —
Та тут ще не видно,
Де Ромкова мати —
Гей же, діти, швидко
Враз її шукати!

Я. В.

Загадки.

Складова загадка (3 точки).

Га, нень, ку, шта, на, дра, рід, би, лю, мя, ну, ся, ги, шка, ра, ко, до, ний.

З порозкиданих 18 складів зложить 6 трискладових слів — яких середні склади, читані згори вниз, дадуть приказ для кожної дитини важний.

Значіння висказів:

1. Уживають малярі при мальованню.
2. Прилад потрібний в господарстві.
3. Інакше: найкращий.
4. Дівоче ім'я.
5. Інакше: дуже вчасно.
6. Середина з хліба або булки.

Фігуральна загадка (3 точки).

+					
	+				
		+			
			+		
				+	
					+

1. Місто, де коронувався король Данило.
2. Назва одного з місяців.
3. Харчі, заховані в бляшаних пушках.
4. Місто над Дністром.
5. Село в Золочівщині.
6. Славянське жіноче ім'я.
7. Вистава цікавих образів з видами країв і міст.
8. Рід обуви.

Букви на місці хрестиків — мають дати назву радісного дня в місяці травні.

Ломиголовка з букв (5 точок).

(Подала Одарка Лакустівна).

			1		
2			12		
3			13		
4			14		
5			15		
6			16		
7			17		
8			18		
9			19		
10			20		
11			21		

Букви: а а а а а а а а а а, в в в в, г г г г, г г, д, е, и и и, з з, і і і і і і, ї, к к к, л л л л, м, н н н н н, о о о о о, п, р р р р р, с с, т т т, ф, ч ч, ь — уложити так, щоб утворити 20 слів, що мають по 4 букви (від 2 до 21). Кінцева буква кожного слова (від 2 до 11) є zarazом початковою буквою слів від 12 до 21. Букви в середнім ряді, зазначені числом: 1, читані згори вниз, дадуть ім'я і прізвище нашого великого письменника, якого 20 літні роковини смерті припадають в місяці травні ц. р.

Слова від 2—21 означають: 2. Республіка в південній Америці, 3. Столиця України, 4. Столиця Голандії, 5. Бог давних Германів, 6. Шляхотський титул, 7. Українське мужеське ім'я, 8. Ріка на Угорщині, 9. Святотчна пісня, 10. Мешканець Греції, 11. Частина лица, 12. Ріка на Волині, 13. Бог давних мешканців Ханаану, 14. Місто при гирлі Дону, 15. Візантійський полководець, 16. Лісовий божок, 17. Правобережна притока Дніпра, 18. Ріка Лівобережної низини, 19. Французька пристань, 20. Німецький філософ, 21. Ріка в галицьких Карпатах.

„Гра в доміно“ (2 точки).

З порозкиданих гранок зложить уривок вірша й прізвище автора.

що	за	од	віт	Кож	дий	міл	йо	міл	йо
що	на	Фран	ко	сиш	да	нів	му	ду	май
то	бі	нів	стан	ти	ти	до	лю	сто	їть

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць вобемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1936: В краю річно 5 зл.
Для Америки й Канади 1 долар; для Чехословаччини 25 кор.;
для Румунії 200 левів річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Лвів, ул. Зіморовича 3.**
Конто П. К. О. Лвів, ч. 503.330. Телефон 257-87.

Від Адміністрації.

Пригадуємо наше прохання, надруковане на тому місці в квітневому числі, в справі надсилання біжучих передплат на »СВІТ ДИТИНИ« і »ДИТОЧУ БІБЛІОТЕКУ« за рік 1936.

Таксамо долучили ми до квітневого числа виповнені перекази розрахунків до тих осіб, що остали ще довжні за книжку Жіль Верна »ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ«. Поіменний виказ тих довжників пічнемо друкувати в червневім числі, бо годі нам пригадуватися пораз третій окремими листівками.

Ми видали повний ВИКАЗ АПРОВОБАНИХ Міністерством Освіти українських книжечок для шкільних бібліотек. Хто бажає одержати цей виказ — нехай надішле значок 10-сотиковий на пересилку.

Прохаємо всіх наших передплатників ізза Океану, щоби передплати прислали лиш в реджістрованих листах.

НОВІ КНИЖКИ:

1. Микола Погідний: »НА ПРОВЕСНІ« — сценічна картина в 3 діях зі співами і хороводами. Надається вона до вистав на ДЕНЬ МАТЕРИ. Зміст її незвичайно гарний. Музичні мотиви скомпонував проф Богдан Вахнянин, а хороводи укладу Оленки Заклинської. Ціна книжечки 60 сотиків.
2. Роман Завадович: »ЖИВИЙ СТРАХОПУД« — весела комедійка з життя сільських дітей у 3 відслонях, надається вона для сільських шкіл до вистав на закінчення шкільного року. Ціна книжечки 60 сотиків.
3. Едвард Жарський: »ВІД ІКАРА ДО ЛІНДБЕРГА« — оповідання про те: як люди навчилися літати в повітря. Книжечка прикрашена образками і рисунками всяких балонів, літаків та їх винахідників. Головно для малих майстрів і механіків це незвичайно цікава книжечка. Ціна книжечки 60 сот.

Пишіть за цими книжечками на таку адресу:

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ — Лвів, ул. Зіморовича 3.

АВІЗО.

В місяці травні ц. р. вийде пруком з нагоди 20-літніх роковин смерти Івана Франка — перша в нашій дитячій літературі — сценічна картина в 3 діях — основана на подіях з дитячих літ Великого Каменяра, які Він зібрав у своїх споминах у збірці оповідань п. з. »Малий Мирон«. Авторкою цієї картини є п. Іванна Блажкевич, відома наша суспільна діячка і письменниця.

Всі наші Установи, що будуть в тім році святкувати ті РОКОВИНИ — повинні вже заздалегідь постаратися цю картину обняти програмою святочного торжества в честь Франка.

ЧОРНА ЛИСТА

„ГРОВОКОПАТЕЛІВ“ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА.

З огляду, що це число присвячене **УКРАЇНСЬКІЙ МАТЕРИ** — не містимо продовження **ЧОРНОЇ ЛИСТИ**, щоб не псувати радісного настрою наших маленьких читачів.

27610

СВІТ дитини

Число: 6.

ЧЕРВЕНЬ.

„НАГОРОДИ ПИЛЬНОСТІ“.

Нехай Ради Шкільні Місцеві та Комітети Батьків займуться цією справою!

Зближається кінець шкільного року. В багатьох місцевостях нашого краю зістав відновлений гарний звичай **обдаровування** дівтори за пильність відповідними книжечками до читання, молитовниками, образочками та шкільним приладдям.

Родичі! Не жалійте гроша на книжечки для дітей!

Видавництво „Світ Дитини“ має пребагатий вибір всіляких книжечок на **нагороди пильності**. Має також на складі молитовники, починаючи від 70 сот., а також великий вибір образків Святих по: 3, 5, 8 і 10 зл. за 100 штук.

Комплекти книжечок до читання на нагороди є в різних цінах. Комплет зложений з 25 найкращих книжечок коштує 10 зл. вже з коштом пересилки (наколи належитість платна згори при замовленню).

Прегарний комплетик малих книжечок, але дуже обильно ілюстрованих («**Нашим найменшим**»), зложений з 24 книжечок — коштує з пересилкою лиш 5 зл. Це дуже підходячі книжечки, головню для сільських шкіл.

Каталогі дитячих книжечок висилаємо безплатно!

Де нема фондів на закупно книжечок — там поручаємо спровадити комплет різних чисел «**Світа Дитини**» з років 1926-1934 — тай роздати їх поміж дівтору. Такий комплет зложений з 25 різних прегарно ілюстрованих чисел — коштує з пересилкою: 2:50 зл. За післяплатою не висилається! — Замовлення просимо посилати на адресу:

Видавництво «СВІТ ДИТИНИ», Львів, Зіморовича, 3.
Число конта П. К. О. Львів 503.330.

ОКАЗОВИЙ РІЧНИК - АЛЬМАНАХ «СВІТА ДИТИНИ»

в мистецькій трибарвній обгортці, оправлений в півполотно. Це підхожий дарунок як **нагорода пильності** для дівтори від 7-12 літ. Складається він з найкращих чисел газети з років 1925-1929. Ціна 3 золотих (з пересилкою 3:30 зл.).

На **ПРЕМІЇ** для сільської дівтори надається молитвеник п. з.

«**МАННА ДУХОВНА**», що має 8 аркушів друку, оправлений в ціле чорне полотно з гарними витисками на палітурках.

Ціна 1 прим. 75 сотиків. — Хто бере найменше 20 прим. — платить лиш 10 золотих вже разом з коштами пересилки. Замовлення посилати на адресу:

Видавництво «Світ Дитини», Львів, ул. Зіморовича ч. 3.

Розвязки загадок з чисел 1-5 за 1936 рік.

ЧИСЛО: 1.

Складова загадка (2 точки): Рахили; Інколи; Заметіль; Дальматія; Волга; Осльо; Хорив; Ракета; Индик; Сицилія; Турбан; Органи; Вифлеєм; Евген.
Цілість: РІЗДВО ХРИСТОВЕ.

Магічні квадрати (1 точка). Сос, Оля, Сан. Лад, Ара, дах, цех, ера, хан.

Укриті місцевости (2 точки). Рим — Ходорів — Бірча — Комарно — Варшава.

Рахункові ломиголовки (4 точки).	1 7 8 9	Літературно-числова
	1 8 3 8	загадка (5 точок).
	1 8 1 2	
1) Ромчикова ялинка була висока на	1 8 1 4	
2 метри, а Грицева на 1:50 метра.	1 8 1 1	Яків Головацький — член
2) Ромчик мав 24 свічки, а на ялинці	1 8 8 5	»Руської Трійці« — уродив-
було 12 ліхтариків.	1 7 7 8	ся 1814 р., а помер 1888 р.

(Продовження на 3-й сторінці).

У 20-ліття смерти Івана Франка.

Вже двадцять літ, як згасли Його очі,
І як на віки вмовкли струни ліри —
Та не мовчать слова Його пророчі,
Любови повні, повні сили, віри.

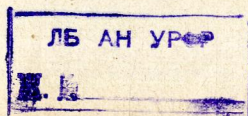
І нині з книг Його, немов з криниці,
Бере вже мудрість нове покоління
І вчиться волю мати, як із криці,
І не ломитись в гору і терпіннях.

Із хлопської убогої хатини
Він працює і трудом невсипущим
Сам запровадив себе на вершини
І став великим, славним, невимірущим.

Життя Його — то книга з книг найкращих,
Яка нас вчить великої чесноти:
Трудись! Працюй! Життя не для ледащих!
Цей світ належить до людей роботи!

В цей день сумний: двадцять восьмого травня —
Всіх заболить нас серце наче рана —
В ці роковини Україна славна
Спімне добрим словом Франка Івана.

Олесь Чмелик.

Мама оповідає дітям про Івана Франка.

Мала Олюся дуже любила слухати, як ненечка читала або оповідала їй казочки.

І сьогодні вечором стала просити:

— Ненечко, оповідай або читай щось гарненьке.

А старшенький Володко й собі:

— Мамцю, читай нам: „Коли ще звірі говорили...“

А мати відповіла:

— Таж я вам уже це двічі чи тричі читала!

— Це нічого, мамцю, я так люблю ці казки слухати.

А Олюся й собі:

— Мамцю, мамусю! „Коли ще звірі говорили! Коли ще звірі говорили“.

І мати читає, а діти слухають, хоч уже не раз чули ці казки.

Коли мати скінчила читати, Володко спитався нараз:

— Мамцю, а хто то видрукував такі гарні казки?

Мати всміхнулася та й каже:

— Хто видрукував їх, я не знаю, тай це не важне, а важне — хто їх написав.

Тоді Володко знову:

— А хто ж їх написав? Чи той пан, що написав ці казки, живе в нашому місті, чи де інде, десь далеко?

Мати відповіла:

— Ні, Володку, той пан не живе в нашому місті. І він уже ніде не живе. Він помер...

— Помер — повторив Володко сумно.

— Так помер і то вже тому 20 літ. І тому цього року скрізь улаштовують на пам'ятю двадцятьліття його смерті концерти й поминальні вечори.

— А як він називався, мамцю! — питає Володко.

— Іван Франко, діти! — відповіла мати.

Тут мала Олюся закликала:

— Іван Франко, то цей, що його погруддя, takesаме як Тараса Шевченка, стоїть у татковій бібліотеці.

— А в вітальні є його портрет теж побіч Тарасового! — додав Володко.

— Так, цей самий! — відповіла мати.

А Володко знову допитується:

— Мамцю, чи Іван Франко написав багато таких гарних казочок!

— Іван Франко писав дуже, дуже багато й як будеш уже старший і ходитимеш до школи, то прочитаєш більше його творів: повістей, оповідань, віршиків гарних. А як уже скінчиш школи, можтимеш читати його наукові твори, бо Іван Франко був і великий учений. Він писав багато, дуже багато, так, що сливе все своє життя присвятив для писання. При тім писанні, хоча був великий учений і славний поет, не забув і про українські діти. І для них написав він дуже гарні твори. Написав оцю збірку казок: „Коли ще звірі говорили“, написав і „Лиса Микиту“...

Тут Володко перебив мамі:

— Ах, „Лиса Микиту“ то я знаю, татко в зимі читав мені! То таке гарне, ще краще, як „Коли ще звірі говорили“. А ще що написав Іван Франко для дітей?

— Написав ще „Дон Кіхота“ й „Абу Касимові капці“. Як будете чемні, то завтра зачнемо читати „Абу Касимові капці“.

— Будемо чемні, будемо чемні! — запевняли Володко й Олюся. А Володко ще допитувався:

— А де жив Іван Франко?

— Жив він, діти, у Львові! — відповіла мати. — Та родився на селі. Його батько був ковалем у селі Нагуєвичах, коло Дрогобича й там він родився. Потім ходив до школи в Дрогобичі. А як скінчив там гімназію, перейшов до Львова на університет.

Тут знову допитувався Володко:

— Мамцю, а чи Іван Франко вмер у Львові двадцять літ тому вже дуже старенький?

— Ні, Володку, не дуже старий. Він родився 1856 р., то як умирав 1916 р., мав тільки 60 літ. То була велика страта для українського народу, бо він міг, як би був жив довше, ще багато гарного написати. Ще зятяте собі, діти. Його найславніші твори: історичну повість „Захар Беркуть“; повість „Воа Constrictor“ з життя бориславських власників копалень нафти й робітників; історичну поему „Іван Вишенський“; збірники поезій: „Мій Ізмарагд“, „Зівяле Листя“ й найславніші його поеми: „Панські Жарти“ та „Мойсей“. То ще не все, що він написав, але ви покищо зятяте собі те, а як будете вже старші й будете ходити до школи,

то пізнаєте більше його творів і будете їх читати. Запам'ятайте собі ще й те: що Іван Франко це — по Тарасові Шевченкові — найбільший наш поет і письменник, а також великий учений.

А. Лотоцький.

Хто любить Україну?

Хто любить Україну? Чи питати треба?
Той, — хто шле молитви за Неї до неба;
Хто шепче щоднини: — Боже Всемогучий!
Дай сонця світ ясний на той край родючий,
На ті села бідні, на ту чорну долю,
Що нам завдавала стільки сліз і болю.

Хто любить Україну? Той, хто все працює —
Дорогих хвиль будня дурно не марнує...
Чи праця велика і славна для світа,
Чи тиха, спокійна — вбого приодіта;
Хто цеглу по цеглі на будову зносить,
Хто потом перлистим своє чоло росить...

Той любить Україну, хто в своїй любови
Минувшину бачить — скупану у крові —
Хто знає, як цвила колишня слава,
Коли над народом пишалась булава;
Хто рівно тих цінить, що живуть в палаті
І тих, що в бідненькій проживають хаті...

Той любить Україну — у чийй груди
Серце бесь, як чує пісню рідну всюди...
Хто любить ті гори і ріки й могили,
Де дідові кости в заранні спочили.
Хто все те шанує і хто тут щасливий —
Той любить Вкраїну — той є Син Правдивий...

Іванна Трешневська.

КОЛЬПОРТАЖА КНИЖКИ — це дуже вдячна праця
в часі вакацій! Читачі — візьміться за це діло!

Теодор Кърпіта.

У ДИТЯЧОМУ САДКУ.

Сценічна картина в 1 дії.

Дієві особи: Рожа, Лелія, Дзвіночок, Браток, Сверщик,
4 карлики і 4 хлопці.

Лісова поляна. Квітки — Лелія, Рожа, Дзвіночок і Браток.

ЯВА I.

Усі (*співають на арію пісні «Де згода в семействі»*):

Вже літо, вже літо,
Цвітуть гаї, садки —
І сонце понад світом
Шле сяйво ярке..
Дзвіночки дзвонять сині,
Хмаринки легкі линуть
По небі мов той сон..

Ляшать соловейки,
Грім у хмарах гремить;
Струмочок тихенький,
Як срібло так блищить.
Ах, любо, любо жити
І серцем світ любити,
Як пісні втішний тон.

Злетіти аж в хмари,
Де сонце верхи гір,
Розлитися чаром
Краси вечірніх зір.
Дай сили, сонце ясне,
Дай сили ти, прекрасне,
Тут жити без кінця!

Рожа:

Як весело сьогодні й мило!
Далебі, хочеться співать,
Щоб пісні ген, на села плили,
Де в сонці любо стріхи сплять.

Дзвіночок:

Направду, кращих днів немає,
Як літні дні серед лугів,
Де сонце сяйво розстеляє,
Мов блески золотих стягів.

Лелія:

Зиму вже сонце побідило
І зимний вітер занімів
І нас на все освободило
З її холодних пазурів.

Браток:

Збудило хмари мотилів вже
І коماشок райдужний гимн,
І радісно вже пнеться збіжжа
Під його промінням ясным.

Рожа:

Учора діти тут гуляли.
Ах, скільки, скільки їх тут було!
Пісень гарненьких всі співали,
Що все довкола аж гуло..
А всі охочі до забави,
Як ми — квітки. Ах, Боже мій!
А хлопчики такі всі жваві
Гуляли тут, як в сонці рії!..

Браток:

Я бачив їх також, сестричко,
Усі на конях, при шаблях
І кожному сміється личко,
Що аж самому було страх,
Щоб не рубнув котрий мене вже
Шабелькою десь по плечах...

Дзвіночок:

Свої вже навіть мають стежі,
Що десь чатують у кущах!

Лелія:

Я теж боюся тих, що носять
На вістрях своїх чорну смерть!

Рожа:

Лякатись їх зовсім не треба!
Цеж діти рідної землі!
Це квіти радісного степу,
Що тане в рідній срібній млі!
Цеж рідні діти України,
Тієї ниви, що для нас
Зсилає роси, як рубіни,
Щоби колись, як прийде час
Своїм чарівним гарним видом
Красили ми новий вівтар,
Щоб уст своїх пахучим медом

Кріпили бджоли і у дар
Принесли чар свого роду
В віночки вплетений краси
Отому цвітові народу,
Що в вірі у могутність сил
Своїх бажань і мрій великих
Подався на страшну борню,
Щоб гадину збороти дику,
Що сипле іскрами вогню!

Браток:

То це є українські діти?

Рожа:

А ти про те іще не знав?

Лелія:

Про це усі вже знають квіти!
Вони всі жваві до забав.

Браток:

А чом вони отут гуляють?

Лелія:

Але ж то питання глупеньке!

Рожа:

Ти не дивуйсь! Він ще ма-

Браток (до Лелії): [ленький!

Чекай, чекай — ти язиката —
До сонця я піду, до тата,
То він тобі накрутить вуха,
Що ти така тут чепуруха!

Лелія:

Та ти не гнівайся на мене.
Я жартувати люблю страх!
У мене серце не студене!

Браток:

Але з тебе відьма. Ах!

Дзвіночок:

Кінець тим войовничим боям
Я братчикові скажу тут —
Чому ті хлопці так сваволять,
Чи, як він каже, бій ведуть.
Мабуть тому, що в тих хлопцях
Батьків панує гордий дух,
Що морем так любив гуляти,
Боровсь за волю й рідний луг.
Й нераз він туркам прочухана
Любив в потилицю завдати,
А навіть столиці султана
Умів нераз страху нагнати
І крикнути: — Затям, султано!
І добре ти про тее дбай!
Твое хай око не загляне

У наш святий розлогий край!
Бо, як прийдеш до нас, небоже,
Буде тобі страшна біда!
Вже сам Аллах не допоможе —
Поляже вся твоя орда.
І хоч батьки їх повмірали —
То дух казацький перейшов
У покоління, що повстали,
У їх серця, у жили, в кров.
І ті забави, що ведуть тут —
Це теж є покликом дідів,
Щоб з них створити лаву скуту
Сміливих і сильних борців.

Рожа:

З Дзвіночка бачу є історик!

Лелія:

А звідкіль знаєш ти про це?

Дзвіночок:

Бувало бабка все говорять,
А я приклавши так лице
Любив усе про тее слухать.

Лелія:

Тому ти маєш довгі вуха!..

Браток:

Радій, що в тебе є малі!

Дзвіночок:

Нічого! У святім письмі
Є сказано — хто має вуха,
Щоб добре і уважно слухав.
А я побожний молодець —
Ось і дискусії кінець!

Рожа:

Батьки дітей, що тут гуляють,
Садок дитячий завели —
Ось бачите! Батьки вже дба-
Щоб тіти добрими були. [ють,

Браток:

А що то за садок дитячий?

Рожа:

Тому, що слухать ти охочий,
Про це тобі я розкажу.
(Співає на арію пісні: »Ой, піду
я до млина, до млина«. Остан-
ню стрічку кожної строфки спі-
ває цілий хор).

Ой, хто хоче з дітей радість
[мати,
До садочка мусить їх вписати;
Там учать маленьких

Шанувати неньку,
І батька теж поважать,
Добрим словом споминать! (хор)

Там дізнається дитя про Бога,
Куди правди заведе дорога
Скажуть там дитинці,
Що ми українці

І що рідний цей наш край
Треба всім любити, як рай! (хор)

Такі діти виростуть на люде
І потіху світ з них мати буде;
І будуть розумні,
Вмілі, бистроумні
І вони в життя борні —
Не упадуть, ні, о ні!.. (хор)

Рожа:

Тепер вже розумієш, друже?

Браток:

Тепер я зрозумів все дуже!

Лелія:

Його також ми у садок
Запишемо, хай вчиться братчик
Тих гарних всяких співанок.

Рожа:

Хай вчиться, хай все добре бачить!

Дзвіночок: Підеш?

Браток: Ніколи!

Дзвіночок: А чому?

Браток:

Бо там всі діти, а я квітка!

Лелія:

Але гарненький, мов ягідка!

Браток:

Як піду там — то плакаться!

Рожа:

Поплачеш тай добра навчишся

Браток: Ні, я не піду!

Лелія (сміється): Ось глядіть!

Браток:

Чого це ти так смієшся?

Лелія: Сміюся з тебе!

Браток: Ось вона!.. (плаче).

Рожа:

То ти добра не хочеш вчиться?

Браток:

Вони будуть мене там бити!

Рожа: О, ні, не бійся!

Браток: Таки ні!

Рожа: Не підеш, кажеш?

Браток: О, ні, ні!

Лелія:

Як ні, то буде в нас він мухи
Гонити з наших головок,
Бо ті поганії псяюхи
Ідять даремно наш медок!
— Чи, згода, Братчику?

Браток: Так, згода!

Рожа (дає йому прутик):

Так на тобі отсей бучок,
Ти ним гонитимеш мушок!

Браток (кланяється):

Спасибіг вам! Із тим ордером
Я буду вам камердинером!

ЯВА II.

Сверщик (входить зі скрипочкою):

З днем радісним вітайте, квіти!
Чого так розкричались ви,
Немов ті пустотливі діти
Серед вечірної мухви?

Квіти (разом):

Вітай нам, Сверщику-скрипаче!

Сверщик (приглядається Браткові):

А Браток наче чогось плаче!

Браток (отерши решту сліз, сміючись):

Це з радости, що ти прийшов
І нам заграєш коломийку
Таку, щоб в жилах грала кров!

Сверщик (до Лелії):

Ну, щож заграти, білошийко?

Лелія (підтанцювуючи):

Щось веселенького!

Сверщик: Гаразд! (Строїть скрипочку).

(Голоси за сценою):

— Гуррбі!

— Гуррал

— Ах, лапайте!

— Держи!

— До мене!

— О, о! Втікає! Лапайте!

(На сцену вбігають карлики, а згодом і хлопці з дитячого садка).

ЯВА III.

I карлик:

Ах, Господи! Ах, Божа нене!

II карлик:

Рятуйте, квітоньки, ви нас!

III карлик:

Якийсь страшний надходить час!

Сверщик (відкидаючи скрипку на бік, перелякано):

Що сталося?

I карлик:

Ой — сталося! Глядіть!

(Входять хлопці).

I хлопець:

А, тут ціла вас вже громадка!

І квіти з вами в спілці теж?

Сверщик (показуючи на карликів):

Бо хлопці то, як шоколядка!

Рожа: Егеж!**Лелія:** Егеж!**II хлопець:**

Скажіть нам квіти, що за диво

Оті дивні бородаї!

Рожа:

Це карлики! Людці щасливі,

Що так, як ми, живуть в гаї.

Воен вести вони не вміють —

В головці жарти тільки їм.

Скакати люблять, танцювати,

Співать пісень і шуткувати!

Сверщик:

З підпеньки кожний має хату.

I карлик: Так, так!**II** > Так, так!**III** > Так, так!**IV** > Так, так!**Хлопець III** (до карлика I):

А вмієте ви щось співати?

I карлик:

Уміємо! Лиш страх запер нам

На хвилю віддих у грудях!

II хлопець (оглядаючи карлика):

То ти хороший — не офермал

I хлопець: Губатий трошки!**II карлик:** То наш дяк!**IV карлик:**

Як візьме в церкві нам співати,

То й соловейко не втне вам так!

III хлопець:

То добре, добре, бородатий!

II карлик:

Кохані хлопчики маленькі

Ми прасимо усі тут враз —

Не бийте нас отут стареньких.

Карлики (усі разом):

Не бийте нас! Не бийте нас!

I хлопець:

Вас бити зовсім ми не будем,

Ви люди гарні хоч куди,

Як ми теж зносите ви труди...

II хлопець:

А бородаті, як жиди.

I хлопець:

Не перешкаджай нам, Грицю!

I карлик:

Що бородаті — це дурниця!

I хлопець:

Цеж зовсім слушно. Тож така

Є просьба в нас до вас, панове:

На завтра, знайте, ми готовим

Концерт »Дитячого Садка«

І вас би радо ми бажали

Приймати в гурт, щоб ви теж

[хором]

Пісень гарненьких для дітвори

На сцені нашій заспівали.

А оплесків, ручити можу,

Дістанеться вже вам гора!

Отже чи згода? Бо пора

Нам вирушать в дорогу Божу!

Карлики:

Так згода! Згода! В спілці сила!

I карлик:

Чогось мені так любо, мило!

Що аж ніжки у мене скачуть.

(До сверщика):

Заграй нам щось, ти, наш

[скрипаче!]

(Орхестра грає, а хлопці, карлики й квіти творять балет.

*Карлик I підспівує.***Карлик I** (на арію пісні: »І шумить і гуде«):

Гей ми карли малі,

Білі маєм борідки —

І шапочки червоненькі

І дрібнесенькі ніжки.

Під опеньками живем
У зеленому гайку,
І на мусі девятьох нас
Їде мов на літаку,

Гей-же карлики всі враз,
Бо тут гарно так жить
Сонце сяє, гай шепоче
І потічок журкотить.

Сверщик (приспівує):

На зелиних лугах
Так чудово, що страх,
Ти зо скрипочкою сядеш,
Де захочеш в бурянах.

Ти заграй козачка
Для вітерця панка —
Він в танок з квітками піде,
Затанцює гопака.

Хлопець І:

Ну, досить, годі! Час до праці!
Забава буде по трудах.

Дзвіночок (показуючи на карлика І):

Бажалося танців так бідаці!

Браток (показуючи на карлика ІІ):

І тому сльози аж в очах!
Хлопець І:

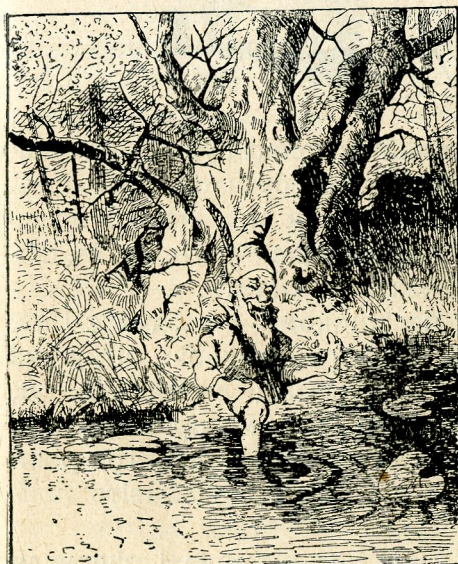
Шановні, любі, громадяни,
Діди, батьки, і матері,
Кому на концерт сил ще стане
Лишитись тут, то ось в порі:
За пять, чи десять хвиль ко-
[ротких,

Наш концерт будем починать,
Щоб всі почули, як маленькі
Дітки теж вміють щось удать.
Однак ще треба бородатим
Цим карликам зробити пробу,
Бо як будуть тут зле співати,
Щоб не дістали в шкіру бобу.
Тепер ходіть усі вже з нами,
В домівку нашого садочка —
Там всіх потішимо піснями
Мов звуком срібного дзвіночка

Сверщик (до оркестри):

А ви, мої скрипаті друзи,
Заграйте гарно нашим гостям,
Щоби зо злости і напруги
Не тупали нам по помості!
(Усі виходять співаючи).

Занавіса.

Де ще один гномик?

(Скриванка).

Два гномики — дробенята
В лісі, в дуплі дуба —
Мають над струмочком хату,
Живуть в згоді любо...

Та нема тепер одного,
Другий з жалю плаче:
»Ой, шукайте брата мого,
Деся подівся братчик?»

Хто з вас має змисл до цього
Хай часу не гає —
Й цього гномика малого
Нехай пошукає!

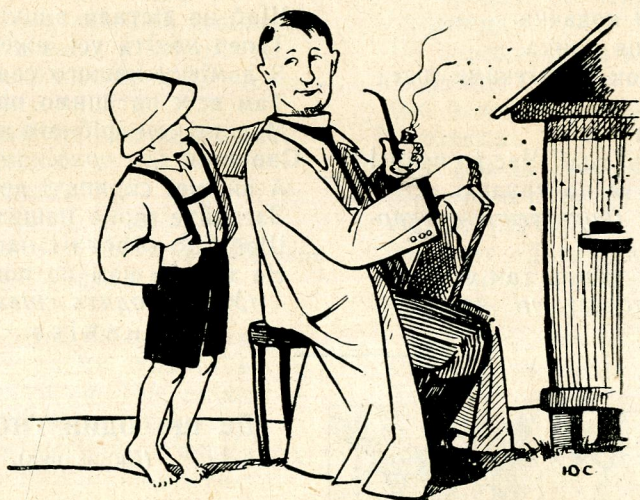
Я. Вільшенко.

Як Левцьо хотів пасічником стати.

I.

Левцьові вже восьмий рік минає. Він знає, що зайців табакою не встрілиш. Автім у нього вже й охота до ловів зникла. Звіснож — рушниці такий козак, як Левцьо, не двигне, а то ще й не дають йому її в руки. А які там знову лови без рушниці?

Думав Левцьо, думав і рішився іншої розради шукати. Чому б йому бортником не стати? Батько його, виблівський

пан-отець, на весь повіт славний бджоляр був. У його пасіці сотня вуликів красувалася. Нераз, бувало, батько засидиться при бджолах, порається при них й про весь світ забуде. Ні на обід тоді не докличешся його, ні на підвечірок — усе при своїх вуликах там сидить.

— Чому б мені не стати пасічником? — роздумує Левцьо. — Це робота неважка, а коли надягнеш сітку на голову, то бджола не вжалить, а ще в сітці виглядаєш так цікаво, так якимось дивно, що самому аж моторошно стає. А що вже й казати про Левцьову сестричку, Галю, три роки від нього молодшу. Вона певне лякалабся тоді навіть приблизитися до Левця!

Думав Левцьо, думав, а далі не витерпів і пішов до батька.

— Татусю, в мене велике прохання до тебе...

— Ей! Чи не рушниці тобі забажалось? — підсміхується батько.

— Ні, татусю, ні!

— А чогож тобі треба?

— Я, татусю, пасічником хочу стати! Бджоли годуватиму!

— Ну?

— Подаруй мені, татусю, один вулик із бджолами...

— Ні, сину, ти ще малий. Не впораєшся з ним... А підростеш, щож, тоді щасть Боже! Не один, а багато вуликів із бджолами тобі дам...

— Е, ні, татусю, я хочу тепер...

— Тепер годі! Я тобі не жалую, але зрозумій, що ти ще малий, не впораєшся...

Левцьо не настоював довше. Знав, що коли батько скаже: ні! — тоді шкода прохати та надокучувати.

II.

Алеж якось так важко, так трудно було Левцьові відректися своїх думок та намірів. Почував навіть жаль до батька, що відмовився дати йому вулика, що так знехтував його щире бажання працювати.

— Малий? — міркував. — Хіба ж усе тільки великим та старшим можна? А малим уже нічого? Щож із того, що він, Левцьо, ще малий? Алеж він уміє поратися при бджолах. Нераз слідкував за батьковою роботою, що правда здалека, щоб бджоли не пожалили, але він уміє, певне вміє! Геть усе, до чиста. І вулик харити, і цукру піддавати, а ще й водопій для бджіл робити!

Важко було Левцьові на серці; ходив похнюплений, міркував — та ніщо з його міркувань не виходило. Хоч сядь та плач — або просто понехай думки стати бджоларем.

Посумнів Левцьо, уже навіть купатися не бігає до річки, як давніше. Бо купіль у холодній воді, у чистенькій, дуже приємна річ, але в него такий клопіт на голові, що й купіль йому немила.

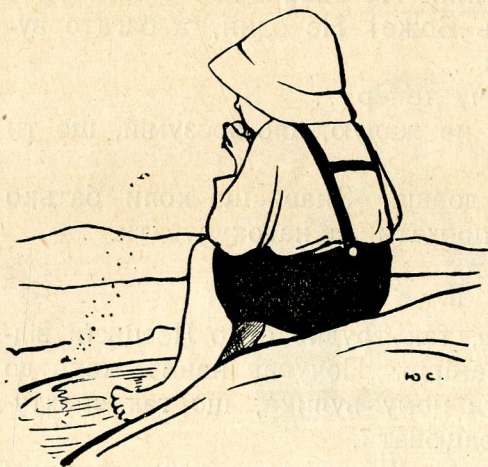
Але як сонце припекло, Левцьо не видержав — побіг над річку, що плила недалеко за селом. Прийшов, припочав трішки, щоб прохолонути, розібрався і — шубовсть у воду.

А вода така приємно-холодна, так витягає втому з тіла, холодить, пестить своїми дрібненькими хвилями.

Посидів трошки Левцьо у воді, а далі виліз на беріг, убрався, сів над берегом, думає про свою недолю.. Ніяк не міг забути батькової відмови.

Нараз...

Усю його дитячу увагу звернуло на себе одне: на тому березі річки, що стримів високо вгору, побачив щось таке, що примусило його роздягнутися, піти знову в річку,

перебresti на той бік. Там приглянувся тій чудасії ще ліпше. А серденько його на радощах ніби молотом било.

Побачив у березі малу дірку, що крізь неї входили та виходили чмелики. Ті, що входили крізь дірку в нутро землі, були навантажені жовтим пилком із квіток, ледве ніжки за собою волікли. Ті знову, що виходили, були вже чистенькі, ніби наванта-

жений тягар хтось з них здійняв, а ще їх самих гарненько причепури.

— Ага — думає — це гніздо чмеликів!

І враз нова думка заблисла в його дитячій голівці.

— Не хоче батько дати мені вулика з бджолами, я заведу собі вулик із чмеликами. Воно навіть ліпше буде, бо такого вулика ніхто в селі ще не має. І навіть певно батько здивується, коли він, Лавцьо, почастує його чмелячим медом із свого вулика! А чмелячий мід добрий — добрий, не те, що бджолячий! Такий солодко-терпкий, аж хочеться його їсти! Тож то будуть усі вдома дивуватися!

III.

Левцьо не гаяв часу — негайно побіг до дому. Почав підшукувати скриньки, що пригодилабся йому на вулик. Знав, що в його батька ще чимало порожніх вуликів, алеж боявся, що батько на таке діло вулика не дасть. Автім

хотів усе зробити потайки, щоб потім усіх здивувати. Врешті таки найшов. Найшов теж і старе дротяне решето. З нього зладив собі сітку на голову та тихенько, нишком, пішов ловити чмеликів у вулик.

Прийшов над річку, перебрив, добрався на той бік. Там сів при дірці, що нею вилітали чмелики та почав за-здалегідь приготовленою лопаткою обкопувати землю довкола гнізда чмеликів. Знав, що вони гніздяться неглибоко в землі та наперед тішився, що ось-ось докопається до гнізда. Зайнятий своєю роботою, не чув навіть що довкола него діється, копав завзято. Нарешті дірка поширилась так, що можна було в неї всунути руку. Із гнізда почувся гомін чмеликів.

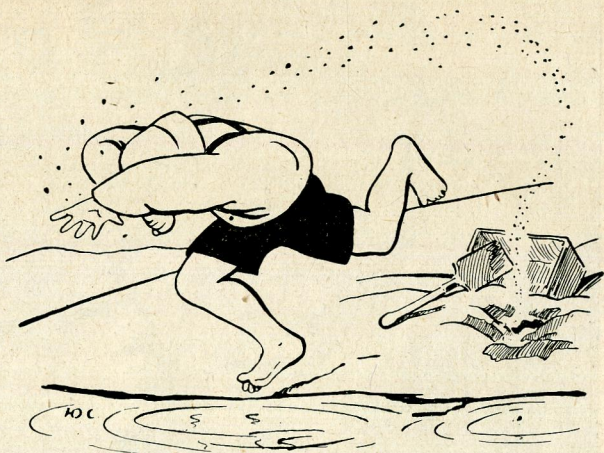
— Вже! — подумав Левцьо та всунув туди свою малу ручку.

Але ще скорше, чим усунув, вихватив її назад із криком: щось почало його в руку кусати та жалити, а довкола него почали гудіти чмелики. Кидалися своїми волохатими тілами на Левця, билися об дротяну сітку, щоб добратися до Левцьового лиця.

Страх напав Левця. Покинув лопатку, наготовлений вулик, усе, та почав утікати. За ним гуділи чмелики. Все грізніше та грізніше. Не було іншого рятунку, як тікати у воду. Негаючи за здійсненням убрання, кинувся Левцьо в річку. Лежав у воді виставивши тільки ніс і уста, поки чмелики не відлетіли геть.

Мокрий, із покусаними та пожаленими руками вертався Левцьо додому. Крався вуличками, щоб люди не бачили його. Ішов та клявся більше навіть не думати ні про бджоли, ні про чмеликів.

Франц Коковський.

Чепурна Ксенька.

Наша Ксенька хоч маленька,
Але дуже чепурненька —
Тому, як лиш встане зранку,
Вже водицю несе в збанку.

Мие і головку й личко
Й бере щітку невеличку,
Потім в зеркальце погляне
Й чешеться дитя кохане.

Ще й радіє дуже Ксеня,
 Бо хвалить її все неня;
 Кучерики в неї гожі,
 А личенько як цвіт рожі.

Бо умившись щодня рано,
 Зачесавшись старанно,
 Виглядає у покою
 Мов квіт змитий все росю.

Ксеня ще й тому радіє,
 Що мамуся каву гріє —
 І як мамця за стіл сяде
 По головці доню гладить:
 Бо чепурних дітей всюди
 Любить мама і всі люди.

Олесь Чмелик.

Семко і Мірко.

Жили собі раз два брати: Семко і Мірко. Мали вони спільне майно. Був у них гарний дім з господарськими будинками, поле, коні, корови, воли, індики, кури, гуси, качки; був пес і кіт. Мірко був щедрий господар для слуг та всіх домашніх звірят і сам працював від досвіта до пізнього вечора. Семко був лінюх, а при тому великий скупар.

От одного дня прийшов був на подвір'я бідний чоловік просити милостині. Мірко дав йому бохонець хліба. Це побачив Семко і вигнав брата.

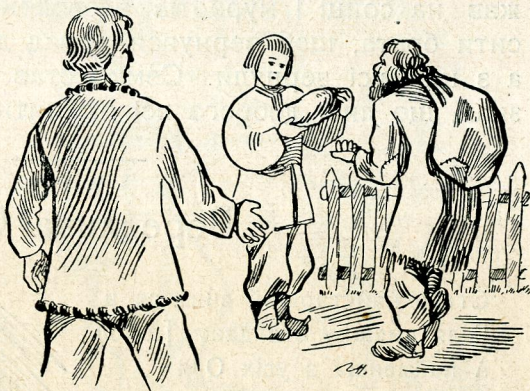
— Пішов Мірко, йдемо й ми, бо ти, Семку, не даш нам вівса! — заіржали коні, перескочили пліт, тай пігнали в степ.

— Пішов Мірко, втікли коні, утікаємо також ми, бо ти, Семку, не даш нам пахучого сіна! — заревіли воли та корови, розкинули рогами пліт і подалися за кінями.

— Ти, Семку, не даш нам золотої кукурудзи! — заголосила домашня птиця і вже її не було — полетіла.

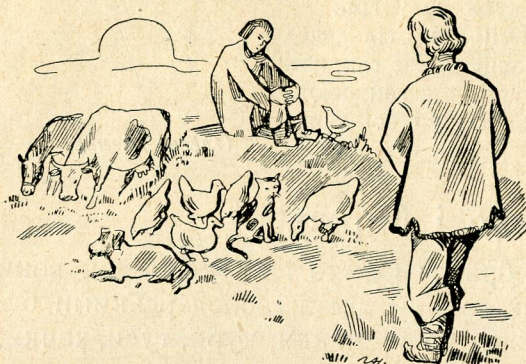
— Не маю що сторожити, біжу до Мірка! — загавкав пес тай покинув подвір'я.

— Нема нам ніякої роботи у тебе, Семку, тож бувай здоров! Ми йдемо собі шукати такого доброго господаря, як був Мірко! — сказали слуги і забралися.

Стоїть Семко на середині порожнього подвіря сам не свій. Побачив кота, що лежав на приспі, гріючись на сонці, підійшов до нього тай каже:

— Лиш ти, добрий котику, мене не покинув.

— Ого! Деж би я в тебе остався! Ти мені не даш молока за це, що виганяю із твоїх спіжарен щури та миши. Мірко був добрий, а ти злий. Забираюся також геть! — замаявав кіт і побіг до сусіда в сад.

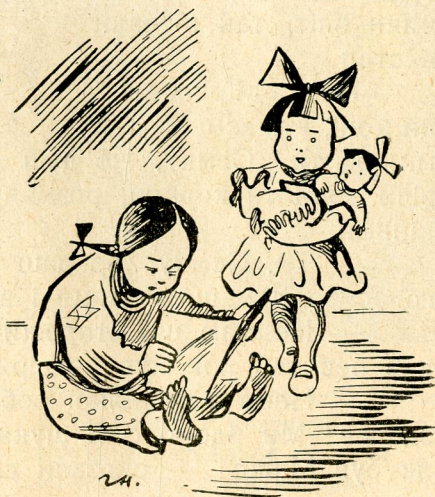
Бачить Семко, що зле, пішов шукати Мірка. Мірко сидів тимчасом у степу на горбку над потоком. Біля горбка паслися коні, корови, воли; в потоці плавали гуси і качки; в піску порпалися індики з курми; пес сторожив усіх, а кіт лежав на сонці і муркотів вдоволено. От став Семко просити брата, щоб вернувся назад додому. Вернувся Мірко а з ним усі вернули. Семко став відтепер добрий, бо пізнав, що лиш доброго всі люблять. Катря Чертенко.

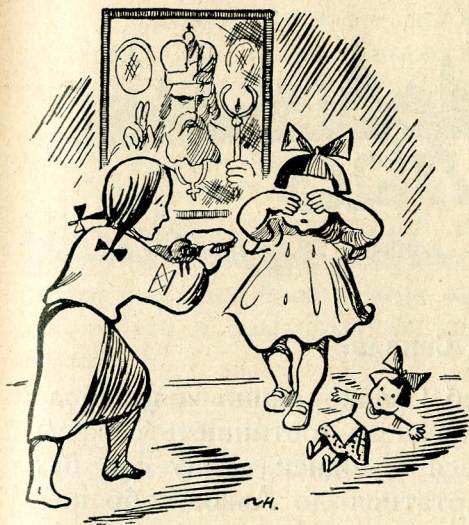
Вередлива Оля.

Стець найстарший вчиться в
Галя книжку оглядає, [школі,
А найменша з усіх Оля
Свої лялі забавляє.

Звечоріло. Мама з міста
Не вернула ще додому,
Зіла б Оля з моньом тіста,
Та зготовити нікому.

Ждала Оля, ждала, ждала,
Розсварилася з ляльками,
Вже й вередувати стала:
— Мами хочу! Хочу мами!

Галя просить і благає,
Вже і з маслом хлібця дала —
Оля на це не зважає,
Вся в сльозах мов слота стала.

Коли ж глип! — Святий Микола
Скрізь, куди лиш Оля ходить,
Чомусь пильно і спровола
Сивими очима водить.

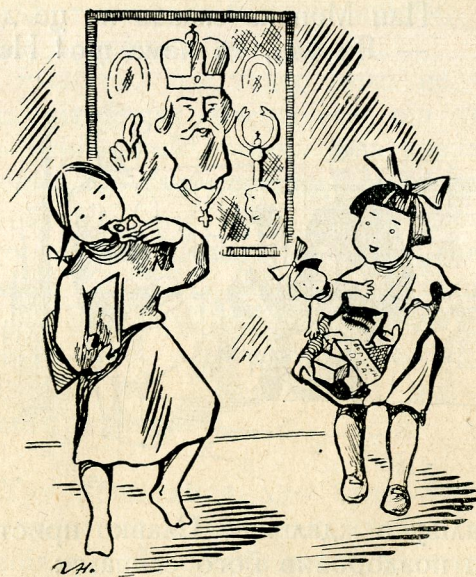
І так грізно подивився,
Що вмить Оля здогадалась:
— Певно святий обидився,
Що я тут вередувала.

Всунулась сестрі за плечі —
Ні, нічо не помагає,
Далі втікла аж до печі —
Й там на неї споглядає!

Аж на постелі сховалась,
У кутку, за подушками,
Поки таки не діждалась
Із торгу своєї мами.

Кілько було втіхи й щастя,
Бубликів цілий подолок —
І знов мило усміхався
З образу святий Микола.

Роман Завадович.

ХТО не бажає дальше передплачувати „СВІТИКА“ — то нехай повідомить про це письменно Адміністрацію. Але передтим нехай вирівнає всі залеглисти!

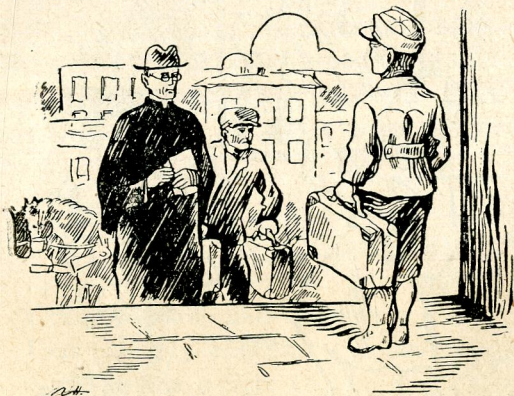
10. До Сокаля.

Пані Монька хотіла, щоб Славко лишився ще бодай один день, та Славко подякував за гостинність і сказав:

— Я дуже радо лишився б, однак мушу ще бути в Сокалі, а потім треба вертатися до Львова, бо поїду в гори на оселю.

Пан Монька сказав на це до жінки:

— Як так, то нема що! Не можемо його на силу задержувати.

І на другий день рано Славко вибрався на дворець. Зажурився був спочатку, бо не бачив ніякого подорожного на двірці. Аж геть уже, як мав надіхати поїзд, затуркотів віз. Небаром віз спинився біля стації. На возі сидів старенький священик.

Як тільки візник заніс валізу в ждальню, Славко приступив ближче, зняв шапку та поздоровив його словами:

— Слава Ісусу Христу!

— Слава на віки! — відповів священик. — А ти, паничу, сам подорожуєш?

— Так, отче каноніку! — відповів Славко (бо бачив, що священик мав крилошанські відзнаки) й оповів, що користує з безплатної їзди й їздить по Галичині. Тепер хоче їхати до Сокаля та просить, щоб священик узяв його до свого білету.

— А, дуже радо! — відповів священник, — я теж їду до Сокаля, до сина. Скористаєш чимало, хлопче, бо тут самі старинні міста і в них є багато давніх пам'яток.

Надїхав поїзд. Славко взяв свою й священникову валізу й обидва сіли до вагону.

Як розмістилися — священник говорив:

— Зараз третя стація буде містечко Угнів. Шкода, що не можемо там задержатися. Містечко, правда, невеличке та славне тим, що має тисячу шевців і шевську школу. А в селі Корчові знаходиться багато старинних могил.

Минули стації Корчів і Стаї та підїздили до стації Белз.

— Тепер підїздимо до старинного нашого города — зачав священник.

— Так, отче каноніку, до Белза, колишньої столиці українського князівства. О, тут варта б мені висісти, та на жаль годі, бо треба вже вертатися до Львова.

— Певно, що варта глянути, хоч тепер Белз не те, що був колись. У наших літописах згадується він уже в XI столітті, як сильно укріплений город. І за давньої Польщі мав він іще значення, бо був воевідським містом. Замок, положений серед болот, мав славу нездобутого, аж 1655 року здобув його гетьман Богдан Хмельницький. Тепер із цього замку нема й сліду. На цьому місці стоїть костелик і тільки назва „на Замочку“ вказує, що там був колись змок.

11. Щастя в нещасті.

Заїхали на стацію. Тут довідалися, що буде двогодинна перерва, бо на шляху перед півгодиною зустрілися зі собою два вантажні поїзди. На щастя не було жертв у людях. Тепер мусять очистити шлях із розторощених возів.

— Маєш, хлопче, щастя в нещасті! — сказав священник. — Маємо час і ти оглянеш місто Белз!

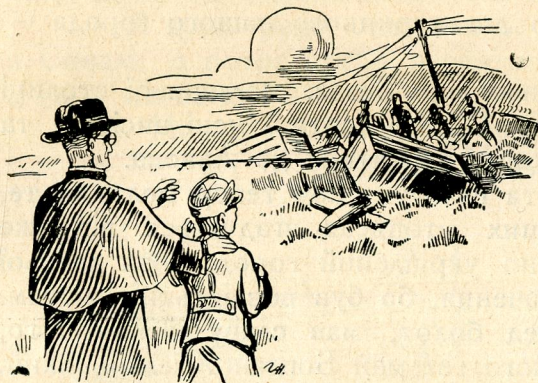
Лишили валізки в залізничному магазині й пішли на-самперед оглянути місце, де зустрілися поїзди. Там працювали вже робітники. Два вози були зсїм розторощені, а кілька лекше.

— До міста всього 1 км., то підемо пішки! — сказав священик і оповідав дорогою:

— Тепер Белз, колишня княжа столиця, підупав дуже, бо не є навіть повітовим містом.

Увійшли в місто. Оглянули старинний костел із XIV століття й церкву та старинну синагогу.

— Церква, як бачиш, з двома вежами в бароковому стилі. Давніше був це костел монахинь Домініканок. Коли ж цісар Йосиф II скасував цей монастир, подарував костел на міську гр.-кат. церкву. Та найгарніше положення, як бачиш, має старинна жидівська синагога. Вона визначається гарною будовою в ренесансовому стилі.

Священик глянув на годинник і сказав:

— Мусимо вже спішитися на дворець!

І справді не багато вже було часу. Небаром дверник закликав, щоб подорожні всідали, бо поїзд за п'ять хвилин відїжджає. Подорожні кинулися до поїзду, пішли туди й священик із Славком.

Поїхали. Коли доїздили до стації Христинопіл, священик говорив Славкові:

— Містечко Христинопіль заложив у 1692 р. Щасний Потоцький. В місті є гарна палата Потоцьких і церква оо. Василіян, збудована 1771 р. і стара синагога. В селі Поздимирі, що лежить 5 км. від Христинополя, є в церкві старинний іконостас і образ Матери Божої, відмальований із чудотворного образу М. Б. в Сокалі, що пізніше згорів. Поглянь-но, яка тут гарна околиця.

Славко глянув у вікно. Поїзд мчався прегарною долиною р. Буга. Здовж майоріли соснові ліси та піщані гори.

Поїзд став свистати. Подорожні кинулися до клунків...

12. В Сокалі.

— Ось ми вже й у Сокалі! — сказав священик, коли поїзд спинився на стації.

На священика ждав уже на пероні його син. Привіталися.

— Ходім, тату — говорив син, — там же дорожка. Я найняв дорожку, бо для вас три кілометри йти за тяжко.

— Стрівай — каже священик — коли є дорожка, то візьмемо й мого товариша подорожі, оцього козака.

Славко поклонився, а священик говорив дальше:

— Він, знаєш, їздить по Галичині.

А син пан-отця відповів:

— Та й мій Левцьо поїхав так, бо жінка з меншими дітьми поїхала до Ворохти.

Коли їхали з двірця, бачив Славко на лівому березі Буга монастир оо. Бернардинів.

— Він був колись укріплений — говорив син священика. — 1655 здобував його гетьман Богдан Хмельницький. Те-

пер лишилися з укріплень тільки мури та дві башті.

Славка зацікавило, що башти були завершені копулами.

На ринку Славко розпрощався з священиком і його сином та пішов оглядати місто. В місті побачив Славко двох гімназистів, що говорили з собою по українськи. Славко приступив до них, представився й попросив, чи не сказали б йому, що в Сокалі є цікавого оглядати.

— Ми не тільки скажемо, але й покажемо тобі! — сказав вищий гімназист.

І оба представилися: вищий Степан Робко, учень III класи, а низчий Роман Сокальський, теж учень III класи місцевої гімназії.

І в трійку пішли оглядати місто.

Показали Славкові стару фару, окружену охоронним муром і всі три церкви. В старій церкві св. Михайла бачив Славко гарно різблений іконостас. Показували йому теж місце, де стояв старинний замок.

— По ньому лишилися тільки пивниці, яких вживають тепер на склад нафти! — говорив Роман Сокальський.

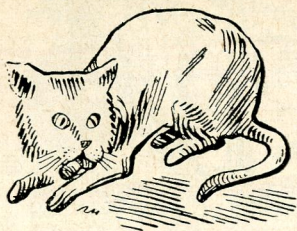
Пішли за місто. Там бачив Славко кілька пам'яткових фігур. Одна з них, мурована, пригадувала, що в 1519 р. була нещаслива битва з татарами і тут поховані ті християни, що згинули в бою.

Довідався від учнів, що за містом під Волянкою є окопи Хмельницького, та на жаль не було вже часу, бо Славко мусів таки сьогодні вертатися до Львова.

Тож попрощався з новими знайомими, обіцявся писати їм зо Львова та з дороги й пішов назад на дворець і поїхав на Сапіжанку до Львова, відкіля вже за три дні мав їхати в гори на оселю.

Антін Лотоцький.

Лакомий котик.

М'яв! м'яв! м'яв!

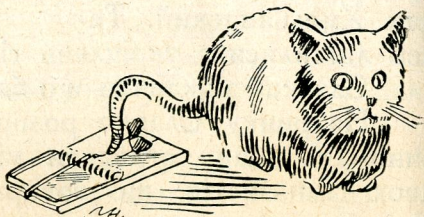
Мурко солонину вкрав...

Сховав її під полицю,

Щоб ніхто не взяв...

М'яв! м'яв! м'яв!

Мурко хвостик в лапку дав,
Замість мишки кіт зловився,
Бо він ласував...

Ой, пустіть, пустіть...

Котика звільніть...

А вже тую солонинку

Собі заберіть...

Іванна Трешневська.

Івась-Мізинчик.

Івась був дуже малий хлопчик, хоч мав уже 12 літ.

Тому товариші прозвали його Мізинчиком. Нераз, як зішлись хлопці на забаву, то різні смішки собі з Мізинчика робили. Івася це дуже боліло, але він весь біль дусив у собі і лиш часом тихо молився: Боже великий, всемогучий! Дай, щоб я виріс великий та більший, як всі мої товариші!

Одного разу пішов Івас у ліс на ягоди. Збираючи ягоди заблудив і зайшов у таку гущавину, що й вилізти з неї було тяжко. Боже, Боже! — говорив він — який я нещасливий! Якби я був великий, то не лазив би з таким трудом

по корчах, бо під моїми ногами корчігнулибся так, як тепер трава угинається. Дай мені Боже, щоб я виріс великий! Ледви скінчив свою молитву, як побачив перед собою керничку, а в ній вода булькотіла гейби варилася. Став він і задивився у воду, як у щось надзвичайне, бо такої кернички ще в життю не бачив. Коли став прислухуватися якомусь дивному шумові води, почув виразні слова:

— Як пеш, то пий, лиш міру знай! Рости, лиш над всіх не виростай! Бо як хтось є понад всі люде, той щастя в світі не здобуде!

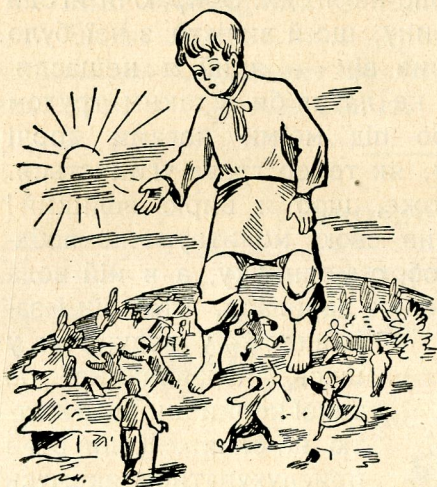
Слухав Івась довго тих слів, що раз-у-раз повтарялися, так, якби умисно для нього на науку. Ей, подумав собі Івась, чи не є тут у тій керничці моє щастя?! І приклякнув він над керничкою і став з неї воду пити, а вода все булькотіла:

— Як пеш, то пий, лиш міру знай...

* * *

Встав Івась і почув у собі велику зміну. Він побачив, що ті корчі, які ще перед хвилию були такі великі, зробилися маленькі й низенькі, так, що під його ногою цілкомгнулися аж до землі. Кучерявий дуб, що передтим здавався йому велетенським деревом, був йому по шию. Він

без труда зломив його при землі, обчімхав його і зробив собі з нього прутик. Цвйкаючи тим прутиком, пустився він додому. Все видавалося йому якесь дивно мале і він сам ще добре не знав, що з ним діється. Так прийшов у село. Але якже він здивувався, коли замість великих хат, побачив якісь смішно малі хатки, гейби будки для псів, а з тих хат вибігали маленькі люди і з великим страхом втікали перед ним. Йому здавалося, що це сон. Щоб переконатися чи він спить чи ні, копнув він одну хатку,

а хатка, як забавка розсіпалася на дрібні кусні, а під звалищами пищали маленькі люди.

Це вже було йому багатого. Що це є? — бурмотів він до себе. — Чи не зайшов я до краю ліліпутів?

Коли він так думав над своєю долею, побачив, як зі всіх сторін збігалися ті дивні люди, хто зі шнуром, хто з ланцом, хто з крісом, а всі говорять таки по українськи: що цього великана треба звязати, або застрілити, бо він наробить людям багато лиха. Хтось кричав: — Таж він, як стане на хату, то так, як я на коробку сірників! Стріляй! — кричав інший.

Побачив Івась, що це не переливки й пішов на переговори:

— А що ти, дрібноту, позбігалася і галасуєш, як діти під школою?

— А що ти за один? — питався хтось з юрби. — Чи не з Марса ти впав до нас тай хочеш нам хати наші потоптати?

— Ні! — каже великан. — Я Івась-Мізинчик!

— Ха, ха, ха! — сміялися дрібні люди. — Гарний з тебе Мізинчик! А хату розтоптав як лушпинку з оріха! Кажи, звідки ти, з якого світа, бо нас не здуриш!

Але великан все одно повторяє:

— Я Івась-Мізинчик, старої Токарихи син, коли знаєте!

Прикликали Токариху.

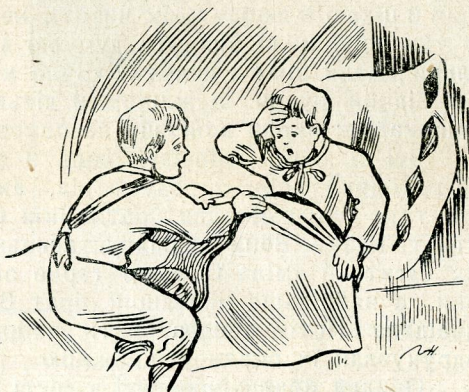
— Пізнавай — кажуть — свого сина!

А Токариха руки заломила:

А бійтеся Бога, люди, та що то за напасть така? Таж мій Івась ще дитина, а то якийсь велит, якого ще світ не бачив!

Але великан пізнав свою маму, хоч вона йому видавалася маленька, як миш. Він зрозумів, що з ним сталося якесь чудо і став сильно плакати. На людей впав великий страх, бо такого плачу ще ніхто не чув. Їх маленькі хатки тряслися, а шиби дзвеніли як від громів.

— Ох! — заревів великан — деж тепер буду спати, коли моя рідна хата така маленька, як коробка з сірників! Що я буду їсти, коли хлібець, який мама пече, такий малий, що на зуб нема що положити?! Як я піду до школи, коли та школа така мала, як собача буда?!

Великан ревів, а за ним вили всі собаки в селі, ревіли корови і все, що жило, тряслося зі страху.

Аж тут сталося щось незвичайне. Хтось потягнув великана за ніс і він сів, бо... Івась пробудився. Коло Івася сидів його торариш Ромко, який сміявся на ціле горло й оповідав йому, як він, Івась, крізь сон плакав. А Мізинчик з недовірям дотикався сам своїх ніг, рук, щипав себе і на решті переконався з радістю, що він таки Мізинчиком лишився і що завтра може йти до школи, *М. Магур.*

Буквальний послух.

Каже мати Петрусеви
Води в миску влити,
Та чистенько, як годиться,
Потилицю вмити.

Налив собі Петрусь води,
З миттям не спішиться:
Чи на лиці в мене уха,
Чи на потилиці?

Пощо ж тобі теє знати? —
Матуся питає,
А Петрусь на те поважно
Мамі повідає:

— Адже ти лиш потилицю
Казала вмивати,
Отже мені не годиться
Лиця зачіпати.

Т. Дмитренко.

150-ліття народин збирача німецьких казок.

Нема в Німеччині дому, де не було би збірки казок братів Грімів. Й українські діти знають уже чимало цих казок і люблять їх читати та слухати — чи то буде казка: про Івася й Ганусю, що заблудили в лісі та зайшли під дімок із медяників і цукру, що його збудувала собі чарівниця, щоб заманювати дітей; чи казка про бідну Попелюшку; чи про Дику Рожечку, що то сто літ мусила спати, аж збудив її відважний князенко; чи про столик, що сам накривався, про осла, що сипав золото та про кия-самобія; чи про Івася в щасті, чи якінебудь інші з цих казок — всі вони гарні й цікаві й люблять їх читати не тільки діти, а нераз і старші. Бо так воно мило злинити думкою в ті невідомі часи, що про них тільки казка знає і почути: »Було колись, жив собі цар і цариця. або бідний рубач із жінкою й дітьми і дітьми« й довідатись на кінці казки: »коли вони ще не померли, то й досі живуть«.

Всі ці казки оповідав собі з давен давна німецький нарід і переходили вони з роду в рід, аж до початків дев'ятнадцятого століття. Тоді саме два брати Яків і Вільгельм Гріми рішили спити ті казки. Вони найшли стареньку бабусю, яка знала цих казок багато й уміла їх дуже гарно оповідати. Бабуся оповідала, а вони, а найбільше молодший брат Вільгельм, записував, що вона оповідала. Потім обидва брати виправили мову на літературну й видрукували їх окремою книжкою.

Обидва брати родилися в місті Ганав Яків родився 1785 р., а молодший Вільгельм 1786 р. І торік минуло 150 літ, як родився Яків, а цього року тількиж літ, як родився Вільгельм. І тепер уся Німеччина обходить 150 ліття народин Вільгельма Гріма, що найбільше заслужився коло зібрання народніх німецьких казок. Ці казки видали обидва брати п. н. »Німецькі домашні й дитячі казки« в 3-х томах рр. 1812-22.

Дітьми жили обидва брати в своєму рідному місті Ганав в повіті Кассель у Німеччині [місто Ганав (Hanaу) лежить над устям річки Рінцінг до Мену]. Там уперше слухали цих чарівних казок. Обидва брати дуже любилися та все життя майже не розлучалися й разом працювали. Разом училися в університеті в Марбургу, разом були професорами університету в Гетінген, а потім разом жили в Берліні — як члени німецької Академії Наук.

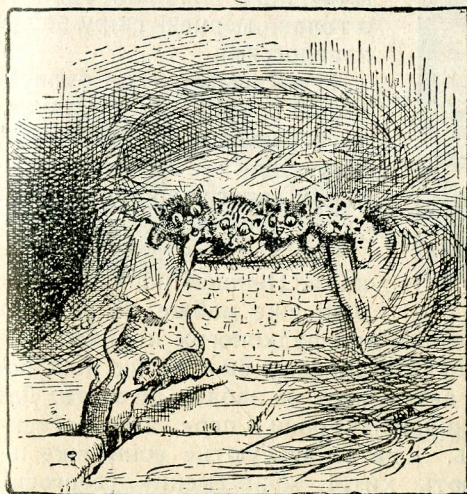
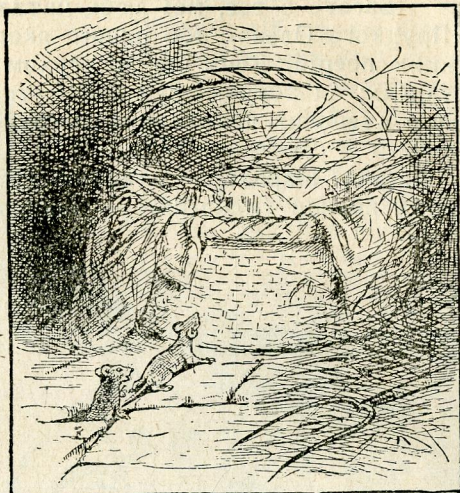
Крім казок видав ще Вільгельм »Німецькі Перекази« та »Німецький Словар«.

Часи, коли Яків і Вільгельм збирали німецькі народні казки й перекази, були часами упадку німецького народу. Французькій цісар Наполеон Банапарте захопив був велику частину Німеччини й німці вже були впали зовсім на дусі. Аж брати Гріми народніми казками й переказами та науковими працями дали почин до відродження Німеччини.

Цікаві мишки.

У нашій стодолі
В землі була дірка,
Жили там дві мишки —
Звались: Сірка й Мірка.

Побачили кошик,
Вже нишпорять всюди:
Певне щось смачненьке
Сховали там люди.

Аж глип — а там киці!
Тай мишки із жахом
Скиць і вже сховались
В дірці одним махом.

А киці із дива
Витріщили очі —
Та ловити мишок
Вони не охочі.

На лекції граматики.

Учителька відміняє: — Я не кричу, ти не кричиш, він, вона, воно не кричить; ми не кричимо, ви не кричите, вони не кричать, Повтори це — Запотічний!

Учень: Ніхто не кричить, прошу пані!

Модерні індіани.

Багато з вас, мої любі, читало книжку про «Соколине Око», «Прудкого Оленя» або іншого якогось ватажка індіан з американських прерій. Вони їздили верхом без сідла на бистрих конях-мустангах; їх зброєю був лук і «томагавк», а житлом «вігвами» зі шкір степових диких буйволів-бізонів. На головах носили прегарні корони з соколиних, орлиних та яструб'ячих пер. Одягались лиш у шкіряні шаравари з гарними френзлями (наче лямпасами), а на ногах носили «мокасіни» — шкіряні панчохи.

Були це сміливі очайдухи, що займалися ловами. Хто їм «заходив дорогу» (а робили це «білі» пришельці зі «Старого Світа» (з Європи) тоді індіани вели з такими нахабами безпощадну й дуже жорстоку боротьбу.

Вони не знали пощади для своїх ворогів і кожного «білого» вбивали — «скальпуючи» його відтак. (Стягали з голови мерцеві шкіру разом з волоссям).

Ті «скальпи» — це були їх воєнні трофеї. Хто міг похвалитися найбільшою кількістю «скальпів» — ставав провідником ватаги, або одержував якусь іншу почесність.

Це було так перед 100 роками. Нинішні індіани в Америці вже майже на вимерті.

Не ганяються вони тепер по преріях на прудконогих кониках, але їздять собі вигідно... автами. Тут на образку бачите, як ціла родина якогось ватажка їде собі автом десь на забаву до міста. Для паради лиш повдягалися в свої пишні «корони з пер», а «томагавк» заступає їм... паличку-топірець. І не «скальпують» вони вже нікого, а навпаки — їм скальпують хитрі «бізнесмени» (торговці) їхні кишені, продаючи їм за великі гроші «огнисту воду» (горівку-віскі і рум), яка індіанам дуже засмакувала.

І тота «огниста вода» знищила це гарне плем'я Нового Світа, яке тепер є лиш «оказом» по всяких цирках, панорамах та «музик-голлах».

Остануть вони для нас одначе на сторінках прегарних повістей Купера і Мая назавжди нашими героями і любимцями, бо вони своїм очайдушним життям найкраще підходили під молодечі пориви і мрії.

Мурцьо занедужав.

— Пане докторе, ах горе,
Мурцьо мій є дуже хорий! —
Каже Нусечка до Славця,
Що в циліндер татків врався,
В рукавиці татка й цвікер,
Палицю взяв, пляшку ліків
І як лікар виступає.
Нуся слізеньки втирає:
— Ах, рятуйте Мурця мого,
Не життя мені без нього! —

»Доктор« Мурця оглядає
Обстукує й повідає: .
— Справді сильно він недужий,
Але лік йому послужить —
Ложку ліку денно тричі,
А хочете, щоби швидше
Був здоровий, то дві ложки,
Ще й додати можна трошки!

Нуся ложечку узяла,
Ліку взяла тай подала —
Мурцьові в рот влити хоче,
А недужий як не скочить
З ліжечка й на двір мет-
[нувся
Аж скричали Славко й Нуся.
Я. Вільшенко.

Гніздочко.

На яблінці у садочку
Галузочки шелестять —
Там гніздочко, а в гніздочку
Пташенят маленьких пять.

Пять сердечок бесь рівненько,
Десять очок глядять в світ:
Чи з мушками не йде батько,
Чи матуся не летить.

На яблінці у садочку
Малі пташечки сидять,
Притупилися в гніздочку
І на красний світ глядять.

М. Підгірянка.

Мої приятелі.

А в моєї лялюсечки
Незабудьки — очка,
Як пшеничка волосячко,
Біленька сорочка.

А в мого медведика
Шуба з оксаміту...
Вушка стоять мов стрижені,
Очка з самоцвіту...

А у моїх жовняриків
До війни охота!
Хоч в них кріси деревляні,
А луки — із дрота...

Хоч я дівчинка маленька,
(Лиш чотири рочки)
Сама чищу жовняриків
І перу сорочки...

Іванка Трешневська.

Смішний вигляд.

Сидить дідусь в холодочку,
Люльку потягає,
Внук обняв його за шию,
А згодом питає:

— Чи ви були теж маленькі,
Як от я, дідусю?
— Так, був малий, дитинько,
Був, любий Андрусю...

Внучок мило усміхнувся
Тай почав казати:
— Ви мусіли тоді дуже
Смішно виглядати...

Із лисою, як у повні
Місяць, головою,
Із вусами тай з білою,
Як сніг, бородою!

Михайло Кумка.

Ростини, чи звірятка?

Подумайте, дорогі діточки, що є такі ростини, які живляться подібно, як звірятка — мясом і кровю комах.

Ростини ці переважно ростуть у теплих краях. Є однак такі і в нас.

На мокрих луках і багнищах стрічаємо малу ростинку »росичку« — яка має прилад до ловлення комах. Є це невеличкий гудзок, закінчений гульочками, які виділюють лепку речовину — до котрої прилипають комахи, як до меду. Ці гульочки обгортають комаху зі всіх сторін і висисають з неї кров.

До тих самих ростин належить »мухоловка«, що ловить комахи »книжечкою«. Є це такий прилад, подібний зовсім до відчиненої, малої книжечки, яка замикається, коли комаха сяде на неї. Та це вже ростини теплих країв.

До них подібний є »збаночник«, який ловить комахи в свої »збаночки«. Той збаночок є виповнений речовиною, а по ховзких його берегах зісовгується комашка до середини, де гине.

Дивні ті сотворіння, що хоч ростини — а відживляються способом звірят.

І Т.

Пташині сплетні...

Від гніздочка — до гнізда
Горличка летить мала,
І шепоче всім в секреті
Чим гостив Кіс на бенкеті.
Перепілка до Сороки
Полетіла на вискоки.
І сказала те, що чула —
Горлиця на балі була.
А Сорока до Ворони
Дресь з соснової корони,
Що на пишнім тім бенкеті
Горличка — вся в пер фіолеті—
Іла мушок п'ять до сита
І смашні зернята жита.

Як Ворона це почула,
Крилоньками стрепенула,
Сойці крякає до ушка,
Що... несвіжа була мушка,
І що Горличка в гарячці.
Сойка шепче дикій Качці,
Щоби скликала нараду
І всю пташачу громаду
Завела аж до гнізда,
Де є хора Горличка...
Боже! що там було сміху,
Як пташня на радість й втіху
Горличку в Коса застала,
Як ще жито доїдала...

Іванна Трешневська.

В клясі.

Учитель: Чому не відповідаєш на моє питання?

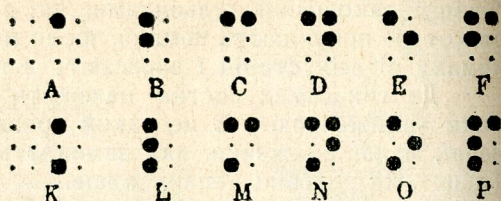
Учень: Зараз, прошу пана професора, але мушу хвилюку подумати.

Учитель: Як тебе питаю, то не думай — лиш відповідай.

Сліпі можуть також читати й числити.

Великим нещастям для людини — не мати зору, не бачити світа Божого, ні любоватися красою природи, не могли читати книжок, газет тощо.

Сліпих людей на світі є багато. Тому найшовся такий чоловік, що придумав окреме письмо для сліпих, щоб могли вони також навчитися читати. Був це француз Людвик Брей (Braille), учитель в париському заведенні для сліпих. Він придумав у році 1829 окрему азбуку для сліпих, яку бачимо поруч на образку.

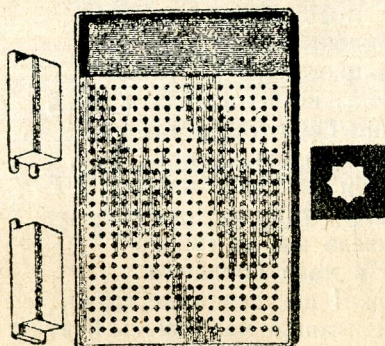
Азбука для сліпих.

Основою для кожної поодинокі букви є 6 дрібних точок, які відтак поширюється відповідним приладом. Прим. на означення букви А — поширюється першу точку з гори; для букви Д — дві точки згори і середню з правого боку; для букви Р — всі три точки першого ряду і горішню другого ряду.

При читанні — сліпий пересуває пальцями по папері (картоні), намагає ширші дірочки (горбочки) і в той спосіб пізнає букви та складає з них слова, а відтак цілі речення. Пальці для сліпого є тим, чим для видючого очі.

Такою азбукою друкують для сліпих книжки і газети на грубих картонових листках і в той спосіб можуть вони також користати зі скарбниці науки.

Придумано також прилад до числення для сліпих. Є це бляшана табличка з дірочками, як це бачите на 2 образочку, яка має рухомі точки на означення відповідних цифр.

Рахівниця для сліпих.

2 зубці, а з другого — подовгастий вистрім — сліпий орудує в той спосіб, що вишукує пальцями відповідні отвори на табличці, вкладає в них цей кілочок і одержує відтак бажані числа. В той сам спосіб можуть сліпі робити всі вправи рахункові: додавання, віднімання, множення і ділення.

Переглянь уважно це число!

Сли найдеш всередині білий переказ — то дізнаєшся: кільки маєш прислати на передплату по кінець 1936 р.

ЧИСЛО 2:

Складова загадка (2 точки): Самум; Чесне; Судан; Галац; Круглі; Коран; Тексас; Кисіль; Барок; Шліфи; Нагай. Цілість: МЕНЦІНСЬКИЙ.
Арифметична логіголовка (3 точки): Ворон було 4, а лип 3.
Магічні квадрати (1 точка): Опір, пора, Іран, рана. Шафа, Амор, фоса, араб.
Загадка з доповненням букв (2 точки): Фризи — Романа — Араб — Нева — Кости — Озеро — Ібіс — Вода — Арак — Нива. Цілість: ФРАНКО ІВАН.
Шаховий коник (2 точки): Танцювала риба з раком, бурак з пастернаком.
Літературна логіголовка (4 точки): 1. Драгоманів. 2. Куліш. 3. Гребінка, 4. Барвінський. 5. Грінченко. 6. Шашкевич. Цілість: ГЛІБІВ.
Загадки (1 точка): 1) Кіт; 2) Пес; 3) Око.

ЧИСЛО 3:

Складова загадка (2 точки): Шампан, Естера, Варош, Чертог, Евтерпе, Наполеон, Капрі, Овідій. Цілість: ШЕВЧЕНКО — НАШ ГЕНІЙ.
Гра в доміно (2 точки): Реве та стогне Дніпр широкий, сердитий вітер завива; до долу верби гне високі, горами хвилі підійма.
Магічні квадрати (1 точка): 1) Прут, рура, Уран, Таня. 2) Трач, рафа, афіш, чаша.
Писані ребусики (3 точки): 1) Панас. 2) Нагана. 3) Підлий. 4) Надія. 5) Півень, 6) Намисто.
Хто батько, а хто діти? (2 точки): Рік і чотири пори року: весна, літо, осінь і зима.

ЧИСЛО 4:

Складова загадка (2 точки): Святослав; Шибене; Апостол; Мурина; Сагайдак; Рекорд; Море; Комин; Ячмін. — Цілість: ВЕЛИКДЕНЬ.
Шаховий коник (4 точки):
 «Минула та зима прокята, У полі почалась робота —
 Остання із проклятих зим, Настала вже й Страшна Субота,
 Зближались Великодні Свята — Великий, незабутній день
 Вже перед Четвергом Страшним Для нас єдиний наш Великдень...»
 Іван Франко: «ПАНСЬКІ ЖАРТИ» — початок XV розділу — Великодня субота 1848 року.

Загадки (2 точки): 1) Маківка. 2) Коцюба. 3) Глиняний горнець, як розібеться — то його викидають. 4) Курка. 5) Млин.
Фігуральна загадка (3 точки): 1) Горохів. 2) Самійло. 3) Багатий. 4) Санітет. 5) Наталка. 6) Маківка. 7) Апеніни.
 Букви на місці хрестиків дають: ГАГІЛКИ.
Магічні квадрати (1 точка): Зір, Іра, рак. Ліс, іва, сад. Січ, Іда, чай.

ЧИСЛО 5:

Складова загадка (3 точки): Штальюги; Драбина; Дорідний; Гануся; Раненько; Мякушка. — Цілість: ЛЮБИ РІДНУ НЕНЬКУ!
Фігуральна загадка (3 точки): 1) Дрогочин. 2) Березень. 3) Консерви. 4) Мельниця. 5) Закомаре. 6) Ярослава. 7) Панорама. 8) Черевики.
 Букви на місці хрестиків дають: «ДЕНЬ МАМИ».

Логіголовка в букв (5 точок):

1.
 2. Ч і л і к в а — 12.
 3. К и ї В а а л — 13.
 4. Г а г А з і в — 14.
 5. О д і Н а р з — 15.
 6. Г р а Ф а в н — 16.
 7. І г о Р о с ь — 17.
 8. Т и с А л т а — 18,
 9. Г и м Н а н т — 19.

10. Г р е К а н т — 20.
 11. Ч о л О п і р — 21.
 Середній ряд букв дає: ІВАН ФРАНКО.

Гра в доміно (2 точки):

«Кожний думай, що на тобі
 Мільйонів стан стоїть,
 Що за долю мільйонів
 Мусиш дати ти одвіт».

Франко.

Всі загадки з чисел 1—5 дають 64 точки за розв'язки.

Премію одержують ті, що досягнуть 48 точок.

Влучні розв'язки надіслали: Івась Лесь Садовський (64 точок), Ігор Богачевський (25 точок), Ірина і Мирон Збудовські (25 точок).

Премію одержав Івась Садовський у Львові.

(Від Редакції: Як премію призначено книжку з видань «Світа Дитини» після власного вибору виграючого). По премію Івась Садовський зволить особисто зголоситися в редакції.

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць вобемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1936: В краю річно 5 зл.
Для Америки й Канади 1 доляр; для Чехословаччини 25 кор.;
для Румунії 200 левів річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Лвів, ул. Зіморовича 3.**
Конто П. К. О. Лвів, ч. 503.330. Телефон 257-87.

Від Адміністрації.

До цього числа залучаємо виповнені ПЕРЕКАЗИ РОЗ-
РАХУНКОВІ на біжучу передплату по кінець грудня 1936
року. Хто переказу не найде в тім числі — це знак, що
має вирівнати передплату по кінець грудня 1936.

Прохаємо уклінно всіх, що найдуть ті перекази — на-
діслати нам виказані квоти, бо з кінцем півроча маємо
платити великі рахунки друкарні за друк і за папір, а клі-
шарні за роботу клішів до газетки. Тому надіємося, що
наші Передплатники прийдуть нам у тій справі з допомо-
гою, надсилаючи по змозі як найскоріше належні перед-
плати, зглядно післяплати.

В липні й серпні виходиме газетка, як звичайно без
вакаційної перерви.

Понище подаємо СПИСОК ч. 1. всіх довжників за
книжку Юлія Верна „ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ“. Прикро нам,
що цією дорогою мусимо пригадуватися, але не маємо ін-
шого вже способу.

Нова сценка на ФРАНКОВІ РОКОВИНИ.

Вже вийшла друком сценічна картина в 3 діях, пера Іванни Блажкеви-
чевої, п. з. „ІВАСЬ ХАРАКТЕРНИК“ — основана на Франковому оповіданні:
»Малий Мирон«.

Надається вона до вистав для сільських і міських дитячих драматичних
гуртків. Тому поручаємо її увазі всіх, що займаються такими Театральними
Гуртками. — Ціна 1 прим.: 50 сот. (з пересилкою 60 сот.). — Головний склад
у **ВИДАВНИЦТВІ „СВІТ ДИТИНИ“** — Лвів, ул. Зіморовича 3.

ХТО ШЕ ВИНЕН і кілька за книжку Ю. Верна „ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ“:

1) І. Кінасевич 2 зл. 2) Г. Янчевська 5 зл. 3) М. Губчак 6'30 зл. 4) Л. Гла-
дишевська 2'30 зл. 5) О. Березовська 4 зл. 6) Б. Левицький 6'30 зл. 7) Н. Но-
восельська 3'30 зл. 8) Б. Швак 3'30 зл. 9) Читальня »Просвіти« в Гійську 3'30.
10) о. Т. Горазецький 3'30 зл. 11) М. Малецька 6'30 зл. 12) М. Ломацький 6'30.

Продовження буде в липневому числі.

Замітка: До травневого числа газетки наша Адміністрація вислала
виповнені перекази розрахункові, до всіх осіб, що довжні остали досі за книжку
»Плесом Амазонки«. Дехто негайно надіслав цю належитість — остало ще
одначе доволі осіб, що залягають нам за цю книжку. Тому прохаємо полад-
нати справу оконечного вирівнання цих дрібних належитостей, щоб ми не по-
требували друкувати продовження повищого списку.